



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## YEREL STK'LAR HİBE PROGRAMI

**AKTİF Katılım, DEMOKRATİK Gelişim,  
ETKİLİ İletişim, DOĞRU Yönetişim(ADED) Projesi**

**TR2014/DG/04/A1-04/GRS-325**

**AVRUPADA VE TÜRKİYEDE  
İYİ ÖRNEK VE UYGULAMALAR**





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## ALMANYA ÖRNEĞİ

### SİVİL TOLUM ÇALIŞMALARINA YEREL HALKIN KATILIMI

***Almanya'da sivil toplum çalışmalarına katılım yüksek. Pek çok insan gönüllü çalışmalarda görev alırken vakıfların önemi de giderek artıyor.***

Yaklaşık 31 milyon Alman boş zamanlarında gönüllü çalışmalara katılarak toplumsal sorumluluk üstleniyor. Gönüllü çalışmalar genellikle uzun yıllara yayılıyor; bu çalışmalara katılanların üçte biri on yıldır aktif. Federal Hükümet'in 14. Gönüllüler Araştırması'na göre ankete katılanların yaklaşık yüzde 60'ı haftada iki saate kadar zaman harcıyor. Sosyal yardım kuruluşları, kiliseler, kooperatifler, yardım kuruluşları ve kamu yararına çalışan şirketler ve özel inisiyatiflerle birlikte toplam 600.000'den fazla kuruluşun üyeleri bu "üçüncü sektör"ün bel kemiğini oluşturuyorlar. Sivil toplum, devlete veya parti politikalarına bağlı olmadan kamusal alanda sosyal ve politik meseleler için gönüllü çalışmalar yürüten toplum kesimini ifade ediyor.

Özellikle vakıflar sürekli artan bir öneme sahip. Klasik olarak geçerli form olarak medeni hukuka bağlı 21.000'i aşkın vakfın bulunduğu Almanya Avrupa'nın en çok sayıda vakfa sahip ülkelerinden biri. 2000 yılından bu yana yaklaşık 13.500 medeni hukuka bağlı vakıf kuruldu ve bu gruba dahil olan vakıflar günümüzdeki mevcut vakıfların yarısından fazlasını oluşturuyor. Almanya genelinde her 100.000 kişiye ortalama 26,5 vakıf düşüyor. Tüm vakıfların toplam serveti yaklaşık 68 milyar Avro'ya ulaşıyor. Bu kuruluşlar sosyal yardım, eğitim, bilim ve kültür gibi kamu yararına amaçlar için yaklaşık 4,3 milyar Avro harcıyorlar. Harcamaları doğrultusunda Almanya'nın medeni hukuka bağlı en büyük beş vakfını Volkswagen Vakfı, Robert Bosch Vakfı, Bertelsmann Vakfı, Hans Böckler Vakfı ve WWF Almanya oluşturuyor.

Birden fazla vatandaş ve şirketin bağışçı olarak yerel veya bölgesel hedefleri destekledikleri - sosyal yatırım vakıfları da giderek önem kazanıyor. Bu türden vakıflar ilk olarak 1996 yılında kurulmaya başlandı. 2016'ya geldiğinde Federal Alman Vakıfları Birliği tarafından tanınan 300'den fazla sosyal yatırım vakfı bulunuyordu. Sivil gönüllü çalışmalar geçtiğimiz yıllarda küçük bir artış gösterdiyse de büyük kurumlardan vatandaşların kendileri tarafından organize edilen daha küçük kuruluşlara ve çeşitli projelere doğru önemli bir geçiş yaşanıyor. Almanya'da pek çok insan son dönemde mültecilere yardım amacıyla çalışan yerel inisiyatiflerde görev alıyor.

Siyasi partiler, sendikalar ve sivil toplum kuruluşları bünyesinde yürütülen sosyal ve politik çalışmalara katılmak daha stratejik ve siyasi bir katılım olanağı sunuyor. Bu türden gönüllü çalışmalar daha yoğun bir demokratik katılımın yolunu açıyor. Öte yandan büyük ve gelişmiş kuruluşlar, gönüllü çalışanlar bulmak konusunda gittikçe daha büyük zorluklarla karşılaşılıyorlar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Özellikle 14-24 yaş grubu içerisinde gönüllü çalışmalar için büyük bir potansiyel bulunuyor. Genç yetişkinlerin kendilerini toplumsal çalışmalara adanmaya hazır olduklarının bir göstergesi de gönüllü hizmetlere gösterilen büyük ilgi. Almanya'da 2011 yılından bu yana Federal Gönüllüler Servisi uygulaması var. Bu çalışmalar tüm yaş gruplarına açık ve 50 yılı aşkın süredir sürdürülen, gençler için bir yıllık gönüllü sosyal çalışma modelini tamamlayıcı nitelikte. 2018 başlarında 43.000'dan fazla gönüllü çalışan vardı. Federal Aile, Yaşlılar, Kadın ve Gençlik Bakanlığı'nın Uluslararası Gönüllüler Servisi, Federal Ekonomik İşbirliği Ve Kalkınma Bakanlığı'nın "Weltwärts" programı ya da UNESCO Almanya Komisyonu'nun Federal Dışişleri Bakanlığı'yla ortaklaşa yürüttüğü gönüllü hizmet programı "Kulturweit" gibi seçenekler yurt dışında gönüllü çalışmayı da olanaklı kılıyor.

(İşte Almanya-Göreve hazır sivil toplum: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/tr/kategoriler/toplum/goreve-hazir-sivil-toplum>)

## HIRVATİSTAN ÖRNEĞİ

### Kamu-STK işbirliği

Hırvatistan örneği, STK'ların gelişimini desteklemek amacıyla yönelik işbirliği belgeleri ve stratejilerinin gelişimini araştırmak için muhtemelen en iyi örnektir.

Hırvatistan Hükümeti ve STK'lar arasındaki ilk belge 2001 yılında imzalanan "Hırvatistan Cumhuriyeti Devleti ve Sivil Toplum, Kâr Amacı Gütmeyen Sektör arasındaki İşbirliği Programı"dır.14 Program'ın taslağı oldukça katılımcı bir tutum içerisinde hazırlanmıştır. 16,000'i aşkın STK sürece katılım için davet edilmiştir. Hırvatistan Devleti ve önde gelen STK'ların süre gelen daha çok kişiye ulaşma çabaları sayesinde, daha birçoğunun zamanla ilgilenir hale gelmiş olmasına rağmen, başlangıçta birkaçı ilgilenmiştir. Belgenin taslağını hazırlamak için sektörler arası bir çalışma grubu oluşturulmuştur ve (biri ulusal düzeyde, dördü yerel düzeyde) taslak belgeyi sunmak üzere birçok halk müzakeresi yapılmıştır ve geri bildirim istenmiştir (Hadzi-Miceva 2009, 8). İşbirliği Programı "toplumsal değişiklikler, işbirliği, dayanışma, toplumsal adalet, şeffaflık, kişisel yetenek ve sorumluluk, karar almaya katılım, kişiliğin hesaba katılması, kendi kendini organize etme, örgütsel çeşitliliğin hesaba katılması sürekli öğrenme üzerine kurulan modern demokrasinin ortak değerlerine ve toplumsal inisiyatif değerlerine bağlıdır. Devlet ve Sektör arasındaki iletişimi arttıracak etkili mekanizmalar oluşturmayı amaçlar." İşbirliği Programı, Devletin ve STK'ların yükümlülüklerini listelemiş olmasına rağmen, yasal açıdan bağlayıcı bir belge olarak algılanmamıştır. Program, canlı bir belge olarak algılanmıştır – "bir başlangıç noktası, bir sonuç değil" – her iki tarafça verilen "onaydan tekâmül etmiş bir yetki". Ek olarak, İşbirliği Programı sektörler arası işbirliğini yerel merkezler arasında dağıtmak amacıyla yerel ve bölgesel şartların oluşturulmasını



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

öngörmüştür. İşbirliği Programı'nın uygulanması olumlu olarak değerlendirilmiştir. Derneklere ilişkin yeni Kanun, Piyango Kanunu, Gönüllülük Kanunu ve Vakıflara İlişkin Kanun Taslağı, Bağış Vermeye ilişkin İyi Uygulama Kanunu, STK'lara yapılan bağışlara ilişkin kesintiler yapan vergi kanunu değişiklikleri ve Hırvatistan'daki şehirlerde yerel şartların oluşturulması dahil olmak üzere STK'ların yararına olan yasama reformlarına öncülük etmiştir (Hadzi-Miceva 2008, 61, 62).

İşbirliği Programı'nın başarılı uygulamasının ardından, Hırvatistan Devleti 2006 yılında "Sivil Toplumun Gelişmesi için Destekleyici Ortamın Oluşturulmasına İlişkin Ulusal bir Strateji" benimsemiştir. Strateji, sivil topluma destek için yasal, finansal ve kurumsal çerçeveyi arttırmak ve güçlendirmek amacıyla 2011 yılına kadar tamamlanması gereken hedefler ve önlemler belirlemektedir. Strateji özellikle karar almaya katılım, STK'lar için yasal çerçeve ve vergi çerçevesi, işbirliği için kurumsal çerçeve, STK'ların sözleşme yapılması aracılığıyla finanse edilmesi, toplumsal girişimlerin geliştirilmesi, hayırseverliğin geliştirilmesi, gönüllülük ve vakıflar, toplumsal bağlılık ve STK'ların Avrupa Birliği bütünleşme sürecindeki rolü alanlarında belirlenmiş hedefleri ve önlemleri içermektedir. Strateji, STK'lar ve hükümet yetkilileri tarafından oldukça istişari, iş birliği ve katılımcı bir süreç aracılığıyla geliştirilmiştir (aynı eserde). Ulusal Strateji'nin benimsenmesinin üzerine, Devlet STK'lar Dairesi, 2007 yılının Şubat ayında Devlet tarafından kabul edilen Strateji'nin uygulanmasına yönelik bir İşlevsel Plan geliştirmiştir. Bu İşlevsel Plan, Stratejik hedeflerin uygulanmasını, teslim tarihlerine uyulmasını ve sorumlu bakanlıkları veya devlet kurumların desteklemek için gerekli olan tüm önlemleri açıkça belirlemektedir. İşlevsel Program'daki görevleri üstlenmeleri için görevlendirilen spesifik kurumlar, başarılı işler ve karşılaşılan zorluklara ilişkin İşbirliği Dairesi'ne rapor vermektedir. İşbirliği Dairesi, uygulamanın ilerleyişine ilişkin Hükümet'e yıllık raporlar sunmakla sorumludur. Rapor, kabul edilmeden önce, uzmanların oluşturduğu çalışma grubu ve koordinasyon toplantılarında Hükümet tarafından incelenir ve üzerinde tartışılır (Hadzi-Miceva 2009, 31).

İşbirliği Dairesi, işlevsel plan için olan önlemleri gerçekleştirilmesi konusunda değerlendirme raporu oluşturulması için bir plan hazırlamıştır:

Hırvatistan Cumhuriyeti Devleti, 2012 yılının Temmuz ayında, 2012 – 2016 yılları arası için sivil toplumun gelişmesine olanak sağlayan bir ortamın oluşturulmasına yönelik yeni Ulusal Strateji'yi benimsemiştir<sup>16</sup>. Giriş ve sonuç hükümlerinden ayrı olarak, belge dört temel parçadan oluşmaktadır: devlet ve sivil toplum arasındaki ilişkilerin değer bazı, Hırvatistan'da sivil toplumun gelişimi, Ulusal Strateji alanları ve Ulusal Strateji'nin uygulanması. En önemli ve



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

en kapsayıcı parça Ulusal Strateji'nin temel alanlarını belirleyici olmaktadır, içerisinde bulunan dört alan aşağıdaki şekildedir:

- Sivil toplumun gelişmesine destek için kurumsal çerçeve (en temel vurgulardan biri teşvik ve tüm Hırvatistan bölgelerinde eşit derecede sivil toplum gelişimini sağlamak),
- Sivil toplum ve katılımcı demokrasi (siyasi süreçte vatandaşların rolü, siyasi kararlar alma ve kamu politikasını belirleme sürecine katılım konusunda onların yeterliği, demokratik vatandaşlık eğitimi, gönüllülük ve kâr amacı gütmeyen medya),
- Toplumsal ve ekonomik kalkınma ve etkinlik için STK'ların rolü (STK'lar tarafından toplumsal hizmet sağlanması, toplumsal yenilik ve toplumsal girişimciliğin geliştirilmesi) ve
- Uluslararası bağlamda sivil toplumun daha fazla gelişmesi

Strateji, yukarıda bahsedilen alanların her birinin uygulanması için hedefler ve önlemler belirlemektedir; örneğin; hedeflerin ve önlemlerin gerçekleştirilmesi için gereken uygulama etkinlikleri; bunları yalnız uygulayan ve başkaları ile birlikte uygulayan kurumlar; teslim tarihleri; uygulama için gerekli kaynakların finanse edilmesi ve uygulamamanın ilerleyişinin değerlendirilmesinde baz alınacak göstergeler. Belge toplamda 26 hedef, 27 önlem ve 91 uygulama etkinliği listelemektedir.

Ulusal Strateji'nin hazırlanması prosedürü, 2011 yılı STK Günleri'nde, Hırvatistan'da yaklaşık iki yüz katılımcı sivil toplumun geliştirilmesi vizyonu için öneriler geliştirdiğinde başlamıştır. Sürecin bir devamı olarak, Ulusal Strateji'nin hazırlanmasındaki başlangıç noktaları üzerine bir müzakere 2011 yılının Haziran ayında gerçekleşmiştir. Devlet idaresi kurumları ve STK'lardan gelen temsilciler olan yaklaşık otuz katılımcı müzakereye katılmıştır. Kamu tartışmasında kabul edilenle uyumlu olarak, STK'lar ve devlet idaresi kurumlarından olan yaklaşık elli temsilci, 2011 Eylül'de başlayarak, Strateji için öneriler kaleme almaya dahil oldular. Bu çabaların bir sonucu olarak, Taslak Strateji üzerine, 22 Mayıs'tan 6 Haziran 2012'ye kadar halk müzakereleri yapıldı ve 4 Haziran'da STK temsilcilerinin yer aldığı bir kamu tartışması gerçekleştirildi. Ulusal Strateji'den spesifik önlemler ve etkinlikler üzerine de ayrıca birkaç uzman toplantısı yapıldı, örneğin, toplumsal hizmet sağlanması ve kâr amacı gütmeyen etkinlikler. Ek olarak STK'lara belge geliştirilmesinin tüm safhalarına eşit katılım fırsatı verildi, en son fırsat, katılan STK temsilcilerinin Ulusal Strateji Taslağı üzerine ek yorumlar sunma şansına sahip olduğu 2012 STK Günleri'dir (14 – 16 Haziran): (ayrıca Devlet'in STK'lar ile işbirliği Dairesi'nin web sayfasına bakınız: <http://www.uzuvrh.hr/vijestEN.aspx?pageID=1&newsID=1883>).



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## İŞBİRLİĞİNİN KURUMSALLAŞTIRILMASI

Hırvatistan, STK – Devlet işbirliğini destekleyen üç parçalı bir modeli kurumsallaştırmıştır.

Devlet STK'larla İşbirliği Dairesi, Hırvatistan'da STK'lar ile işbirliği ve ortaklık için şartları oluşturmak amacıyla 1998 yılında Devlet STK'larla İşbirliği Dairesi'ne ilişkin Yönetmelik tarafından kurulmuştur.

Daire'nin, Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki sivil toplum, kâr amacı taşımayan sektörün etkinliği için yeni yasama çerçeveleri oluşturmak ve önermek konusundaki işbirliğinden, Sivil Toplumun Gelişmesine Olanak Sağlayan bir Ortamın Oluşturulmasına yönelik Ulusal Strateji'nin uygulanmasını ve Strateji için İşlevsel Uygulama Planı'nın tedbirlerini izlemekten, devlet bütçesi ve diğer kamu fonlarının yanı sıra Avrupa Birliği'nin katılım öncesi ve yapısal fonlarından sivil toplum kuruluşlarının etkinliğini finanse etmek için bir program, standartlar ve öneriler oluşturmaya kadar geniş çaplı bir etkinlik alanı bulunmaktadır.

Devlet STK'larla İşbirliği Dairesi'ne ilişkin yürürlükteki Yönetmelik'e göre, Daire'nin görevi, bakanlıkların, merkezi devlet dairelerinin, Hırvatistan Hükümet dairelerinin ve devlet idaresi kuruluşlarının aynı zamanda yerel düzeydeki idari kurumların işlerini, Hırvatistan Cumhuriyeti'ndeki sivil toplum, kâr amacı gütmeyen sektör ile işbirliğini izlemek ve geliştirmekle bağlantılı olarak koordine etmektir.

Daire, Avrupa Komisyonu programları ile finanse edilen ve Maliye Bakanlığı'nın Merkezi Finans ve

İhale Birimi tarafından öngörülen sivil toplumun gelişmesini destekleyen projeler uygulamaktadır.

Parlamento tarafından 2007 yılının Şubat ayında kabul edilen STK Programları ve Projeleri için Fonlama Tahsisatı için İyi Uygulama, Standartlar ve Ölçütler Kanunu uyarınca, Daire kuruluşların programlarını devlet bütçesinden finanse etmeye yönelik standartları iyileştirmek üzerinde çalışmaktadır(<http://www.uzuvrh.hr/page.aspx?pageID=73>).

Sivil Toplumun Geliştirilmesi Konseyi, Sivil Toplumun Gelişmesine Olanak Sağlayan bir Ortamın Oluşturulmasına yönelik Ulusal Strateji'nin uygulanmasında; hayırseverliğin, sosyal sermayenin, ortaklık ilişkilerinin ve sektörler arası işbirliğinin geliştirilmesinde Hırvatistan'daki sivil toplum kuruluşları ile Devlet arasındaki işbirliğini geliştirmeye yönelik hareket eden, Hırvatistan Cumhuriyeti Devleti'nin bir danışma konseyidir. Konsey'in işleyişi, 2009 yılında



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

kabul edilen Sivil Toplumun Geliştirilmesi Konseyi'nin Kurulması Kararı'na dayanmaktadır ve işlerini bunun usul kuralları aracılığıyla düzenlemektedir. Konsey için lojistik ve idari işler Hırvatistan Devleti'nin STK'lar ile İşbirliği Dairesi tarafından yapılmaktadır.

### SİVİL TOPLUMUN GELİŞTİRİLMESİ KONSEYİ'NİN GÖREVLERİ:

- Hırvatistan'daki sivil toplumun gelişmesine ilişkin veya gelişmesini etkileyen ve sektörler arası işbirliğine ilişkin veya işbirliğini etkileyen kamu politikalarının sürekli izlenmesi ve analizine katılım
- sivil toplumun gelişmesini etkileyen mevzuat tasaklarına ilişkin Devlet'e fikir bildirmeye katılım
- Hırvatistan Cumhuriyeti Devleti'nin bakanlıkları ve dairelerinin finanse edilen projeler ve programlar hakkındaki yıllık raporlarının analizinin yanı sıra sivil toplum kuruluşlarının program ve projelerinin kamu kaynakları ile finanse edilmesi için olan ulusal programlara yönelik önceliklerin planlanmasında işbirliği
- sivil toplum kuruluşları ile etkin bir istişare sistemine dayalı olarak Hırvatistan'a açık olan katılım öncesi programlarının ve AB fonlarının kullanımına yönelik önceliklerin programlanması ve belirlenmesine katılım.

Konsey'in 27 üyesi bulunmaktadır, 12 tanesi ilgili devlet idaresi kurumlarından ve Hırvatistan Devleti dairelerinden temsilciler, 12 tanesi sivil toplum, kâr amacı gütmeyen kuruluşlardan temsilciler ve 3 tanesi de vakıflardan, sendikalardan ve işverenler derneğinden temsilcilerdir (<http://www.uzuvrh.hr/page.aspx?pagelD=75>). Toplumsal kuruluşları temsil eden Konsey üyelerinin önceden belirlenmiş alanlarda çalışması gerekmektedir (her alan için bir temsilci gereklidir). Her kuruluş aday gösterebilir. (Uygun deneyim, motivasyon mektubu, CV, vb. gibi) gerekliliklere uygun düşen her aday ön atamalardan sonra kısa listeye alınır. Bunun sonrasında kuruluşların, kuruluşu temsil eden kişi tarafından imzalanıp onaylanan özel bir formu doldurup posta ile teslim ettiği 15 günlük bir süreç başlar. Devlet STK'lar ile İşbirliği Dairesi, kazananları ve tüm diğer adayları ve ayrıca her adayın aldığı oy sayısını içeren bir liste yayınlr. Üyelerin görev süresi üç yıldır ve bazıları yeniden seçilebilir. Toplantılar en az üç ayda bir yapılmalıdır ve gerekliyse daha da önce yapılmalıdır. Konsey üyeleri, masraflarının geri ödenmesine rağmen, istihkak almazlar. Konsey, mevcut fonun olup olmasına bağlı



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

olarak istihkak alabilecek üyeleri olan Komiteler kurabilir. Konsey, Devlet'e etkinliklerine ilişkin yıllık bir rapor sunmak zorundadır (Hadzi-Miceva 2009, 20).

Sivil Toplumun Geliştirilmesi Ulusal Vakfı, temel amacı Hırvatistan Cumhuriyeti'nde sivil toplumu teşvik etmek ve geliştirmek olan bir kamu vakfı olarak 16 Ekim 2003 tarihinde Hırvatistan Parlamentosu'nun kararlaştırdığı özel bir Yasa ile Hırvatistan Cumhuriyeti tarafından kurulmuştur. Ulusal Vakıf, 24 Kasım 2003 tarihinde 2 milyon HRK (Hırvat Kunası) değerinde kuruluş varlığı ve toplumdaki demokratik kuruluşların ilerlemesinin yanı sıra kâr amacı gütmeyen sektörün, sektörler arası işbirliğinin, sivil girişimlerin, yardım severliğin ve gönüllülüğün sürdürülebilirliğini teşvik eden programlara uzman desteği ve finansal destek sağlama amacıyla şans oyunlarından elde edilen gelirlerin ve devlet bütçesindeki fonun bir kısmından elde edilen sürekli içeriye giren fon akışları ile tescil edilmiştir. Avrupa sınıflandırması ve küresel sınıflandırmaya göre Ulusal Vakıf, hibe veren programları (Hibe Vakfı) ve diğer kuruluşlarla işbirliği içerisinde işletim faaliyetlerini (İşletme Vakfı) birleştiren karma kamu vakfıdır (Ulusal vakıf: 2011, 5). Hırvatistan Cumhuriyeti Devleti, yönetim kurulunun üyelerini ve Ulusal Vakfın yöneticisini atamaktadır. Yönetim Kurulu'nda 9 üye vardır ve bunlardan 3 temsilci devlet idari kurumlarından (Ekonomi Bakanlığı, Avrupa Entegrasyon Bakanlığı ve Bilim, Eğitim ve Spor Bakanlığı), bir temsilci yerel ve bölgesel özerk hükümet birimlerinde ve 5 temsilci de sivil toplum gelişimi konusundaki uzmanlardan ve kuruluşlardan gelmektedir (Hadzi-Miceva 2009, 20).

## VATANDAŞLARIN YASAMA SÜREÇLERİNE KATILIMI

Kanunların, düzenlemelerin ve diğer hukuki fiillerin kabul edilme prosedürleri ile ilgili olan halk ile İstişare Kuralları 17, 21 Kasım 2009 tarihinde Devlet tarafından kabul edilmiştir. Nihai metin, "STK'larla İşbirliği Ofisi ve Sivil Toplumun Geliştirilmesi Konseyi tarafından çok sayıda STK ile yürütülen kapsamlı istişare sürecinin bir sonucuydu. Söz konusu kurallar, STK'ların karar alma süreçlerine katılımının sağlanmasına yardım etmelidir çünkü bu kurallar, ilgili tüm tarafların temsilcilerini dahil etmek üzere istişare süreçlerinin yönetilmesi gereken yolları tanımlamakta ve buna ilişkin tavsiyelerde bulunmaktadır." (USAID 2010, 88)

Bu kurallarda belirtilen genel istişare ilkeleri katılım, karşılıklı güven, şeffaflık ve sorumluluk ve yapıcılıktır. Asgari istişare standartları ve tedbirleri şöyle özetlenebilir: halkın, kanunların ve diğer düzenlemelerin kabul edilmesine ilişkin planlarla ilgili olarak zamanında bilgilendirilmesi gerekmektedir; öneriler, çevrimiçi olarak veya diğer yollarla halka duyurulmalıdır; yorum ve öneri sunmak için son gün açıkça belirtilmelidir ve 15 günden az olmamalıdır; istişarenin etkilerine ilişkin geri bildirimler (önerilerin kabulü veya reddedilmesi) alenen sağlanmalıdır;





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

düzenleme hazırlama yetkisi olan tüm devlet kurumlarının istişare koordinatörü ataması gerekmektedir. İhtiyaçlar ve mevcut kaynaklar düşünöldüğünde, istişare süreci ilgili olan halkın temsilcileri olarak uzmanların (çalışma grubu üyesi olarak atanabilecek olanlar) içerilmesini ve/veya kanunların, düzenlemelerin ve diğer hukuki fiillerin finansal, sosyal, çevresel ve diğer etkilerine ilişkin kamu istişarelerinin düzenlemesini zorunlu kılabılır. Diğer taraftan, özellikle de AB'ye katılım gerekliliklerinin dinamiklerine işaret eden acil durumlarda asgari standartlar düşürölebilir. (Nahtigal 2010, 13).

Uygulamada da görölmektedir ki, İstişare Kuralları uygulaması yavaş bir başlangıç yapmıştır. 2010 yılında devlet idari kurumları tarafından uygulama koordinatörleri atanmıştır ve Yolsuzlukla Mücadele Komisyonu da yasama organlarının eğitimine yönelik bir ilke aracı olarak bu kuralların kullanılmasını desteklemiştir. Ancak, kurallar metninin net olmayan kısımları karışıklık yaratmıştır ve uygulamaya engel olmuştur. Metni netleştirecek değişikliklerin 2011 yılında yapılması beklenmektedir (USAID 2011, 63).

Tüsev-Türkiye'de Sivil Toplumun Gelişimi Ve Sivil Toplum-Kamu İşbirliğinin Güçlendirilmesi Projesi-Sivil Topluma Yönelik Davranış İlkeleri-Avrupa Birliği'nde Ve Dünyada Kamu Diyaloğu/İlişkileri-Masa Başı Araştırmasının Bulguları-Yazan Tina Dijvak-Yayına hazırlayan : TÜSEV- TÜSEV Yayınları, Ocak 2013

#### **BOLOGNA ÖRNEĞİ/İTALYA:**

Bologna Belediyesi. Bologna'da belediyenin yürüteceği pek çok hizmet, kooperatiflerden hizmet yoluyla satın alınarak gerçekleştiriliyor. Örneğin evsizler için barınma sorununun çözümü; bir ev yapılması, bir misafirhane oluşturulması belediyenin görevi. O insanlar gerçekten düşkün durumda. Sağlıklı ve huzurlu bir barınma ihtiyacı hakları var. Bu hakların da gerçekleştirilmesi gerekiyor. Ayrıca sokaklarda yaşamaları hem temizlik koşulları, hem de güvenlik açısından sıkıntılı. Bologna'da belediyenin kendi misafirhanesini yapıp belediye bünyesinde çalıştırarak evsizlerin sorununu çözmesi yerine bu işi üstlenmiş bir kooperatif var. Tamamen evsizlerin ev ihtiyacını çözme üzerine kurulmuş ve yaklaşık 100 kişiyi istihdam eden bir kooperatif bu. Kooperatif boş evleri kir alıyor, kontratlarını yapıyor ve evsizleri bu evlere yerleştiriyor. Oradaki bütün yasal sorumluluk kooperatifte. Bu evlerin kirası, giderlerinin karşılanmasıyla ilgili de kooperatif ile belediye yıllık bir anlaşma yapıyor. Belediye yıllık anlaşmaya göre kooperatife o ödemeyi yapıyor. Kooperatif aldığı bu ödeme ile bu sorunu çözmek üzere çalışmalarını gerçekleştiriyor.

**(Sosyal ekonomi web sitesi:Kooperatif Belediyecilik: Gerçek Gönüllölük Dayanışmayı Getirir(<https://sosyalekonomi.org/kooperatif-belediyecilik-gercek-gonulluluk-dayanismayi-getirir/>)**



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNDE SOSYAL

### KOOPERATİFLER: İTALYA ÖRNEĞİ

Sosyal kooperatifler, ulusal ve yerel koşullara uygun olacak şekilde “sosyal kooperatif”, “sosyal dayanışma kooperatif” gibi farklı yasal statüler ile faaliyet göstermektedir. Sosyal kooperatifleri yeni bir kooperatif türü olarak tanıyan ilk ülkelerden biri İtalya’dır. İtalya’da 1980’lerden beri yasal

bir düzenleme olmaksızın faaliyet gösteren sosyal dayanışma kooperatifleri, 1991 yılında

kabul edilen 381 numaralı yasa ile sosyal kooperatif adıyla yasal bir statü kazanmıştır.Kamu yararına hizmet sağlayan ve istihdama katılımı destekleyen faaliyetler yürüten sosyal kooperatifler tabi oldukları kurumsal ve mali düzenlemeler açısından kâr getiren bir kuruluş yapısı sergilemektedir. Yasaya göre gönüllüler sosyal kooperatiflerin tam üyesi olabilmekte ve sosyal kooperatiflerin ortaklık

yapısı farklı üye türlerini kapsayabilmektedir. Buna ek olarak, yasa kapsamında sosyal kooperatiflere yönelik vergi indirimleri de tanınmaktadır. Sosyal kooperatifler, Kurumlar Vergisinden muafır ve Katma Değer Vergisi indiriminden yararlanmaktadır. İtalya’da 381 numaralı yasa sosyal kooperatifleri çalışma alanlarına göre ikiye ayırmaktadır. A tipi sosyal kooperatifler, sosyal hizmetler, eğitim ve sağlık hizmetlerini yürütmektedir. B tipi sosyal kooperatifler, dezavantajlı bireylerin tarım, sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde istihdamını sağlama odaklı çalışmalar yürütmektedir. B tipi sosyal kooperatiflerde, dezavantajlı bireylerin çalışanların en az yüzde 30’unu oluşturmaları yasa kapsamında zorunlu hale getirilmiştir.A tipi sosyal kooperatiflerde ise bu tür bir yasal zorunluluk bulunmamaktadır.Sosyal kooperatiflerin yasal bir statü kazanması İtalya’da modelin yaygınlaşmasına,sundukları hizmet kalitesinin artmasına ve özellikle yerel yönetimlerle işbirliği kurmalarına olanak sağlamıştır.18 Zaman içerisinde küçük-orta boyutta finansal işletmeler haline gelen sosyal kooperatifler kuruldukları bölgelerde yerel kalkınmayı desteklemektedirler. 2011 yılında Italian National Institute of Statistics (Istat) tarafından yayımlanan verilere göre, İtalya’da 11.264 sosyal kooperatif; bu kooperatiflerde 320.513 çalışan ve 42.368 gönüllü bulunmaktadır. Sosyal kooperatifçilik modeli 1990’lı yıllardan bu yana AB üyesi olan birçok ülkede yaygınlaşmaktadır. Yunanistan, Macaristan,Polonya, Hırvatistan ve Çek Cumhuriyeti örneklerinde sosyoekonomik olarak dezavantajlı kabul edilen bireylerin iş gücü piyasasına entegrasyonu, sosyal kooperatifliğin odaklandığı alanlar arasında öne çıkmaktadır.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## TÜRKİYE'DE KOOPERATİFÇİLİK VE SOSYAL KOOPERATİFLER

Kooperatifçiliğin geliştirilmesini sağlayacak tedbirlerin alınması Anayasada bir ilke olarak yer almaktadır.21 Türkiye'de kooperatifler türlerine göre 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu22, 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanunu23, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna24 tabi olarak kurulmakta ve faaliyet göstermektedirler. Anayasada yer alan kooperatifçiliğin geliştirilmesi görevi, 640 sayılı Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname25, 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname26 ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile ayrıntılı olarak açıklanmaktadır Türkiye'de kooperatifçilik tarımsal alanlarda ortaya çıkmış ve yoğunlaşmıştır. Yıllar içerisinde ekonomik ve sosyal yapıda meydana gelen değişimler ve ortaya çıkan yeni ihtiyaçların bir sonucu olarak kooperatiflerin faaliyet gösterdiği alanlar çeşitlenmiştir. Türkiye Kooperatifçilik Raporu 2016'da yer alan verilere göre, Türkiye'de 35 farklı konuda faaliyet gösteren 53.259 kooperatif ve 7.422.994 kooperatif ortağı bulunmaktadır. Faaliyet alanına göre en fazla sayıda kooperatif (27.361) konut yapı alanında olup, bunları sırasıyla tarımsal kalkınma kooperatifleri (7.201), motorlu taşıma kooperatifleri (5.803), sulama kooperatifleri (2.523) ve tüketim kooperatifleri (2.170) izlemektedir. Aynı raporda yer alan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) verilerine göre ise 2016 yılında 763 yeni kooperatif ve sekiz kooperatif birliği kurulmuştur. Yeni kurulan kooperatifler ağırlıklı olarak konut yapı, tarımsal kalkınma ve motorlu taşıma kooperatifleridir. 2016 yılında on dört adet "Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifi" kurulmuş ve böylece unvanında "kadın" ifadesi bulunan ve kadınların aktif olarak faaliyet gösterdiği kooperatiflerin sayısı 141'e ulaşmıştır. Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2016) kapsamında farklı ülkelerdeki örnek ve uygulamalar dikkate alınarak yapılan karşılaştırmalar Türkiye'de kooperatifçiliğin uluslararası örneklere kıyasla yetersiz kaldığını göstermektedir. Eylem Planı'nda yer alan değerlendirmelere göre toplumun kooperatifleşme oranı düşük olmakla birlikte kooperatiflerin sayısı artış göstermektedir. Türkiye'de güçlü bir kooperatifçilik yapısı ve anlayışının henüz oluşmadığına dikkat çeken Eylem Planı, kooperatifçiliğin ağırlıklı olarak konut yapımı ve tarım alanında yoğunlaştığını göstermektedir. AB ülkelerine kıyasla perakende, kredi-finans, sigortacılık, enerji üretimi, eğitim, sağlık gibi sektörlerde faaliyet gösteren kooperatif sayısının sınırlı olduğuna dikkat çekmektedir.30 2014-2018 yıllarını kapsayan 10. Kalkınma Eylem Planı'nın Girişimcilik başlığı altında yer alan küçük ve orta büyüklükteki işletmelere (KOBİ) ilişkin olarak sunulan durum analizinde ortak iş yapma kültürüne, sermaye birikimine ve gelir dağılımına olumlu katkıları nedeniyle kooperatifçiliğin geliştirilmesi bir öncelik olarak belirlenmiştir. 10. Kalkınma Eylem Planı'nda, Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Planı'na atıfta bulunularak, bireylerin ve küçük işletmelerin ekonomik ve sosyal refaha katkılarını artırmak üzere kooperatifleşme faaliyetlerinin özendirileceği ifade edilmiştir. Türkiye Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı, uluslararası alanda da kabul gören sosyal kooperatif yaklaşımına benzer şekilde kooperatiflerin yeni istihdam alanları yaratılması, girişimcilik ve ortak iş yapma kültürünün geliştirilmesi, sosyal sermayenin artırılması, gelirin daha adil paylaşımı ve yoksulluğun azaltılması gibi ekonomik ve sosyal işlevleri desteklemesi gerektiğinin altını çizmektedir. Türkiye'de eğitim, sağlık, kadın girişimliliği, fikri mülkiyet hakları ve proje danışmanlığı ile ilgili alanlarda farklı kooperatif tanımları bulunmasına karşın kapsayıcı bir sosyal kooperatif tanımı bulunmamaktadır. Türkiye'de sosyal kooperatifler ayrı bir tüzel kişilik olarak tanınmamasına rağmen, çalışmalarını sosyal kooperatif modeline uygun olarak yürüten ve kendini sosyal kooperatif olarak tanımlayan örnekler bulunmaktadır. Bu kuruluşlar sosyal kooperatifçiliğin tanınması ve yaygınlaşması için çeşitli farkındalık yaratma ve savunuculuk çalışmaları yürütmektedirler. Örneğin, bir eğitim kooperatifi olarak kurulan Genç İşçi Kooperatif, Kasım 2017'de İzmir'de sosyal kooperatifler, yerel yönetimler ve vakıflardan temsilcilerin yanı sıra Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünden Genel Müdür ve uzmanların katılımıyla Kooperatifler Dayanışma Ağı Çalıştayı'nı düzenlemiştir. Sosyal kooperatif tanımı, sosyal kooperatiflerin ilkeleri ve ortak özelliklerinin tartışıldığı çalıştayda, tüm kooperatiflerin temelde sosyal bir amaca hizmet ettiği ancak yalnızca ürettiği sosyal artı değer maddi artı değerden fazla olan kuruluşların sosyal kooperatif niteliği taşıdığı ifade edilmiştir. Sosyal kooperatifçiliğin geliştirilmesi için yapılan çalışmalara kadın kooperatifleri de katkı sağlamaktadır. Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı (KEDV), sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı kadınların ortak sorunlarına çözüm geliştirebilecekleri bir örgütlenme modeli olarak kooperatif modelini benimsemektedir. Modelin yaygınlaşmasını destekleyen KEDV, yüze yakın kadın kooperatifini bir araya getiren SİMURG Kadın Kooperatifleri Birliği'nin sekreteryasını yürütmektedir. KEDV Yönetim Kurulu Başkanı Şengül Akçar, Türkiye'de sayısı artmakta olan kadın kooperatiflerini dünyadaki sosyal kooperatif hareketinin bir yansıması olarak tanımlamakta ve kadın kooperatiflerinin sundukları ekonomik ve sosyal fırsatlar ve hızlı gelişim potansiyellerine rağmen politika ve düzenleyici çerçevenin yetersizliğinden kaynaklı sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmiştir. KEDV tarafından yürütülen savunuculuk çalışmaları kapsamında kadın kooperatiflerinin sosyal kooperatifler olarak tanımlanarak yeni bir mevzuata kavuşturulmasının yanı sıra, çeşitli teşvik ve Genç İşçi Kooperatif kurumsal-sosyal-sorumluluk-dergisi-kss-turkiye- tedbir programlarından yararlanmaları, zorunlu giderlerinin azaltılması, özellikle kamu ihaleleri konusunda özel bir teşvik sağlanması ve bakım hizmetlerini düzenleyen mevzuatta kooperatiflerin katılımını artıracak değişiklikler yapılması ele alınmaktadır. Ticaret Bakanlığı, sosyal kooperatif modelinin yaygınlaştırılması ve mevzuat çalışmalarına bir temel sağlanması amacıyla sosyal kooperatif tanımına uygun faaliyetler yürütmekte olan



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

kooperatifler ile ortak çalışmalar yürütmektedir. Bakanlığa bağlı olarak çalışan Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, sosyal kooperatifçilik modeliyle ilgili farkındalık yaratmak amacıyla 2018 yılında Sosyal Kooperatifçilik Tanıtım, Eğitim, Geliştirme ve Uygulama Projesi'ni uygulamaya başlamıştır. Projede sosyal kooperatifler bir sosyal girişim modeli olarak tanımlanmış ve diğer kooperatiflerden farkları arasında kamu yararının öncelikli olması, kâr amacı gütmemesi ve faaliyetleri ile kamusal ihtiyaç ve toplumsal hedefleri gözetmesi gösterilmiştir. Ticaret Bakanlığı Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü tarafından ortaya konulan bu tanım, Uluslararası Sanayi ve Hizmet Kooperatifleri Örgütü'nün (CICOPA) tanımı ile uyumludur ve İtalya'da ortaya çıkmış olan A ve B tipi sosyal kooperatif modeli yaklaşımına yakındır. Proje ile sosyal kooperatiflerin devlet tarafından sağlanamayan ya da eksik şekilde sağlanan kamusal hizmetlerin sunumuna katkı sağlamasının desteklenmesi, modelin gelişmesi için ihtiyaç duyulan mevzuat değişikliklerinin tespit edilmesi, bu alanda etkin bir kamu politikası önerisi geliştirilmesi ve modelin tanınırlığının artırılması hedeflenmektedir. (TÜSEV-Atölye: Sosyal Kooperatifçilik: Yasal Mevzuat Açısından Avrupa Birliği Örnekleri Ve Türkiye'deki Gelişmeler)

## İTALYADAN ÖRNEKLER

### La Fondazione ASPHI Onlus (ASPHI)

"Engellilerin Mesleki Yeterliliklerinin ve İstihdam Edilebilirliklerinin Geliştirilmesi İçin Uzman Eğitimi" konulu projemizin uygulama süreci ile ilgili olarak Çalışma ziyaretinde bulunmak üzere İtalya'nın Emile Romanya eyaletinde Bologna kentindeyiz. Projemizin içeriği gereği uygulamalarda bulunmak üzere proje ortağımız **La Fondazione ASPHI Onlus (ASPHI)** adlı kuruluşta kurumla ilgili bilgileri almak üzere kurumun genel müdürü Franko'nun huzurundayız.

Franko Proje Direktörü Marina Ritz adında bir Görme engelli uzman ve görme engelli bilişimci Luca Enei bize kuruluşları ile ilgili kısa açıklamalarda bulunuyorlar. Bir parantez açalım;

15 günlük Bologna ziyaretimizde bize Marina Ritz'in refakat edeceğini öğreniyoruz. Maria projemizin sorumlu uzmanı. Projemizin Bologna'daki yerel ortaklarını ayarlayan randevularımızı alan ve çalışma programlarımızı çıkartan Maria...

İlerleyen zamanda görüyoruz ki Maria sanki her şeyi bilen bir kadın. Şehirdeki gezilerimizde de bize refakat ediyor ve sanki adım hesabıyla nokta atışı yaparak gideceğimiz her yere bizi ulaştırıyor. Adeta şehrin haritasını bir Compütür'e kaydeder gibi beynine kaydetmiş. , zaman ilk defa gideceği adresleri tespit edebilmek için navigasyon programı yüklenmiş cep telefonunu kullanmasının dışında kimseden ve hiçbir şeyden destek almadan bize rehberlik ediyor. Yerel ulaşımında belediye otobüslerini kullanıyoruz ve o sanki şehrin bütün duraklarını da ezberlemiş.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Engelliliğin ne demek olduğunu artık daha iyi anlıyorum. Maria engelli ise ben yaşıyorum dahi diye geçiriyorum içimden. Maria 60'lı yaşılar da, görmeyen gözleriyle hayata gülümseyen bir kadını. Bologna üniversitesinden engelsiz bir öğretim üyesiyle nişanlı olduğunu öğreniyoruz. Bizi uçurladıkları günün akşamında nikâh törenleri vardı. Dönüşten bir ay sonra aradığımız da ise evlenmiş ve balayına çıkmışlardı.

Maria engellerini aşmış

Oysa bizim,

Gönlümüzde engeller,

Kafamızda manialar var,

Dağlar var aşamadığımız,

Ayaklarımıza prangalar vurmuşuz,

Kendi engellerimizi inşa ediyoruz her gün.

Önyargılarımız var yani;

Siğ bir yaşam tarzının dayattığı mânia'ları aşamıyoruz.

Bir çabamızda yok aslında.

Toplumsal bir duyarsızlık nöbetine tutulmuş gibiyiz,

Etrafımızda ki olumsuzlukları yok sayarak sahte bir mutluluk hali yaşıyorduk.

Olumsuzlukları, sorumsuzluk derecesinde yaşıyoruz.

İşte onlardan biri:

Türkiye nüfusunun % 12,29'u yaşamını engelli olarak sürdürmekte. Engelli nüfusun %78'i iş gücüne dâhil değil. Engellilerin eğitim ve öğretim olanaklarından yararlanamadıkları, bu nedenle de herhangi bir meslek edinmede olumsuzluklarla karşılaştıkları kurşun gibi ağır bir gerçek. İşletmeler ise mesleki yönden yeterlilik sahibi engelli bulamadıklarından yeteri kadar engelli istihdam edememekten dem vuruyorlar. Ayrıca ülkemizde engellilerin hayatı idame vasıtalarına ve kitle iletişim araçlarına erişiminde sıkıntılar var. En önemli problem ise



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

entegrasyon konusunda ortaya çıkıyor. Engelli vatandaşlarımızı topluma entegre etmek için önce aileler, sonra sosyal çevre, sonrada karar alıcıların yeterli tedbirleri almaları gerekiyor.

Ülkemizde yerel yönetimlerin engellilerle ilgili olarak aldıkları tedbirler hala çok yetersiz. Adeta engelli sokağa çıkamaz haldedir. Ne caddelerde ne sosyal tesislerde ve nede kamu binalarında engelliler için kolaylık düzenlemeleri yeterli değil.

Toplumda önce zihinlerdeki engellerin kaldırılmasına ihtiyaç var. Önyargılarımızdan kurtulamadıkça onları da kendileştirdiğimiz bir dünya kurmadıkça, onlara karşı empati duyguları ile yaklaşmadıkça bu sorunların çözümü de mümkün gözüküyor.

“Engellilerin mesleki yeterliliklerinin ve istihdam edilebilirliklerinin geliştirilmesi için uzman eğitimi” konulu proje kapsamında İtalya'nın Bologna kentine gerçekleştirdiğimiz 15 günlük teknik seyahatten akılda kalanlar:

Gördüklerimiz adeta hayal ettiklerimizin ötesindeydi. Katılımcılardan Halil KARA hocamın ifadesiyle İtalya da Engelliler için engel kalmamıştı.

Bir örnekle işi özetlemeye çalışalım.

Bir işletmede çalışan engellinin vücudunda çalışabilen tek uzvu İşaret parmağı. Bu engelliye tekerlekli sandalye kullanabilen bir başka engelli kurumdaki tüm birimleri dolaşarak fotokopi yapılacak evrakları getiriyor 1. engellide sadece start tuşuna basarak fotokopi çekiyor. Ve bu engellinin bir yıl içerisinde 2 milyon fotokopi çektiğini öğreniyoruz. Bu durumdaki bir engellinin bile istihdam edilmiş olması bize işletmenin engellilere bakışı ile ilgili önemli ipuçları veriyor.

Özellikle İtalya da engellilerin entegrasyonu konusunda önemli yasal düzenlemeler yapıldığını ve buna paralel çok ciddi gelişmeler olduğuna tanıklık ettik.

Okullarda engelliler diğer öğrencilerle birlikte eğitimlerini alıyorlar. Bu durum onların toplumdan ve sosyal hayattan kopmamaları için öngörölmüş bir sistem. Sınıfta öğretmenin yanında öğrenciye destek sağlayan birde uzman bulunuyor.

Caddelerde trafik lambalarının yanında tın,tın ses çıkararak görme engellileri yönlendirilen bir cihaz var

Aynı düzenek binaların girişlerine de konmuş, çıkan sesle binanın ziline yeri belirleniyor. Yollarda bahçe ve parklarda, binalarda, sosyal tesislerde engelliler için özel düzenlemeler var.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Yani İtalya da engelliler için engel yok

Fondazione Asphi Onlus (ASPHİ) engelliler ve bilişim teknolojileri alanında faaliyet gösteren daha çok engellilere bilişim imkânları sunan bir kuruluş. -Asphi' 1979'da Covanni Zenikelli adlı bir kişi tarafından kurulmuş. Amacı Engellilerin hayatını kolaylaştırıcı onların iletişim araçlarına, eğitim olanaklarına ve hayatı idame vasıtalarına erişimini kolaylaştırıcı tedbirleri almak onların özellikle entegrasyonlarını sağlayıcı adımlar atmak.

Bologna İtalya'da engellilerle ilgili ilk eğitim faaliyetlerini planlayan il olma özelliği taşıyor.ASPHİ ise bu işi yapan ilk kuruluş. Görme engellilerle ilgili ilk yazılım programını ASPHİ'nin kurucusu Covanni Zanikelli icad etmiş ve Covanni 1993'te ölmüş.

Diğer taraftan bölgede ASPHİ'nin liderlik ettiği bir uygulama ile engellilerle ilgili tüm projelerde kamu kurumlarını ve diğer aktörleri koordine eden STK'lardan oluşmuş bir yapı var. Bu dünyada ilk olma özelliği taşıyan önemli bir örnek.

Fondazione Asphi Onlus (ASPHİ)( <https://asphi.it>)kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu çalışanlarının yüzde doksanı engelli. Çalışma masalarının altlarında içinde şilteler bulunan kutular dikkatimizi çekiyor. Bu kutuların bazılarında da köpekler var. Köpekler kurumda çalışan görme engellilerin köpekleri. Bunlar özellikle görme engellilere rehberlik eden eğitilmiş köpekler, zaten daha sonraları şehri dolaşırken görüyoruz ki görme engellilerin birçoğu bir yerden bir yere giderken bu köpeklerden yararlanıyor. Köpekler onlara hem rehberlik ediyor, hem de kendilerini daha güvende hissetmelerini sağlıyor.

Maria bize ASPHİ nin faaliyetlerini özetliyor.

ASPHİ' Devlet desteği olmayan, ekonomik yönden şirketler tarafından desteklenen ve özellikle bütçesinin büyük bölümünü gerçekleştirdiği projelerle ulusal ve uluslar arası kuruluşlardan hibe olarak temin eden bir kuruluş. Şirketler gönüllü olarak bu kuruluşu önemli maddi desteklerde bulunuyorlar. Bu nedenle de kuruluşun şirketlerle ortaklaşa yürüttükleri çok sayıda proje var.

ASPHİ;

- Engellileri İş piyasasına entegre eden bir kuruluş
- Çalışanların niteliklerini artırmak için kurslar düzenliyor
- Hayat standartlarını arttırıcı faaliyetler planlıyor ve yürütüyor.
- Şirketlerden ödenen paylarla finanse ediyor.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

*ASPHI, yaklaşık 40 yıldır dijital teknolojilerle uğraşan, kar amacı gütmeyen bir sosyal hizmet kuruluşudur.*

Vizyonu:

Özürliülerin herkesin fırsatlarına sahip olduğu bir toplum

Misyonu:

Dijital teknolojilerin kullanımıyla engelli bireylerin okulda, işte ve toplumda yer almasının teşvik edilmesi.

Prensipier:

- **Yetkinlik:** faaliyetlerin planlanması ve kontrolü için nitelikli insan kaynakları
- **Güvenilirlik:** öngörülen zamanda sonuçların ve maliyetlerin elde edilmesi
- **Adalet:** katılımcılar, kullanıcılar ve ortaklarla ilişkilerin şeffaflığı
- **İşbirliği:** başkalarıyla çalışma yeteneği ve "ađ"

**Referans topluluğu:**

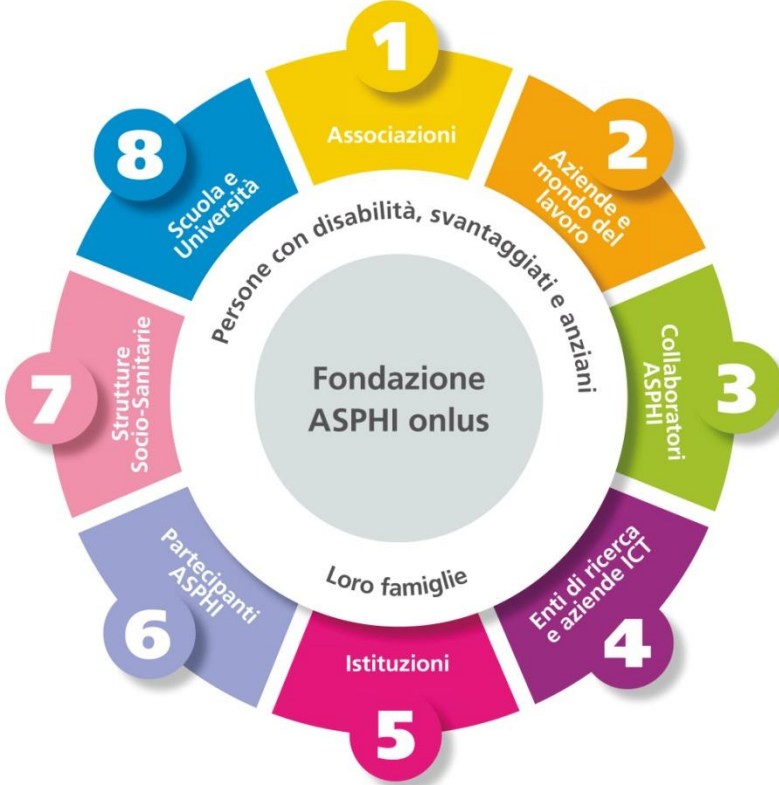
Engelliler, kendi kendine yetemeyen yaşlı insanlar ve aileleri.

**Ortakları:**

Şirketler, kurumlar, okullar, üniversiteler, sosyo-sağlık tesisleri, demekler ve engellilik veya engellilik önleme ile ilgili diğer organizasyonlar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.



İtalya'daki yasalara göre çalışanların % 7 si engelli olmak zorunda. Engelli kadrolarını dolduramayan her işletme dolduramadığı her kadro için yine engellilerle ilgili olarak kullanılmak üzere oluşturulan bir fonda toplanmak üzere devlete belli bir miktar ödeme yapmak zorunda.

ASPHİ engellilerin istihdam edilebilirliklerini artırmak ve onların iletişim araçlarına erişimlerini geliştirmek için kurslarda düzenliyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.



Bologna'da engellilere yönelik ilk eğitim kursları ASPHI tarafından düzenlenmiş.

ASPHİ, IBM'le de ortak projeler yürütüyor. Diğer bir ifade ile engellilerle ilgili programların geliştirilmesi konusunda IBM' e danışmanlık yapıyor. Bu çerçevede ASPHİ'nin birçok çalışanı Zaman, zaman IBM'de de çalışmış. Kuruluş engellilerle ilgili birçok yazılım programı gerçekleştirmiş ve bu yazılımlar şu anda birçok ülkede pazarlanıyor. IBM kuruluşu önemli ölçüde de maddi destekte bulunuyormuş.

ASPHİ den mezun olan ve IBM'de çalışan engellilerden birçoğu; IBM'den ayrılarak zamanla kendi işlerini kurmuşlar ve büyük başarılar elde etmişler. Birçoğu ASPHI veya benzeri STK'larla çalışmaya devam ediyor.

Luca Enei bize ASPHİ'nin kuruluş yıllarında kullandığı bir programı tanıtıyor. Bu programın adı Optagon

### **OPTACON:**

Yazıları titreşimle ellere ileten bir alet. Böylece görme engelli kullanıcı titreşimle parmaklara iletilen harfleri titreşimin şiddetine ve sayısına göre harfler olarak algılıyor. Ve metni okuyor.

Başta ASPHİ'nin kullandığı bu cihaz o günün şartlarında birçok görme engelinin hayatını değiştirmiş. Şimdi daha gelişmiş cihazlar kullanıyorlar.

Önceleri IBM'in desteği ile finansmanını sağlayan ASPHI 1980 den sonra şirketler topluluğunun desteği ile yeni finans yapısını oluşturmuş ama hala IBM'den de destek alıyormuş.

ASPHİ'nin yıllar itibariyle engellilere yönelik olarak başlattığı faaliyetler ise şu şekilde sıralanabilir:

1979 – ilk defa görme engellilerle ilgili programlar yazıldı



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

1980 – yılında görme engellilerle ilgili programlar uygulandı

1984 – yılında fiziksel engellilerle ilgili programlar yazıldı ve uygulandı

1985 – yılında işitme engellilerle ilgili programlar yazıldı ve uygulandı

Yine ASPHİ tarafından geliştirilen ve en çok uygulanan eğitim programları da şunlardır.

- Bilgisayar programcılığı
- Bilgisayar operatörlüğü
- Telefon operatörlüğü

Bu kurslar engellilere ücretsiz olarak veriliyor ve bu programların modülleri de ASPHİ tarafından geliştirilmiş.

Engellilere ne zaman müdahale ediyorsunuz diye sorduğumuzda Lucie bize engelliliği tespit edildiği anda diye cevap veriyor.Doğan çocuklara hastanelerde engelliliğin tespitine yönelik bazı testlerin yapılması zorunlu imiş.Ama bazı engellerin doğuştan tespiti mümkün olmuyormuş.

ASPHİ'nin önemli bir amacında Bilgi ve iletişim teknolojileri vasıtasıyla kişilerin engelliliklerini araştırma. Yani engellilikleri tespit etme faaliyeti. Son zamanlarda ASPHİ nin bu faaliyeti diğer faaliyetlerine göre daha ön plana çıkmış.

ASPHİ bu hizmeti sağlarken;

- Yaklaşım
- Dinleme
- Kaynak
- İhtiyacı karşılama

Şeklinde bir yöntem kullanıyor.

(Françesko Lovantini adında bir öğretmen Milano da Engellilerin ihtiyaçlarını araştırarak farklı bir yaklaşım geliştirmiş.(25 sene IBM'de çalışmış Şimdi tekrar ASPHİ'de çalışıyormuş)

1. Her engellinin ihtiyacına göre program geliştiriyor.
2. İşitme engelliler için okuma ve yazma ile ilgili İtalyanca ilk yazılım 1985 yılında ASPHİ tarafından gerçekleştirilmiş.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

3. Bu yazılım sesi Őekle d6n6Őt6r6yor, olması gereken Őekillere g6re kişi sesini geliŐtirenerek konuşmayı 6đreniyor.[ bu yazılımı T6rkiye ye de satmıŐlar ve Bu program 5-6 yıldır T6rkiye'de kullanılmıŐymuŐ] Lucie 1987'de ilk engellilerle ilgili okul projesini geliştirdik diyor bir6ok ilde engelliler i6in okullar a6ılmıŐ ancak engelliler İtalya da normal sınıflara da kabul edildiği i6in bu okullara talep olmamıŐ ve bu okullar zamanla kapanmıŐ. Şu anda İtalya da engellilerle ilgili okullar yok.

Engelli olanlar olmayanlarla aynı sınıfta ders g6r6yor.

İtalya da engellileri entegre edebilmek i6in 20 kişilik sınıflarda en fazla 2 engelli olmak zorunluluğu getirilmıŐ her sınıfta 2 engelli 6đrenci i6in 6đretmenden farklı olarak iki uzmanda g6revlendiriliyor. Bu uzmanlardan biri 6đretmene diğerisi de engelli 6đrencilere destek veriyor. Uzmanlar okulda kendilerine ait bir odada bulunuyorlar ve ihtiya6 halinde destek g6revini ger6ekleŐtiriyorlar.( İtalya Bu uygulamasıyla Avrupa da tek)

Engellilik d6zeyi a6ısından sınıfa adaptasyonu m6mk6n olmayanlar ayrı sınıflarda eğitiliyor.(Bu 6zellikle zihinsel engelliler i6in ge6erli)

Okula gidemeyen (Yatağa bağımlı) evden ve hastaneden 6ıkamayan engelliler ise online olarak sınıf ortamına katılıyorlar.

Temel eğitim 14 yaŐına kadar

Sınıflar ortalama 20 en fazlada 25 kişilik

İlk 5 yıl temel eğitim 3 yıl y6nlendirmeli temel eğitim uygulanıyor.

Engellilerin engellilikle ilgili her t6rl6 malzemelerini devlet ve yerel y6netimler temin ediyorlar.

ASPHİ de Eğiticilerin eğitimi de yapılıyor

Engellilerle ilgili bir yerde sorun yaŐanıyorsa oraya hemen uzman g6nderiliyor

ASPHİ nin Roma, Milano ve Torino'da da temsilcilikleri var

Sınıf ortamı ve harici ortamlarda 6ocukları g6r6nt6lemek ve yayınlamak yasak bu nedenle fotoğraf almamız kısıtlanıyor.

Engellilerle ilgili istatistikler 6lkede 6ok yetersiz, sağlıklı istatistikİ bilgi alamıyoruz.



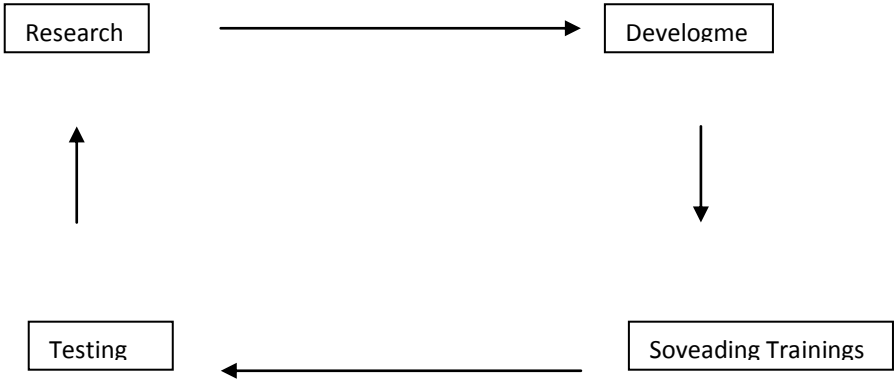
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

İtalya da bilinen 30000 kör,9000 işitme engelli ve dilsiz var

### Dyslexia ( Okuma güçlüğü):

İtalya'da Dyslexia engel olarak tanınmıyor ( bu İtalya için bir sıkıntı)

ASPHİ nin engellilik tespitinde kullandığı yöntem:



ASPHİ nin faaliyet yöntemi;

- İlerleme süreci
- Farklı uzmanlarla işbirliği
- Araştırma ve eğitim

ASPHİ faaliyetlerinin çıktıları

- Okul entegrasyonu
- İş entegrasyonu
- Rehabilitasyon
- Bağımsız hayat



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

İş entegrasyonu konusunda %7 lik kontenjanın kullanılabilmesi için eğitim yönlendirmelerinin yapılması destekleniyor.

ASPHI

-Projeler geliştiriyor.

-Hizmet odaklı faaliyetler yürütüyor

-İş entegrasyonu sağlıyor,iş başı eğitimleri veriyor.

-Engelli çalışanların tekrar eğitimi (mesleki yeterlilik gelişimi)ni düzenliyor

Engelli eğitilir —————> İşe yerleştirilir —————> Hizmet içi eğitim verilir

Bu süreç İtalya da yasal zorunluluktur

ASPHI

-Kurumlara engelliler için rehberler hazırlıyor.

-2004 yılında kanun çıkmış bütün kurumlara engellilerle ilgili erişim için WEB sitesi zorunluluğu getirilmiş. Bunu denetleme ve değerlendirme yetkisi ASPHI'ye verilmiş.

- ASPHI Diğer STK'larla işbirliği içerisinde çalışıyor.

-İhtiyaca binaen dışardan uzmanlarla çalışıp engellilere psikolojik destek sağlayabiliyorlar.

-ASPHI Avrupa bilgisayar kullanıcıları lisansı test merkezi VAV'ın İtalya'daki tek yasal temsilcisi konumunda. Bu merkez sınav yapıp sertifikasyonu sağlıyor. Avrupa'nın bir çok yerinde de bu sınav ve test merkezi uygulamasını ASPHI yapıyor. Materyalleri de ( Sınava hazırlık için) biz hazırlayıp engellilere sunuyoruz diyor Enei(cd,booklet, v.s.)

ASPHI tarafından Dyslexia konusundaki faaliyetler sınıf entegrasyonu ile başlıyormuş

Sınıf entegrasyonu 3 aşamada yapılıyor

-Dijital sınıf (hazırlanması)

-Okuma zorunluluğunun tespiti



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

-Öğrenci ve öğretmenlerin eğitimi

Enei sunumunda Dyslexia (okuma zorluğu) Tanınmadığı için bunlarla ilgili materyalleri biz hazırlayıp devletin bu konudaki açığına kapatmaya çalışıyoruz diyor.

### **DİJİTAL CLASROOM:**

2002 yılından beri pek çok okulda dijital clasroom (elektronik sınıflar)kurduk diye ekliyor (engelliler için bilişim sınıfları) dijital beyaz tahtalardan çok verim alıyoruz. Normal sınıflar dahi eğitimlerine ilaveten bu sınıfları kullanıyorlar.

-Tüm engel grupları için farklı materyal ve yazılımlarla donatılmış sınıflar kullanıyoruz

-Bu sınıfları normal sınıflarla birlikte düzenlediğimiz ortamlarda var.

-Enei önemli bir tespitte bulunuyor; Bütün bu materyalleri şimdi temin etmek bir kişiyi daha sonra topluma monte etmekten daha kolay ve ucuz.

Ve anlatmaya devam ediyor

Dyslexia'nın derece olarak tespiti için bir dijital test geliştirdik.

(Sınıflarda ancak çocukların fotoğrafları arkadan çekiliyor yüzleri görünmüyor-(yasak)

-Rehabilitasyon – iyileştirme içinde geliştirilmiş yazılımlarımız var.

-Bologna üniversitesinde engelli öğrencilerle ilgili merkezimizde öğrenme sınıfları oluşturduk. Onlar gelip bireysel çalışmalar yapıyor uzmanlarımızda rehberlik ediyor. Burada gelişmiş teknolojileri kullanıyorlar.

-Üniversitelilere ders ve sınav hazırlıkları için ücretsiz özel dersler veriyoruz.

1 uzman ve 1 öğretmen 1 engelli alıp ona bireysel dersler veriyorlar.

-Öğrencilerin bireysel ihtiyaçları için danışmanlıkta yapıyoruz. Bu bizimde tecrübe birikimimizi artırıyor.

-Çalışma performansı geliştirmek

-İşbirliğini arttırmak faaliyetlerimizin en önemli çıktısı





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

-Öğretmenlerin dudaklarını okuyarak yazıya aktaran bir program geliştirdik

-Öğrenci dudakları okuyarak ders dinliyor aynı zamanda yazıcıdan da not (text) olarak çıktı alıyor.

(Naturaly squeaking)

-Ellerini kullanamayanların sesle bilgisayarı komuta etmesiyle ilgili bir programımız var.

-Biz geliştirdiğimiz her şeyi IBM'e veriyoruz onlarda teknolojiye adapte ediyor. IBM'in AR-GE'si gibiyiz.

-Üniversitelere video konferansla ders anlatıyoruz(internet üzerinden)

Interpeter ( İşaret dili anlatan): evde öğretmen anlatıklarını videodan dinliyor video konferansla öğrencilere anlatıyor. Öğrenciden soru alıp öğretmene aktarıyor cevabı tekrar öğrenciye sunuyor.

## REHABİLİTASYON:

İnsanların Eğitimi için Teknolojik Destek ( STEP)projemiz var.

Kim katılabilir

-Herkes

-Engelliler

-Öğrenciler

-Çalıştırıcılar

-Doktarlar

-Uzmanlar

-İşçiler

-Çocuklar

-Aileler



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## ASPHI'nin diğer faaliyetleri:

### OTİZİM:

Otizm Konusunda uzmanları ile ailelere danışmanlık veriyor

Otistik çocukların tespitini yapıyor. Tespiti yapılan çocuklara rehberlik ediyor.

### ERGONOMİ:

Çevre, çalışma ve yaşama ortamı hazırlaması konusunda ihtiyaca göre ve evlerde danışmanlık yapıyor.

2 yılda bir engelli fuarı düzenliyor (Geleneksel hale gelen Handimatic ilk olarak 2008 geçen yıl kasım ayında düzenlendi)

Bütün kurum kuruluşların engellilerle ilgili faaliyetleri imkân ve kabiliyetleri bu fuarda sergileniyor, seminerler, konferanslar, toplantılar, çalışma gurupları düzenleniyor.

Engelliler kendi çalışmalarını sunum ve pozisyonlarını sergiliyor.

Çalışanlar, Aileler ve yerel halk bu etkinliklere yoğun olarak katılıyor.

2008 sergisine 8200 kayıtlı katılımcı dahil edildi. (ulusal düzeyde bir sergi idi)

Paula: Öğretmen ( ASPHI )de uygulamalara katılıyor ve bize şunları söylüyor;

Engelli İnsanların İş ortamlarına entegrasyonu ile ilgileniyorum.

Çalışanların %7'sinin engelli olması konusunun yasal bir zorunluluk olmasına şirketler tepkili engellilerden verim alamadıklarını söylüyorlar

Biz ise donatıldıkları takdirde engellilerinde üretebileceklerine insanları inandırmaya uğraşıyoruz.

Felsefemiz: engelli insanların bir yük, maliyet olmaktan çıkartılıp kaynak-üreten bireyler olması sağlamak.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Paula bize engelliler için ASPH tarafından geliştirilen Akıllı Tahta Uygulamalarından örnekler veriyor ve örnek bir ders anlatımı gerçekleştiriyor.(Necat ÖNDER- “Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”)

### La societa AMASTASIS (Bologna/İtalya)

[www.assoausili.it](http://www.assoausili.it)

3 grup ta faaliyet yürütüyorlar:

- 1- Eğitim alanında metodoloji geliştirme  
Hedef grup-özellikle mesleki eğitim öğrencilerinden öğrenme güçlüğü çekenler
- 2- Demografik Engelliler için adaptasyon eğitimi  
Hedef grup -İtalyan olmayıp adaptasyon güçlüğü çeken dezavantajlılar
- 3- Öğrenme güçlüğü çekenler için yazılım geliştirme, erişilebilirlik.  
Hedef grup-Dyslexia engelli çocuklar

Dyslexia :

Kurum iş hayatında ve sınıf ortamında Dyslexia hastalarının desteklenmesi ile ilgili materyalleri geliştirmeye yönelik yoğun çalışma yürütüyor.

Dyslexia için geliştirilen program şöyle çalışıyor

- 1- Akıllı tahta yazmada daha çok şekillerle sembolize edilmiş, simgelerle betimlenmiş,yada figürlerle kategorize edilmiş materyaller kullanılıyor.
- 2- Dijital kitaplar geliştirilmiş.
- 3- Herhangi bir paragraf tahtaya yansıtıldığında paragraftaki her harf sesle ve her kelime şekillerle izah ediliyor. Şahıs yazamıyorsa, sesle komut vererek'te yazıları kullanabiliyor.

Bu programın kullanılabilmesi için öğretmenin öğretmenlere de eğitim veriliyor.

Kurumun uzmanları İtalya'da tüm okulları gezip programı öğretmenlere öğretiyorlar.

Bu yazılımlar basitten zora doğru değişiyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Bu program şekillerle desteklendiği için ( kelime +şekil ) zihinsel engelliler ve işitme engelliler içinde kullanılabilir.

Yazılımı Anastasyas geliştirmiş.

Programın adı: Loquendo demo ( Carlo Mobile Superquederno integrazione.it)

Yazılımlar okul seviyelerine göre değişiyor.

- İlkokul
- Ortaokul
- Lise gibi

Her türlü engelli grupları hedef alan kurslar (dersler) için program geliştirmişler. AB fonlarını kullanarak kaynak sağlamışlar. WEB sitesine üye olan herkes bu programları ücretsiz kullanabilir.

Auto CAD kursundan bir örnek sunum izledik

Öğleden Sonra tekrar ASPHI deyiz ve kaldığımız yerden devam ediyoruz.

ASPHI

Konular

1-Görme engellilerin bilgisayar kullanımı

2-Erişilebilirlik

### 1-Görme engellilerin bilgisayar kullanımı

Küçük el tahtasında her karakter için altı tane delik var bu deliklerden kağıtlara iğneler batırılıyor batırılan iğne sayıları ile bunun çapraz alt, alta, üst, üste batırılış tarzı harfleri belirliyor. İğne batırma işlemi sağdan sola kâğıdın okunuşu ters çevrildiği için soldan sağa doğru.

### Braille (alfabesi) mekanizması :

Bilgisayar klavyesinin altına takılan ayrı bir aparat, bu aparatın ucunda iğne ucu çıkıntılarında oluşan görme engelliler alfabesi var.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Görme engelliler kolayca yazabilir ama ekranı okuyamaz ekranı okumaya yarayan bir program geliştirilmiş. Braille terminali (alfabesi) Braille display hem ekran alfabeden okumayı sağlıyor hem de bu alfabeyi kullanmayı öğrenemeyenler için ekrandaki metni sesli olarak okuyan program geliştirilmiş.

Bir engellinin Braille alfabesini çocukluktan öğrenmesi gerekiyormuş ileri yaşta öğrenmekte zorlanıyorlarmış.

## 2-Erişilebilirlik

Web accessibility initiative ( web erişilebilirliği ) bir AB projesi ( AB fonlarından desteklenmiş)

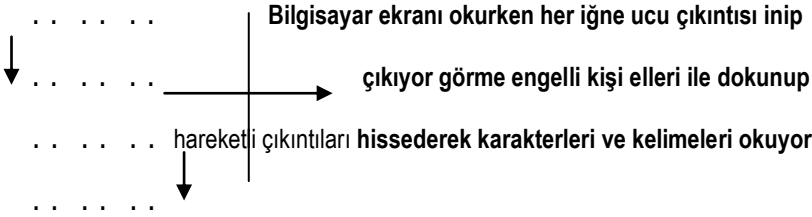
Görme engellilerin web sayfalarına erişilebilirliklerini amaçlıyor. Web sayfasına erişilebilirlik için bir rehber yayınlanmış.

Web Content Accessibility Guidelines ( WLANG)

(WLANG)Felsefesi herkesin (bütün insanların ) web sayfasına erişimini sağlamak

Braille alfabesi

Kırk tane karakter kümesi ( her küme bir harf)



Her bir nokta bir

iğne ucu çıkıntısı



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

8 adet uçtan 6 tanesi

Harfleri ifade ediyor

7'si kullanılmışsa büyük

Harfi gösteriyor

Jaws adı verilen bir programı kontrol ediyor yapacağımız işlemlerde tavsiyelerde bulunuyor.  
(Necat ÖNDER- 2012 "Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları")

## **ISTITO DEL CIECHI (Bologna/İtalya)**

### **(Görme Engellilerin İletişim Merkezi )**

#### **Mr.Francesco CAVAZZA**

Projemizin Bologna'daki Yerel Ortağı Kurum

Binaların girişinde zilin yanında sürekli tık, tık sesi veren cihaz var bu zil sesi görme engellilere zilin yerini gösteriyor

Sunumu yapanlar

Ms : ( Lucia Iuvone ) Görme engellilere yardım konularında görevli

Dr: Frederica Bartolomei

Görme engelliler doktoru

Kurum kör ve görme engellilere her türlü ekipman ve yardımın yapıldığı özel bir kuruluş

Büyük bir kuruluş çeşitli birimleri var, bu birim bir banka ve vakıf tarafından finanse ediyor birimin donanımını Sağlık Bakanlığı sağlıyor. Bu merkezde eğitim faaliyetleri ise eyalet valiliği (yönetimi) tarafından karşılanıyor.

Kurumun Bu biriminde 4 kişi çalışıyor 2 kişi düşük görme sorunu olan 2 kişi ise görme engellilerle ilgili sorunları çözmeye çalışıyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Kuruma 4 yaşından 90 yaşına kadar her yaş gurubundan yararlanıcılar geliyor.

İlk adımda kişilerin görme derecesi test ediliyor, bundan sonra ne tür yardım yapılabileceği listeleniyor, sonrada tedavi ve ekipman tedariki boyutuna geçiliyor.

Yapılan testlerden örnekler gösterildi

Çocuklarla ilgili testler:

Görme sorunu yüksek olan çocuklara büyük şekiller gösteriliyor tanımlamaları

(okumaları) isteniyor.

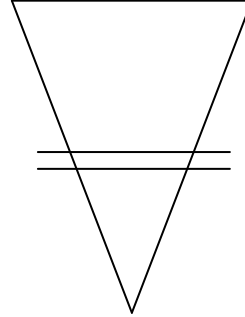
Daha sonra Constaraut testleri veriliyor

-şekillerin Net'ten net olmaya doğru zeminden seçilerek okunması isteniyor.

-Okuması olanlara ise logaritmik test büyük harften küçüğe doğru uygulanıyor.

### RMRED: testi

Okuma hızını ölçen testler



Piramit şeklinde yazılar olan testler

Görme sorunu tespiti

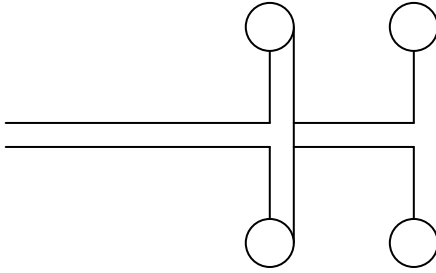
Görme sorunu tespit edildikten sonra gözlük, lens gibi müdahalelerle giderilemeyen özürler için elektronik müdahaleler uygulanıyor.

Optik müdahaleden sonuç alınmazsa elektronik büyüteçler kullanılmış görme aletleri kullanılıyor.

Düşük kontrast sorunu yaşayan özürülere kontrast'larını arttırıcı merceklerle yardımda bulunuluyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.



Basit mercekler görüntüyü süzerek

iletiyor

Okullarda görme özürlü çocuklar ve ailede görme özürlü çocuklarla ilgili hissedilen rahatsızlıklar olduğunda okul ve aileler bu birime yönlendiriliyor.

Yetişkinleri ise doktorlar yönlendiriyor.

## SİGORTA SİSTEMİ

Kurumumuz raporu yazıyor bu rapora göre ya kuruluşumuz ya da sağlık kuruluşları tedavi ve ekipmanı karşılıyor. Rapor ve fatura karşı ödemeler devletin ilgili kurumları tarafından yapılıyor.

Kurum yazılımı ve elektronik cihazı satıyor.

Gözlük ise gözlükçülerden alınıyor.

Elektronik cihazların kişinin özrüne göre seçilmesini ve ayarlanmasını yapabilen bir kuruluş diyor Lucia.

6 yıl önce Muayene olduğunda bir katılım payı ödenirdi. Bunu engelli olmayanlar öderdi. Ödenen miktarsa Muayeneye göre değişirdi.

Mesela bir kan testi için 70 Euro civarında katılım ödenirdi. Ama son 6 yıldır hizmetin ve malzemenin tamamı ücretsiz karşılanıyor.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Türkiye'deki I. Kademe II. Kademe sağlık kuruluşları sistemi soruldu.

Lucia cevaben İtalya'da aile hekimliği uygulaması var ( bizdeki gibi) burası bir hastane veya tedavi merkezi değil.

Biz tespit ve tavsiyelerde bulunan bir kuruluşuz. Kuruluşta çalışanlar tamamen görme engelliler diyor. (Necat ÖNDER- 2012"Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları")

### ISTITC DEL CIECHI (Bologna/İtalya)

Görme Engelliler Eğitim merkezi

Sunumu yapan Mrs: Prof Vincenzo Bizi

Psico Pedagogista

Kuruluşun hizmetleri , Lombardiya ve Piedmont okullarına katılan yüzlerce görme engelli ve kısmi gören birçok öğrenciyle ilgilenen **Tylo-pedagojik danışma merkezi** etrafında dönmektedir . Eğitim sektörü, İtalya'da dağıtılan **dokunsal öğretim materyallerinin araştırma ve üretim merkezi** ile Braille'deki **skolastik metinler için transkripsiyon merkezi** ve görme engelliler için genişletilmiş karakterler ile desteklenmektedir.

Teknolojik-BT alanında, kuruluş , öğrenciler, yetişkinler veya emekliler, görme engelli insanlar arasında dijital teknolojilere erişilebilirlik konusunda eğitim yolları ve projeler geliştirmekte, kendi **Araştırma, Eğitim ve Bilişim Danışmanlık Merkezi** aracılığıyla faaliyet göstermektedir,





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

44 yıldır bu işi yapıyor. Görme özürli çocukların eğitimci. Şu anda özellikle bu kurumda ileri derece görme özürli çocukların normal eğitim öğretim ortamına adaptasyonu üzerine çalışıyor.

Bir ekiple birlikte çalışıyor. Bu birimi okul için pedagojik danışma merkezi olarak kurmuşlar.

İtalya da 0-15 yaş arası engelli 5000 kişi var( kayıtlı olan ) bu rakamın yarısı kadarının başka engelleri de var.

Bir çocuk bize intikal ettiği zaman en küçük görme özrü olup olmadığı tespit edilmeye çalışılıyor. Zaman içerisinde bu özürde ilerleme olup olmadığı gözleniyor.

Bir Dosya Gösterdi

Her özürli çocuğun kartları var bu dosyada. Aynı kayıtlar bilgisayar ortamında da var.

Bizim için önemli şey özrün bebeklikten tespit edilip gelişim sürecinin izlenmesi. Çünkü tedavi için bütün işaretler burada.

Olaya tek taraflı yaklaşmıyoruz aile, okul, sağlık kuruluşları nöro psikiyatristlerle birlikte inceliyoruz.

İtalya'daki engelli çocukların gelişim sürecinin takibi yasal olarak nöro psikiyatristler de olduğu için çalışmalarımıza onları da dahil ediyoruz.

Bizim rolümüz öncelikle bireyi normal eğitime entegre olabileceğini anlatmak sonra aile, okul ve topluma.

Kişinin bu süreç'te doğru kişilerle doğru kuruluşlarla ve doğru ekipmanlarla çalışması önemli. Biz bunun yasal organizasyonunu sağlıyoruz.

Biz yalnızca kişiye değil aile, öğretmen ve idarecilere de eğitim programları uyguluyoruz.

Bu merkez yokken bireyler kendi gayretleriyle bir şeyler yapıyordu biz bu kurumla önemli boşluğu doldurduk. Bilimsel çalışma ve organizasyonlarla açılım getirdik.

1977'den önce engelli okulları vardı şimdi engelliler normal okullarda eğitim alıyor.

Bu kurumda 1977 öncesi bir engelli okulu idi.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Buradaki en somut faaliyetimiz Brailly alfabesi ile kitapların nasıl yazılacağını belirliyoruz eğitim modelleri geliştiriyoruz.

Buna ilaveten bireylere yönelik aile ve okullara, ders materyallerinin nasıl kullanılacağı öğreten bir kuruluşuz.

Bütün birikimlerimizi sosyal taraflara aktarıyoruz.

Engellilerin diğer öğrencilerle birlikte eğitim gördüğü bu okul sistemi ıspanya, Fransa, Hollanda gibi ülkelerde yok bu ülkelerde okul dışında eğitim veriyor. Bu sistem İtalya'da tek.

1976 yılında çıkan 360 sayılı yasa bu tür bir sistemin önünü açtı.

Yasadan sonra ailelerin %99 'dan fazlası ( görme özürlü olan çocukların aileleri ) çocuklarını normal okullara verdiğinden diğer okullar öğrenci bulamadığında kapandı.Ancak diğer engelleri de olan çocuklar o engelleri nedeniyle okul dışında destek eğitimi aldılar.

Soruya cevap;

İki sistemi karşılaştırdığımızda şu %100 iyidir demek çok zor.

Eğer sadece eğitimin kalitesini ele alırsak özel eğitim kurumları avantajlıdır.

Eğitimin en iyisini verseniz bile toplumdaki soyutlanan bir çocuğun kazanımlarını yaşayabileceği bir ortam oluşturamazsınız. Burada doğru bir tercih yapmak çok önemli.

Sosyal entegrasyonu sağlama görevi ailelere bırakıldığında bir ilerleme sağlanamadığı çocuğun sosyal hayattan soyutlandığı görüldü.

şunu da söylemek gerekir.

Kör bir insan için aktif bir sosyal grubun parçası olmak dünyada her şeyden önemlidir.

Engelli bir kız ve ailesiyle toplantımız var deyip müsaade istediler.

Kabartma şekiller ve çeşitli karakterdeki yazılardan örnekler gösterdiler.

1000 civarında kabartma modelleri varmış

Görme engelliler için şekil dizayn etmede kullandıkları bir pano ( tahta) gösterdiler.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Marca (Kör)

Ferrigo Enstitü'de Direktör

Mesleki Eğitim Danışmalığı Yapıyor

Marca ve Vainer Broccoli çeşitli sunumlar yaptı çeşitli elektronik cihazlarla ilgili bilgiler verdiler.

## Antenos Museum (Bologna/İtalya)

### (Engelliler Müzesi)

Müze rehberi Aleksandra ( kör )

1994 yılında sergi salonu olarak kullanılmaya başlamış ve daha sonra 1999 yılında müze olarak açılmış.

Müzedede insan, hayvan ve doğa figürlerinden oluşan heykeller kabartmalar, tablolar var

Eserler alçıdan yapılmış, el yordamıyla algılamaları kolaylaştırmak için kabartma şeklinde yapılmış heykeller ve heykelcikler var

“Görme engelliler içinde sanat” anlayışıyla yola çıkan bir grubun Bologna belediyesi ile görüşmeleri sonucu ortaya çıkmış.

Müzedede ünlü tablolar monalisa, mikalenjelonun eserleri v.b. kabartma tablolara dönüştürülmüş ve bu tür eserleri görme engellilerin de tanımasını sağlanmış

Her bir resmin önünde görme engelliler için oluşturulmuş brailly alfabesi ile yazılmış tablo ile ilgili bilgiler var. Görme engelliler tabloyu bir taraftan el yordamıyla tanımaya çalışırken bir taraftan da bu alfabeden eserle ilgili bilgileri okuyabiliyorlar.

Soyut eserlerde derinlik kavramını anlatabilmek için sanat ve estetik eğitimi veriliyor.

Bu müzeye halktan herkes geliyor. Görenlerde görmeyenlerin gözünden bakmayı öğreniyor. Görenlere gözlerini kapatıp el yordamıyla eserleri tanımasını sağlıyorlar.

Aynı uygulamayı katılımcı arkadaşımız Cevdet'e gözlerini kapatılarak uygulattılar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Bu arada Aleksandra Türkiye'de kör bir ressam olduğunu söyledi ismi Armağan'mış. ama ne yazık ki biz adını bile duymadık ve bunu ayıp hanemize yazıyoruz. Kendisinde uluslar arası organizasyonlardan ve yarışmalardan tanıyor muş Armağanı. Tüh bize desem yeridir.

Bologna'da bir görme engelli heykeltıraş okulu açmış. Görme engellilere de olmayanlara da heykel eğitici liği yapıyor. (Necat ÖNDER- 2012" Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları")

### **CHD - SELEBRAL PALSİ ( SP ) (Bologna/İtalya)**

Bu kuruluşta 4 kişi çalışıyor

Biri Patrisya

Diğerleri Stafany; Stafany burada 22 yıldır çalışan engelli bir birey,

Ve diğer çalışanlar ise kurumla ilgili gönüllülerden oluşuyor. Özürlü çalışanların açıklamalarını dinliyoruz.

Bu kuruluşun faaliyetleri Calamaya projesiyle başladı. Calamaya mürekkep şişesi demek

Proje çok geniş bir katılımıla başladı, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversitelerle kolektif olarak başlatıldı.

Faaliyetlerimiz hem burada bireysel eğitimler vererek hem de okullarda gerçekteştirdiğimiz bir dizi aktivitelerle devam ediyor.

Okullardaki faaliyetlerimizde her sınıfta 1 animatör, 1 engelli bir engelsiz bulunuyor

Sınıf faaliyetlerinde: şarkılar, oyunlar, drama ile eğitim faaliyetleri yürütülüyor.

Burada ki engelliler sınıflarda animatör olarak çalışıyor. Başından geçen şeyleri oyunlarla eğlendirici bir şekilde sınıftakilere anlatıyorlar.

Tatyana : ( bir başka engelli ) 3 yıldır bu oluşumda. İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite çağındaki engellilerle vakit geçiriyor onlara eşlik ediyor.( anlamılamayacak kadar zor konuşuyor )

Liselerde rol play denilen roller, simülasyon v.s. gibi araçlarla drama faaliyetleriyle ilgileniyor. Kendisinin pedagoji eğitimi var. Burada olmaktan mutlu olduğunu söylüyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Maryo : ( engelli ) projede rol almakla engellilerin pozisyonlarının nasıl değiştiğini engellilerin başkalarından yardım almadan yaşayabileceklerini öğrendiğini söylüyor. Burada engellilerle ilgili her şeyin artık konuşulabileceğini söylüyor.

Stafanny ( engelsiz personel ) : buradaki faaliyetlerde hiç kimse, hiçbir zaman engellilerin kusurunu ayıbını saklamaz gizlemez. Burada engellilerin diğer insanlar gibi kusurları ile birlikte birey oldukları kabul edilir.

Engelli İtalyanca dışında bir dille konuşuyor İtalyan değil

Çalışanların bir anahtar mesajı var, engelli şanssız, bahtsız eve kapanan kişi değildir. Engellilere hayata küsmeden, eve kapanmadan çocuklara çeşitli aktivitelerle hizmetler sunuluyor. Bu tür aktiviteleri izlemeye gelen çocuklar genellikle engelsiz çocuklar engellilerle birlikte aynı ortamı paylaşıyorlar.

### **Kolamaya projesi**

22 yıl önce Bologna'da doğdu. Proje kapsamında 3 grup oluşturuldu. Bu gruplar İtalya ve İtalya dışında çeşitli gösterilere ve animasyonlara katılarak toplumda farkındalıkların gelişmesine katkı sağlıyorlar. aynı zamanda engellilerin yeteneklerinin ortaya çıkmasını ve entegrasyonunu sağlıyorlar.

Bu oyunları okul, okul gezip sınıflarda da uyguluyorlar. Gezdikleri okullarda engellilere rastlarsa onları da gruplarına katmaya çalışıyorlar.Onlara da bir takım roller veriyorlar.

Buradaki engellilerin bir kısmı aileleri ile yaşıyor bir kısmı bakımevinde yaşıyorlar.

7 engelli ve 1 personelle havadan sudan konuşmalar yapıyoruz.

STAFANNY anlatıyor: Tatyana (spesifik bir çok engeli bulunan bir şahıs)ailesiyle yaşıyor

Tatyana Bu faaliyetleri gönüllülük esasına göre yürütüyor. Kendileri istekli. aileler istekli , bizler istekliyiz diyor

Burası engellilerin iş yeri diye ekliyor

Buradaki şahıslar için fizyoterapist filan ihtiyacı olursa belediyenin sosyal hizmetler bölümünden uzman geliyor veya fizyoterapist merkezlerine gidiyorlar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Buradaki faaliyetler için finansman, Emilei Romanya eyalet yönetimi tarafından karşılanıyor veya üretilen projelerle Avrupa komisyonundan fon sağlanıyor, ayrıca bazı birliklerde bizi destekliyor. Engelsiz çalışanların ücretlerini gönüllü bir şirket karşılıyor. Engelli çalışanlar ise devletten asgari ücret alıyor.

Okullardaki gösterilerimizin masraflarını okul yönetimleri karşılıyor. Okullardaki gösterilere aileler ve halktan da isteyenler katılıyor. Bu herkeste bir empati duygusunun gelişmesine zemin hazırlıyor.

Stafanny

Yürütülen faaliyetlerde aileler için içine dahil edilmiyor. Ailelerin desteği olmadan engellilerin yapabilecekleri bağımsız olarak sergileniyor. Ancak gösterilerin sunumunda ailelere bilgi veriliyor. Aileler sadece izlemeye geliyor. Gösteriden sonra, çocuklarını alıp mutlu bir şekilde evlerine dönüyorlar diye anlatıyor.

Matiye : ( engelli ) yaptıkları faaliyetlerin öncesinde okullara engellilerin faaliyet yapacakları söyleniyor ancak öğrencilere programı engellilerin sunacağı konusunda bilgi verilmiyor. Okulların önceden bilgilendirilmesi fakat çocuklara bilgi verilmemesinin nedeni çocukların acıma duygusuyla ön yargılı bir şekilde gelmesini engellemek için

Perde açıldığında önce bir şaşkınlık yaşıyor ama yapılanlar görülünce bu çabuk atlatılıyor.Yani öğrenciler hazırlıksız ( önyargısız ) yakalanıyor.

Bazı çocukların konuşmalarını ancak uzman desteğiyle anlayabiliyoruz.

Mario : ( engelli ) gösterileri 3 aşamada sunduklarını. İlk aşamada perde açıldığında çocuklarda panik ve korku oluştuğunu daha sonraki aşamada bu korkunun çocuklarda kabullenme ve coşkuya dönüştüğünü anlattı. 3 aşamanın yani oyunun sonunda hüzün hâkim oluyormuş öğrenciler gruptan ayrılmak istemiyorlarmış.

Fiziksel kontak noktası çok ilginç.

1. Aşamada hiç kimse bize dokunmaz korkarlar
2. Aşamada istediğimiz bazı şeyleri bize uzatırlar
3. Aşamada soyunup giyinmemize yardımcı olurlar

Hiçbir zaman engelsiz öğrencilerle gruptaki engellileri birlikte oynamaya zorlamayız. Sonra bu kendiliğinden olur engelsizlerde gruba zaman, zaman katılır diyor



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## Patrisya

Burası aynı zamanda bir eğitim mekanı iş içinde eğitimde yapıyor. Buradaki grubun eğitimleri konusunda dışarıdan gönüllü eğitimciler geliyor ( zaman, zaman )

Kişisel gelişimlerinin yanı sıra ayda bir defa toplu olarak seminer düzenlenir ve onlara katılırlar. Yani gelişmeler ve yöntemler anlatılır.

İlköğretim çocuklarıyla çalışmak daha kolay liseliler daha ön yargılı oluyor. İlk öğretimdeki oyun mantığıyla yaklaştıkları için onlarla iletişim daha kolay oluyor daha çabuk empati kuruluyor.

Soru: Önümüzdeki günlerde bir faaliyet var mı? Katıla bilir miyiz?

Cevap: Eğitim sezonu bittiği için böyle bir imkân yok.

Öğrenciler tekerlekli sandalyeyi görünce ürküyor. Biz onlara bir kısmınız bu sandalyeyi sökün diyoruz. Onlar söküp dağıtıyor diğer kısmına bunları takın diyoruz böylece hem haz alıyorlar hem de kontak kuruluyor.

Gruptaki bazı kişilerin konuşma engelleri de olduğundan onları başta kendi arkadaşları da anlamıyordu. Konuşma engelli olan kişinin bir yanı bip , bir yanına bop grubu oluşturuluyor diye devam ediyor patrisya.

Şahıs konuşuyor hangi grup konuşmayı anlarsa ses veriyor. Bip grubu bip diyor, bop grubu bop diyor böyle bir bip bop oyunu geliştirilmişler kendi aralarında. Böylece iletişimleri birbirini anlamaları gelişmiş.

Yarışmalar düzenleniyor ( tekerlekli sandalyeliler ) her bir engel çeşidi için bir kaynaşma modeli geliştirmişler.

Engelsiz çocuklara

Diyelim ki ayakların yok. Tekerlekli sandalyeyle ne yapabileceğini göster diyoruz. O bütün faaliyetlerini sergilemeye çalışıyor ve böylece empati kuruluyor.

Projenin adının niye ( kalamoya ) mürekkep şişesi olduğu soruldu?





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Çocuklar birer beyaz sayfalar, bu projeyi kendi içtenlikleriyle (yani mürekkepleriyle)yine kendileri şekillendiriyorlar cevabını aldık.

Aynı kurumda bir başka birimdeyiz

Burası da Engelliler için Dokümantasyon merkezi

Sunumu bu defa Massimo yapıyor

Massimo bu merkezin (kütüphanenin sorumlusu) . ( şimdi onu dinliyoruz )

Bu dokümantasyon merkezinin amacı engellilerle ilgili her türlü kitap araştırma sonuçlarını toplamak. Araştırmacılar gelip bizim kaynaklarımızdan yararlanıyor.(Necat ÖNDER- 2012 “Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”)

## BİBLİOTECA CENTRO DI DOLUMANTEZONE (Bologna/İtalya)

İtalya'daki yerel ortaklardan bir başka sivil toplum kuruluşu

Sunumu yapan Hacca

Parlanta diye bir dergi çıkarıyoruz. Bu kurumu ziyaret eden tüm araştırmacıların ve vatandaşların düşüncelerine bu dergide yer veriyoruz.

Bilim sanat, cinsellik, aile, yaşam, eğitim gibi her konudan bir şeyler bulabileceğiniz bir dergi bu.

Engellilerle ilgili her türlü gelişmeler de bu dergide yayınlanıyor.

Yaptığımız bir başka şey

Turizm rehberi engelliler için nerede ne olduğunu ve bunlara erişimin nasıl sağlanacağını gösterdiği bir rehber.

Bu kütüphanede 9000 kitap var. Bunun yanı sıra 1994'den beri çıkan engellilerle ilgili tüm yayınlarda burada arşivleniyor ve yararlanıcıların istifadesine sunuluyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Kütüphanedeki kaynaklar İtalyan kaynakları.( ulusal ) hepsi pedagojik kitaplar tıbbi kitaplar yok.

CHD'de engellilere yönelik danışmanlık hizmetleri de veriliyor

FORDAIZONE FORTETO onlus Centro Documantozione Handicap

(Centro Regionale Ausile for Physically Disabled People) (**Bologna/İtalya**)

Sunumu yapan Claudio Biteli

NHS-Natinonal Health Servicesi-Ulusal sağlık bakanlığının izniyle tüm İtalya'da faaliyet gösteriyor. Merkezi Roma'da. İllerde yerel idareler var. Her yerel idarede ( belediye ) yerel sağlık hizmetleri servisi var. Bologna'da da Sağlık ve Sosyal hizmetler ağı var.

1-Sağlık hizmetleri ağı (Kamu sağlık sektörü,STK'lar,İşletmeler)

2- Sosyal hizmetler ağı (Kamu sağlık sektörü,STK'lar,İşletmeler)

Bölgemizdeki sağlık hizmetler ağı biraz alanının dışına çıkarak sosyal hizmetlerde el atmaya başladı.

Zaten birbirinden bağımsız düşünülemez.

Biz Bologna bölgesi sağlık kuruluşuna bağlıyız.

Alanımız engelliler için ileri teknoloji

İtalya'nın her bölgesinde ASPHI gibi kuruluşları da koordine ediyoruz. Bu ağın adı GLIC

Bologna'da neler yapıyoruz?

AT teknoloji ile uğraşıyoruz: yardımcı ( destek ) teknoloji

80 yıl önceki Bologna da burası zihinsel engelliler hastanesi idi.

15. yy burası manastırdı çeşitli yönetim değişiklikleri burayı dönüştürdü ve en sonunda biz buradayız.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Tarih boyunca çok geniş bir alanda hizmet vermiş Carte Roncati denen bir yer burası.

Avrupa'nın her yerinde dağıntık olmak üzere her yerde merkezleri varmış önceleri.

Biz bu dağıntıklığı merkezimiz etrafında topladık. Emile Romanya'ya bağlı 9 adet valilik var. Emile Romanya'ya 4 000 000 Bologna 1 000 000 Bologna merkez 500 00 nüfusa sahip.

Birimlerimiz:

- Bilimsel Engelliler merkezi
- Nero-Motor engelli olan çocuklar ( 0-20 yaş ) merkezi
- Destek teknolojisi merkezi,
- Hareketlilik merkezi,
- -Kendine hâkim olma eğitim merkezi
- Çevreye adaptasyon eğitimi merkezi

Değerlendirme, ölçüm ve danışmanlık hizmetleri veriyoruz. Engelliler Materyal desteğini başka kuruluşlardan sağlıyorlar.

Kaynak: Necat ÖNDER- 2012"Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları"

The AT area(**Bologna/İtalya**)

At area da 22 kişi çalışıyor. Bu ekip çok disiplinli bir ekip.

Bir engellinin sorununa yaklaşış iken, çok karmaşık bir durumla karşılaşacağımızın farkındayız.

-Engelli

-Yaşadığı yer ,

-Bölgesel ve yerel kaynaklar,

-Ailesi,



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

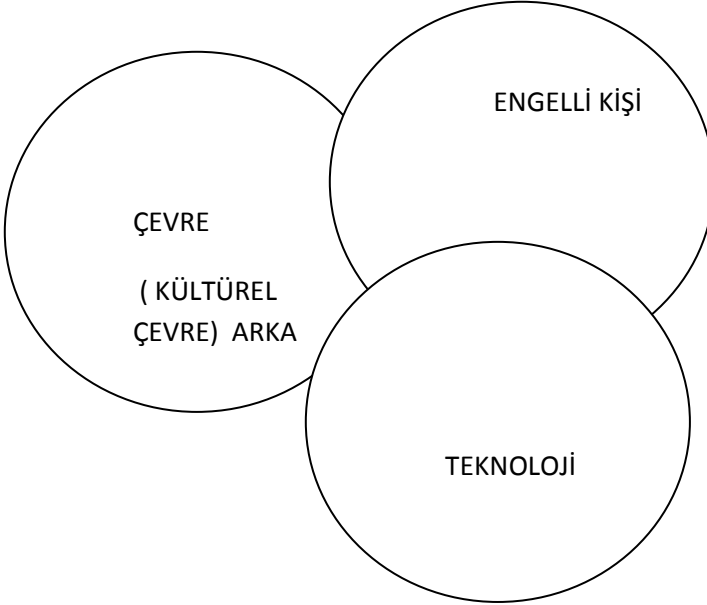
-Çevresi gibi unsurları birlikte değerlendirmek zorundayız.

Bu uzun ve zor bir süreç.

rnek: Okumada motor engelli veya fiziksel engelli bir kişi ile çalışırken piyasada sorunun çözümüne yönelik pek çok gelişme olduğunu biliriz. Bunları takip etmek zorundayız. Etkili bir sonuca gitmek için bütün unsurlar göz önünde bulundurulur.

## ÇALIşMA

## FELSEFEMİZ





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

- o Eğitimciler
- o Mühendisler ( elektronik )
- o Psikologlar,
- o Doktorlar,
- o Fizyoterapistler
- o Yapı ve ev ortamına adaptasyon uzmanları
- o İç mimarlar (Engelliler için mimari geliştirme iç mimari dizayn)
- o Pedagoglar la birlikte çalışıyoruz

#### Main Area AT (AT'ın ana alanları)

- o Bilgisayar erişimi
- o Ev ve çevre kontrolü
- o Günlük yaşam
- o Bilgi iletişim
- o Tedavi
- o Terapi
- o Mimari
- o Adaptasyon

Kaynak: Necat ÖNDER- 2012“Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”

#### AIAS Blogna Gulus(**Bologna/İtalya**)

AIAS: kar amaçlı olmayan kuruluş ve 22 personeli bize AIAS sağlıyor

Resmi kurumları koordine eden bir kuruluş AIAS ( Bu tür bir çözüm dünyada istisnadır)

Hedef gruplar; bireyler, aileler, arkadaş çevresi

Daha çok profesyonellerle çalışıyoruz

Kamu kuruluşlarını karar alma sürecinde yönlendiren bir pozisyondayız.her teknik durumun hedef gruba doğrudan çözüm getiremeyeceği açık.Kurumda hem kaynak oluyoruz.hem de Engellilerle ilgili bir kültür oluşturuyoruz.

-Eğitim,



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

-Staj ve

-Yeterliliklerin geliştirilmesi yolu ile bunu başarıyoruz.

Engelliler için aşağıdaki hizmetleri sağlıyoruz:

- o Cihaz, test v.b. ile yapılan değerlendirme
- o Destek hizmetleri
- o Yaşadığı yerde, okulda, iş yerinde yapılan inceleme ve değerlendirmeler
- o İş, okul eve uygun teknolojik cihaz tespiti
- o Cihazlarla ilgili kullanım bilgisi- kişiye ve ailesine
- o AT cihazlarının ödünç verilmesi
- o İletişim

Ayrıca;

- o Bilgisayar teknoloji için kullanılan cihazları emanet verebiliyoruz.
- o Kişiye özel, rahatsızlığa özel destekler sağlıyoruz
- o Profesyonel ve kurumlara eğitim veriyoruz
- o Seminer, kurs, mesleki eğitimler veriyoruz
- o Danışmanlık yapıyoruz
- o Politika geliştirme faaliyetlerinde bulunuyoruz

Rehberlik hizmetlerimiz;

- o Kişi odaklı yaklaşım
- o Hayat kalitesini artırma
- o Bağımsız danışmanlık
- o Serbest ( ticari kaygılarda ) danışmanlık
- o Uzun vadeli sözleşmeler
- o Entegre hizmetler Conte Roncateain hizmetleri
- o Kurumlar arası iş birliği

Bağımsız danışmanlık:

Pek çok cihazımız var, ancak bir marka ile ilgimiz yok. Kimseye bir şey satmıyoruz.  
Çözüm odaklı kullanıyoruz. Şöyle bir cihaz lazım deriz marka önermiyoruz. Firmaların



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

baskılarına direniyoruz. Özellikle koordine ettiğimiz kamu kurumlarının idarecilerinin bu duruma direnmesi bizi rahatlatıyor.

Şirketlerle çalışırken hiçbir malını satmayı garanti etmeyeceğimizi söyleyerek işbirliğine başlıyoruz.

İtalya'nın başka bölgelerinde bu işin tam olarak başarıldığını söyleyemeyiz.

Bologna ve Milano bu alanlarda lider durumda.

Diğer kuruluşlarının da bizim kadar bağımsız olabilmeleri için çalışıyoruz. Biz gerçektende bir modeliz.

- o Doğru cihazı,
- o Doğru desteği,
- o Doğru kişiye ulaştırmaya çalışıyoruz.

Çünkü heba edilecek kaynağımız yok. Kaynaklarımızı hor kullanacak kadar zengin değiliz diyor.

rnek:

- o Ev ve günlük yaşam
- o Bilgi toplama.
- o İlk tanışma,
- o Talebin değerlendirilmesi,
- o Veri toplama,
- o Kaynakların ve uzmanların dâhil edilmesi.

Engelli, aile, uzman, kaynak sağlayıcıyı bir masaya oturturuz. Ortak bir vizyon için bu gerekli.

UYGULAMA:

- o Uygulama testleri yaparız.
- o Kaynakları ve işlemleri tanımlarız.
- o Eğitim, rehberlik ve sunulan kaynakların kullanımına dair bilgiler veririz.
- o

DEĞERELENDİRME.

- o Beklenti ve ihtiyaçlar belirlenir



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

- o Hayat biçiminin incelenmesi, tavsiyeler
- o Show room da kullanıcılara gösteriler yapılır.
- o

#### UGULAMA SONRASI

- o Dokümantasyon, belgelendirme
- o Diğer servislere yönlendirme
- o Takip desteği
- o

#### BAHÇE: Kurumun bahçesini geziyoruz

Kurumun bahçesi her türlü engel grubu için düzenlenmiş bir eğitim alanı. Her tür bitki ve çiçek var birçok bitkiyi dokunarak çiçekleri de koklayarak tanımaları sağlanıyor. Görme engelliler için düzenlenmiş fısıkiyeler var. Her tür bitki, çiçek ve materyalin yanında brail alfabesi ile düzenlenmiş o şeyin adını ve tanımını içeren tabelalar var. Tekerlekli sandalye kullanan engelliler için düzenlenmiş trafik eğitim alanı yapmışlar

#### BÜTÇE

% 20 kamu kaynaklarını kullanabiliyoruz

% 15 oranında ulusal projeler ve AB komisyonundan kaynak alıyoruz.

Yaklaşık yılda 2000 kişiye destek veriyoruz. Her kişiye bir tek hizmet vermiyoruz. Engelliğin doğası gereği bir çok komplike hizmeti bir arada veriyoruz.

Biz en ciddi vakalarla uğraşıyoruz daha az seviyedeki engelliliklerle diğer kuruluşlar ilgileniyor.

İŞ MAK diye tanımladığı yerinde adaptasyon uygulaması ile ilgili bir örnek:

Trafik kazası geçirmişbir kişi için yapılan uygulamayı anlatıyor.

Carlo 35 yaşında Trafik kazası geçirmiş

Hedef: İşe dönüşünü sağlamak

Amaç: Bilgisayar adaptasyonu

Faaliyetler:





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

- o Fiziksel çevrenin hazırlanması gerçekteşti
- o İş ortamının ışık hava dizaynı yapıldı
- o İş arkadaşlarına eğitim verildi
- o İş yerine geldiğinde yapılacak hazırlıklar konusunda arkadaşlarına eğitim verildi
- o Çalışma ortamının ona göre dizaynı sağlandı ( talep, bilgi v.s.)
- o Elini zor kullanıyor kendisine göre maus ayarlandı
- o Vücudu uzun süre tutamıyor masaya düşmesin diye göğüslük yapıldı
- o Telefon ekipmanı kulağına yerleştirildi
- o Ortak alanlar onun kullanımına göre düzenlendi. Kahve makinesi faks, fotokopi makinesi v.s.

#### SONUÇ:

6 ay'lık bir uğraş ve 12 toplantı sonucu İş ortamına hazırlandı.

Sonuç: Carlo çok verimli bir çalışan hale getirildi. Bunun için çok önemli bir kaynak harcadı

Ve son söz;"Carlo'nun işsizliği daha büyük ekonomik kayıp olacaktır."

Daha sonra kuruma ait Showroom Gezildi

#### 1. Çocuk bölümü

Engelli çocuklar için oyuncaklar. Sandalyeler Brail alfabesiyle hikâye kitapları, çocukların yaptığı resimler, çocukların kumandalarla kullanabileceği teknolojiye ilk adım araçları v.s.

Bedensel yeterliliklerin geliştirilmesine yarayan aletler. Bu cihazların bir kısmı şirketler tarafından hediye edildi, böylece ürünleri sergileme şansları oluyor.

#### 2-Dikey Engelliler Bölümü

Taşınabilir rampalar var, bazı engelliler bu rampaları arabalarında da taşıyorlar.

Yukarı ve aşağı istikametlerde çalışan kompleks bir tekerlekli sandalye engel durumuna göre çeşitli eklentilerle desteklenen mekanizmaları çok fonksiyonlu araçlar.

Hem paletle çalışan, hem tekerlekle çalışan tek sandalye, engelli arazi kesimlerinde paletle, düz yerlerde tekerlekle çalışıyor. Cihazda tekerleklerden palete, paletten tekerleklerle geçişi



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

sağlayan ve basamakları inip çıkmaya yarayan asansör sistemi var. Dünyada bu sistemi ilk defa İtalyan'lar geliştirdi.

-Sahil ve banyolar için kolay oturmayı veya uzanmayı sağlayan bir araç

-Kumsalda kullanılan tekerlekli sandalyeler

-Hafif, kolay taşınabilir 10-15 kilo arası tekerlekli sandalyeler vücut pozisyonu için ayarlanabiliyor.

-Elektrikli oturak çok, çok ağır engellilerin vücut hareketlerinin geliştirilmesini sağlayan cihazlar

-Yüksekliliği ve pozisyonu ayarlanabilir sandalyeler, büro ve ev tipi

-Aynı işi dış mekânda yapabilecek donanımı olan sandalyeler.

-Ortopedik ayarlanabilir yataklar

-Çeşitli elektronik cihazlar

-Tuvalet, banyo, mutfak yatak odası donanımları

-Ayakla, dirsekle, parmakla, diz kapağıyla gözle, dudak okumayla, sesle çalıştırılan bilgisayarlar ve bilgisayar programları

-Kişi felçli sadece gözlerini kullanabiliyor. Göz bebeğinin hareketleri ile bilgisayara komutlar veriliyor, kişi telefon edebiliyor, sayfa çevirebiliyor, kitap okuyabiliyor

Bilgisayarlar İsveç'te yapılmış, yazılım İtalya'da geliştirilmiş.

Bilgisayar üzerinde, göz ve dudakla, sesle, kapı, perde, ocak v.s. kontrol edebiliyor kullanabiliyor. Bu cihazların 4 çeşidi var. Askeri teknolojinin geliştirdiği cihazların dönüştürülmesini baz alarak imal edilmiş. 10000 Euro ile 20000 Euro arası satılıyor. Çok sınırlı sayıda insana hitap ettiği için az üretiliyor, pahalı olması bundan dolayı.(Necat ÖNDER- 2012“Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”)

Facolte di scienze della formazione carsı



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## BOLZANO ÜNİVERSİTV (Bologna/İtalya)

Kuruluş engellilerle ilgili tüm faaliyetlerini bölgedeki STK'larla işbirliği içinde yürütüyor ve onlara destek sağlıyor.

Angelo Errani: Pedagog

Öğrenme güçlüğü çekenlere eğitim veriyor.

Dr. Dimitris Argiropoulos

Çalışma alanı etnik gruplar ve çingeneler

Angelo ile konuşuyoruz

-Angelo bu bölgedeki öğretmenlerin eğitiminden sorumlu. 3-6 yaş arası ilkokul öğretmenleri ile 6-10 yaş arası ilkokul öğretmenlerinin eğitimi ile uğraşıyor.

Özel etnik çalışma alanı, bu yaş grubundaki çocukların sosyal hayata ve eğitim ortamına hazırlanması.

Her bir engellinin ( etnik ) özel ihtiyaçlarından başlayarak grup ve sosyal ihtiyaçlarına kadar Angelo'nun çalışma alanı.

Normal bir öğretmenin bu tür öğrencilerin her türlü ihtiyacını karşılaması beklenemez. Biz bu alanda öğretmenleri destekliyoruz.(bilimsel destek )

Engellilerin her konuda erişimi için danışmanlıkta yapıyorlar.

İtalya'da engellilerin Entegrasyonu ile ilgili yasalar çıkarıldı, Sağlık ve eğitim bakanlığı bu kapsamda işbirliği içinde ve bu düzenlemeler bazı alanlarda çok katı tedbirleri içeriyor.

## EĞİTİMCİLERİN EĞİTİMİ

Öğreticilerin eğitimi yasal düzenlemelerle takip ediliyor.

Teknoloji geliştirme işi ile de ilgileniyoruz.

Eğiticinin sınıfta bulunma amacı yeniden belirlendi. Eğiticilerin yeni amacı sınıftaki engellilerin potansiyelini ortaya çıkarmak ve onun doğru yaklaşımlarla problemlerini çözmek.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Öğretmenler öğrencilerin potansiyellerini ortaya çıkardıktan sonra bağımsız hareket edebilmesini sağlayıcı destekleyici bir süreci oluşturur. Aileden, çevreden bağımsız olarak kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayıcı bir süreç. Çeşitli araçlarla desteklenen bir süreç.

Hizmetler ve sosyal faaliyetlerden engellilerin yararlanabilmesi için her türlü bariyerin kaldırılması öğretmenlerin sorumluluğunda.

Engellilerin engellerinin kaldırılması için Bologna'da müze kuruldu (Antenos Müzesi-

Daha önce bu müzeyi gezdik )

Nihai amaç engellilik kavramını insanların çeşitlilik olarak algılayacağı bir zemini oluşturmak. Tüm önyargıları kaldırmak.

Eğiticilerin eğitimlerini Hizmet içi eğitim kursu ile gerçekleştiriyorlar. Programlar ve notlar web sitesinde yayınlanıyor.

Öğretmenlerin kurslara katılımı zorunlu.

Öğretmenler için kursun süresi 5 yıl, Eğiticiler için 3 yıl( sınıfta iki kişi varsa)

Her bir program, birbirinden farklı olduğundan saatleri total olarak farklı.

Bu kurslar yüksek lisans faaliyetleri şeklinde planlanmış daha sonra alanda akademik eğitimlerine devam edebiliyorlar

Bu alanı seçen uzman eğiticiler zorunlu yüksek lisans yapıyor (zorunlu kurs )

Bütün öğretmenlerin katıldığı 500 saatlik standart bir kurs var. Öğretmenler buna katılmak ve kursa ait raporu vermek zorunda.

Öğretmenler bu program sonunda

-Okul müdürlerinin

-Danışmanların

-Öğrencilerin değerlendirmesi ( not ile)Sonucu başarılı sayılırlar.

FAALİYETLER



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Şimdide formasyon bilimleri fakóltesindeyiz;

Burada;

-Temel bilimler kursu

-Kültürel ve sosyal bilimler kursu

(0-3 yaş arası öğretmenlerine eğitim kursu veriliyor)

UZMANLIK EğİTİMİ KURLARI

-Pedagoji

—Uluslar arası ilişkiler

—Araştırma yapılan sair birçok branşı ihtiva ediyor

Prof.Jose J. Chade

Pedegogia Speciale ( Pedagog )

İşitme engellilerle ( işitme engelli ) ilgili çalışmalar yürütüyor.

İşitme engellilerla ilgili uzmanlarla ( öğretmenin yanına verilen uzmanlar )eğitim sürdürüyor.  
Eğitimde bu çalışma 30 yıllık kademeli bir gelişim sonunda geldiğimiz nokta diye özetliyor.

Engellilerin bulunduğu sınıfta önce öğretmene destek olacak uzmanlar veriliyordu. Sonra bu öğrenciye dest sorumlu uzman haline getirildi.

-İşaret dili

-Sözlü iletişim kuralları öğretiliyor.

Sözlü İletişim

Prof.Jose J. Chade

Doğuştan işitme engelli olanlarla konuşmak imkânsız hale geliyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Bebeklik dönemi ve sonrası işitme engelli olan çocukların konuşması ile ilgileniyoruz. Aileleri çocukları ile konuşmaları konusunda teşvik ediyoruz.

Yürüttüğümüz çalışmalarla konuşurma konusunda %50'lik başarıımız var. Bunu arttırmaya çalışıyoruz diyor.

### İşaret Dili

Tam işitme engelliler için iletişimi sağlıyoruz ancak entegrasyonu sağlayamıyoruz. Bizim amacımız onları da konuşturarak entegrasyonu sağlamak. Okullarda tam işitme engelliler için işaret dili uzmanları bulunduruluyor.

İlkokul ve ortaokullarda işitme engelli öğrenciler için kulak cihazları ve mikrofonları var. Diğer teknolojik desteklerle de takviye ediliyorlar.

Engellileri sınıflara dağıtırken aynı tür engellileri bir sınıfa koyuyoruz. Görme engelliler, işitme engelliler, zihinsel engelliler ayrı, ayrı sınıflarda eğitim alıyor.

Birde çok spesifik engeli bulunanlar için eğitimden çok entegrasyona yöneliyoruz. Tabii ki eğitimleri de devam ediyor ama aksayarak.

Yasalarımız toplumun her kesimine engellilerle ilgili sorumluluklar yüküyor.

Bütüncül yaklaşımlarla sorunu çözmeye çalışıyoruz.

Engellilerin çocukluğundan itibaren tüm gelişimi bir dokümantasyon merkezinde toplanır, karakteristik özelliklerinden, notlarına, sınavlarından, ailesine varıncaya kadar bütün bilgileri dosyasındadır. Öğretmenler, uzmanlar, doktorlar engellilere yaklaşırken bu dokümanlardan faydalanır.

Müdahale engellilik (işitme engellilik ) tespit edildiği anda başlar.

Engellilerin eğitimi, teknolojik destek v.s. hepsi devlet tarafından karşılanıyor.

Öğrencilere ve ailelerine rehabilitasyon desteği sağlık bakanlığının ilgili birimleri tarafından sağlanıyor.

Özellikle birden fazla engellilik varsa daha yoğun çalışmalar yapılıyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

En kompleks vakalarda bile engelli sınıf ortamından kopartılmaz.(Necat ÖNDER- 2012"Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları")

## L'ASSOCIAZIONE LIS-LEARNING(Bologna/İtalya)

[www.lis-learning.com](http://www.lis-learning.com)

İşitme engellilerle ilgili küçük bir organizasyon

(Mrs. Alma işitme engellilerle ilgili ulusal bir kuruluştta çalışmış Filipinli bir bayan, bu gün bu kuruluştta misafirmiş)

Dino Cilyeni: Kurumun müdürü

Sisteme baştan muhalif ve her konuda itirazları olan bir zat. Kendisi İşaret dili konusunda ulusal çapta çevirmenmiş.

Ve işte onun anlattıkları;

. 1977 yılına kadar işitme engelliler aynı okullarda özel eğitim görüyordu.1977'de bu uygulama kaldırıldı.

İşitme engellilerde diğer engelliler gibi her sınıfa iki kişi olarak alınıyordu ancak Son yıllarda her sınıfta en fazla 1 adet işitme engelli çocuk bulunduruluyor. Zaten çoğu zaman her okula 1-2 kişi düşüyor. Engellilerin eğitim gördüğü sınıflarda 1 öğretmen 1 uzman ve 1 işaret dili çevirmeni bulunuyor. İşitme engelliler için her sınıfta 3 görevli bulunuyor.

Uzmanın görevi öğretmene ve öğrenciye destek hizmeti vermek. Bu üçlü grup haftada 20-25 saat birlikte çalışıyor. Çevirmenlerin ücretleri yerel hükümet kaynakları tarafından karşılanıyor.

Eğer yerel yönetim çevirmenlere daha fazla para verse bu süre uzar ancak her eyalette farklı süre uygulamaları var.

Normal eğitim haftada 30 saat

Sistemin yeteri kadar çalışmamasının nedeni geliştirilen işaret dilinin standartlarının düşük olmasından kaynaklanıyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

İtalya'da işaret dilini tanımlayan bir yasal düzenleme yok. Bu nedenle eğitim bakanlığı ve üniversiteler kurs düzenleyemiyor işaret dili ancak özel kurslarla öğretiliyor.

İtalya'da 4 tane üniversitede bu alanda araştırma çalışmaları yapılıyor. Ancak yasal bir düzenleme olmaması daha aşağı seviyede kaliteyi düşürüyor.

Şu anda Bologna'da 10 edat işaret dili uzmanı var.

Kurslar düzenleniyor, danışmanlık hizmetleri veriliyor, okullara enstitülere, ailelere danışmanlık ver kurs veriyorlar.

Aileler İtalyan okullarından şikâyetçi. Beklentilerin karşılanmadığından bahsediyorlar.

Eğer çocuk bir topluluğun içindeyse kendini entegre olmuş hissediyor. Yoksa tecrit edilmişlik yaşıyor.

Politik anlamda bizim politikacılar sadece kulaklık vermek, teknolojik destek sağlamakla yetiniyorlar. Tabii sorunlar bununla bitmiyor ve çok karmaşık.

Üniversitenin sunduğu rakamlar ve söyledikleri gerçekleri yansıtmıyor. Onlara göre her şey güzel. Hâlbuki engellilerin problemleri çözülemiyor çok ciddi sıkıntılar var

Devletin her şey güzel yaklaşımı bir gerçeği göz ardı ediyor. İtalya'daki işitme engellilerin kültürel düzeyi Avrupa ortalamasında çok düşük.

Cezayir'den, Fas'tan, Tunus'tan engelli arkadaşlarımız var konuşuyoruz. Onlar 3-4 işaret dili bilirken bizimkiler İtalyancaı bile bilmiyor.

Okullarda iletişimin %80'i işaret dili ile sağlanıyor.

Başarı, bireyin kapasitesi, okulun kapasitesi, ailenin ilgisi doğru orantılı.

Okul öncesi dönemde çocuklara işaret dili öğretilmiyor.

İşitme engelli çocukların dünya çapında %10'unun anne, babasında işitme engelli.

Size İtalya'daki sistemin çalışmadığının bir kanıtı.

Bir AB projesi yaptık. Bu projeye dahil edilen işitme engelli sayısı sıfır ( size bu projenin çıktılarını da vereceğim )





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Her işitme engelli için devlet 500 Euro ödüyor, işitme cihazları veriyor-para çok- vergilerde indirim yapılıyor. Devlet para veriyor hizmet vermiyor. Sonuçta her şey koca bir yalan...(Necat ÖNDER- 2012“Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”)

### BOLOGNADAN BİR BAŞKA ÖRNEK (Bologna/İtalya)

Bologna’da ASPH’inde içinde bulunduğu engelli STK’ları tarafından kurulan bir kooperatif belediyeden ve çeşitli kamu kuruluşlarından aldığı işleri üyelerine yaptırarak, hem kurumsal kapasitesini geliştiriyor, hem de çalıştırdığı engelli bireylerin maaşlarını ödüyor. Örn: Belediye toplu taşıma vasıtalarında kesilen cezaların makbuzlarını yıllardır bu kooperatife gönderiyor. Kooperatif çalışanları bunları elektronik ortama aktarıyor, belediyede bu hizmetin karşılığında kooperatife ödeme yapıyor.

Bologna engellilerle ilgili gelişmelerin tüm dünyada ilgi ile izlendiği bir iyi örnektir. Buradaki bazı engelli STK’ları dünyadaki bazı büyük teknoloji şirketlerinin(IBM, MICROSOFT, İNCA vb.) ARGE’si gibi çalışmaktadır. Özellikle engellilerin ihtiyaçlarına yönelik birçok ileri bilgisayar programı Bologna da yerleşik STK’lar tarafından geliştirilmektedir. Söz konusu firmalar bu STK’lara altyapı ve ekonomik destek sağlamaktadır. Bu STK’larda yetişen uzmanlar zaman içinde isterlerse yukarıda belirtilen şirketlerde kolaylıkla istihdam edilmektedir.(Necat ÖNDER-2012“Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları”)

### ROMA ÖRNEĞİ/İTALYA

Eski mahkûmlar cezaları bittikten sonra özgürlüklerine kavuştuklarında iş bulmada zorlanıyorlar. Dolayısıyla belediyenin onlara da istihdam sağlaması gerekiyor. Burada yine belediye Roma’nın en güzel yerlerinden birinde olan bir binayı eski mahkûmlarca kurulmuş kooperatife veriyor ve binanın düzenlenmesi tamamlandıktan sonra çok güzel bir restorana dönüştürüyorlar. Bu restoranın işletmesini kooperatif gerçekleştiriyor. Kooperatif olanakları kısıtlı olarak tabir edebileceğimiz eski mahkûmlardan oluşan bir işletme kooperatifi.

Yine başka bir ihtiyaç Roma’da şöyle karşılanmış: Çocukların eğlence ve bilim konusunda çalışmalar yapmasını sağlayacak bir yer. Anneler İngiltere’ye geziye gittiklerinde bir çocuk bilim müzesi olduğunu görüyorlar ve çok etkileniyorlar müzeden, Roma’da olmadığını görüyorlar. Roma’ya döndüklerinde çevrelerine bunu anlatıp bir kooperatif kuruyorlar. O kooperatifi kurduktan sonra belediyeye gidip istedikleri tek şey müzenin yapılabileceği bir bina. Onun dışında da sponsorlar bulup fonlama yapıp bir çocuk bilim müzesi oluşturmuş durumdadır.(**Sosyal ekonomi web sitesi:Kooperatif Belediyecilik: Gerçek Gönüllülük**)



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

**Dayanışmayı Getirir(<https://sosyalekonomi.org/kooperatif-belediyecilik-gercek-gonulluluk-dayanismayi-getirir/>)**

## PARİS ÖRNEĞİ/FRANSA:

Paris'teki bazı engelli STK'ları kamunun teşviki ile kamu ve özel sektör hastanelerinde bozulan medikal materyallerin tamirini, bazı basit materyallerinde üretimini yapmaktadır. Çalışanların çoğu engellilerden oluşan bu dernekler yaptıkları ürünleri yine kamu ya satmaktadır. Hatta medikal materyallerin dönüşümü(MAMED) projesi ile AB'den de fon sağlamışlardır. Böylece hem engelli istihdamına katkı sağlamaktalar hem de kurumsal ve mali olarak kapasitelerini geliştirmektedirler.

## FRANSADAN BİR ÖRNEK

Organisation Française de la Coopération Internationale-OFCI

« Organisation Française de la Coopération Internationale-OFCI » sivil toplum aktörleri tarafından 2012'de kurulmuştur.

OFCI, Fransa da uluslararası boyuttaki projeleri ve yurtdışı projelerini organize etmekte veya bu tür projelerde ve organizasyonlarda yer almaktadır. Görevleri; gazetecilik, medya, politikalar, kültür, ekonomik kalkınma, yabancı ortaklara farklı türde malzemelerin sevkiyatı gibi çok geniş bir faaliyet alanı içeriyordur...

OFCI'nin üyelerinin apolitik duruşu ve çeşitliliği konusundaki kararlılığı çok güçlüdür.

OFCI ekipleri savaş halindeki ülkelerde, silahlı saldırı tehdidi altında veya şiddetli siyasi gerilimlerde etki altında kaldıkları zamanlarda bile taraf tutmazlar.

Uluslararası derneklerin çoğunun aksine, kültürel ve ekonomik kalkınma projeleri hedef öncelikleri arasında yer almaktadır. Bununla birlikte, insani yardıma da liderlik yapmaktadır.

OFCI, 2012 yılından bu yana Erasmus + Gençlik Programı, kültürel projeler, medya alanında geliştirilen projeler ve yardım projelerine katılmıştır.

Ocak 2016'dan beri bir çok ulusal ve uluslar arası fon kaynaklarını kullanarak projeler uygulamaktadır.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

"Gençlik Değişimleri Programı" kapsamında, OFCI, Romanya'nın Botoşani kentinde düzenlenen "B-Right Media" projesine 7 katılımcı ile dahil oldu. Projenin konusu 2014 Avrupa Seçimleri yanı sıra gelecekteki Avrupalı politikacılar için gençlerin beklentisiydi. Proje aynı zamanda çok ilginç insanlarla tanışma, heyecanlı kültürel paylaşımlara yardımcı olma ve yenilikçi ve yaygın eğitim çalıştaylarına katılma fırsatı verdi.

"B-Right Media" ile ortaklık yapısı daha sonrada devam ettirilerek Ağustos 2014'te Ekosistemler, Enerji ve İklim değişikliği üzerine bir diğer projede devam ettirildi.

Birçok Avrupa organizasyonu, OFCI'yi güvenilir ve etkili bir birlik olarak değerlendirdiğinden, projelerine katılım için OFCI'ye teklifler de bulundu. Bu nedenle Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Kıbrıs, Estonya, İtalya, Romanya, Almanya, Yunanistan, Macaristan, Moldova, Polonya, Romanya, Slovakya, Slovenya, Türkiye, vs.gibi ülkelerde gerçekleşen birçok Erasmus projesine ortak olarak katıldı ve katılımcı gruplar gönderdi.

OFCI Katıldığı tüm projelerin sonuçları ile ilgili kaliteli web siteleri, videolar, belgeler ve diğer multimedya içerikleri yaratarak etkinlikler sırasında ve sonrasında sonuçların yaygınlaştırılmasına destek oldu. Ayrıca OFCI ürettiği 40'tan fazla videoyu içeren bir Youtube Kanalında güncel yayınlar yapmaktadır.

Ayrıca "bağımsız projeler" olarak adlandırılan bir çok organizasyonda da Fransa da ilgi çeken uygulamalar yapmaktadır . Bu projeleri "bağımsız" olarak adlandırmalarının nedeni birçok finansörlerinin bulunması ve projelerin herhangi bir kural, çerçeve ya da program kapsamında yer almamasıdır.

Bu projelerden bazıları:

Eylül 2014'te, OFCI, Lübnanda 7 Filistinli mülteci kampında günlük yaşamı röportajlar yaparak filme almış,Lübnan'ın en büyük mülteci kampında bulunan Kızılhaç Hastanesine tıbbi ve paramedikal tedarigi yapmıştır.

Aralık 2012'de Gazze Şeridi'nde (Filistin), kültürel ve tıbbi projeleri desteklemek için para ve ekipman desteğinde bulunmuştur. (Genç Gazeteciler Radyosu, El Aksa Fransız Üniversitesi, Jabalia mülteci kampında Topluluk Kliniği, ...) Savaş ve normal bir hayat yaşama arzusu arasında sürüklenen Gazze halkı hakkında bir film hazırlayarak gösterime sokmuştur.

Mart 2013'te Cezayir'de ve Batı Sahra'da bir başka proje gerçekleştirmiştir. OFCI'nin başkanı Youri Bergoug, "Sahrawi Halkıyla Dayanışma Cezayir Ulusal Komitesi" tarafından Tindouf'un



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

mülteci kamplarındaki bir heyete katılmak üzere davet edilmiştir. Yerel sivil toplum aktörlerini organize etmek ve Polisario Cephesinin etkisi altındaki Batı Sahra bölgesini ziyaret ederek mevcut durumu ve insan hakları ihlallerini raporlamak gibi önemli bir görevi yürütmüştür. Mülteci kamplarında 2 gün kaldıktan sonra, Cezayir'de kamuoyu önderleri ve politikacılarla görüşmüştür.

## MAKEDONYADAN BİR ÖRNEK

Center for Training and Consultancy of women and youth ERA

ERA Eğitim ve Danışmanlık Merkezi ağırlıklı olarak kadınların ve gençlerin becerilerini, bilgilerini, tutumlarını, davranışlarını, değerlerini geliştirmek yoluyla onların bireysel ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesini sağlamak için gerekli tüm faaliyetleri yürütmektedir.

ERA başta dezavantajlılar olmak üzere özellikle kadınların ve gençlerin sosyal ve bireysel gelişimlerini desteklemek ve istihdama erişimlerini sağlamak amacına odaklanmıştır.

Bu amaçlarla yerelde ve ulusal lkte kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri kurmaktadır. İş geliştirme merkezleri ve istihdam piyasası ile özellikle dezavantajlı kesimler olmak üzere gençleri ve kadınları dahil eden mesleki eğitim ve kariyer gelişimi programları uygulamaktadır.

Yerel yönetimlerle ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak hedef kitleye yönelik seminer, konferans, panel gibi farkındalık programları düzenlemektedir.

ERA aşağıdaki faaliyetleri planlanmakta ve yürütülmektedir:

- Gençler ve kadınlar için kişisel gelişim kursları
- Gençler ve kadınlar için kariyer programları
- Seminerler, konferanslar, paneller
- Gençler için Erasmus+değişim programları
- Gençler için Liderlik programları ve eğitimleri



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

- Dış mekân etkinlikleri yoluyla gençlerde ve kadınlarda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif yetkinliklerin ve sağlıklı yaşama bilincinin geliştirilmesi (Doğa sporları, kültür turları, müze gezileri, dans ve müzikal eğitimler vb.)

ERA' kurumsal kimliği altında bir Gençlik Gelişim Merkezi kurmuştur.

Bu merkez aşağıdaki faaliyetleri yürütmektedir.

- Gençlerin istihdam piyasasına katılımını desteklemek:  
Gençlerin istihdamına ilişkin mevcut yasalar hakkında bilgi, Aktif İstihdam Programları ve Önlemler hakkında bilgi ve destek, kişisel ya da iş danışmanlığı, iş arama, iş planı yazma, mülakat hazırlığı ve beceri eğitimleri gibi gençlere çok sayıda hizmet sunmaktadır. Merkezin önceliği gençlerin yaratıcılık ve bireysel gelişim, değişik iş koşullarına ve farklı yeteneklere göre küreselleşen pazar koşullarına göre eğitilmesidir. İş sağlığı ve güvenliği eğitim programının bir parçasıdır. Bu kapsamda çalışma ortamlarında risklerin tanımlanması, değerlendirilmesi ve yönetimini içerir.
- Gençlerin sosyo-kültürel ve bireysel gelişimlerini desteklemek:  
Algı yönetimi eğitimi, Stres ve Öfke Yönetimi eğitimi, Motivasyon Sağlama eğitimi, İmaj oluşturma ve Yönetimi, Koçluk eğitimi, gibi bir çok konuda gönüllü eğitimciler tarafından ücretsiz kurslar düzenlenmektedir.
- Gençlik değişimleri projelerinin uygulanması ve uluslararası değişimlere katılım:  
ERA gençlik gelişim merkezi bu güne kadar bir çok uluslararası gençlik değişimleri projelerine katılımcı göndermiştir.
- Kültür-Sanat :  
Merkez tarafından gençlere fotoğrafçılık, soyut resim sanatları, yerel danslar, çello, batari, keman, ve nefesli müzik aletleri eğitimleri verilmektedir.
- Sportif etkinlikler:  
Üyeler ve hedef gençlere yönelik, Trekking, kampçılık, izcilik, tırmanış, kano'culuk ,sportif havacılık eğitimleri verilmekte ve etkinlikler düzenlenmektedir.  
Era bu güne kadar çeşitli uluslar arası projeler vasıtasıyla Türkiyenin de aralarında bir çok Avrupa ülkesinde çalışmalarda bulunmuştur.

## ROMANYADAN BİR ÖRNEK

Asociația Tinerilor cu Inițiativa Civică (ATIC)



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Asociatia Tinerilor cu Initiativa Civica (ATIC) Romen toplumun gelişimini destekleyerek gençlerde aktif vatandaşlık güdüleri yaratan, yerel ve ulusal kültürel değerlerini teşvik etmeyi amaçlayan bir gençlik örgütü ve bir sivil toplum kuruluşudur.

A.T.I.C. yerel gençlerin sosyal ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak amacıyla bir grup genç tarafından 2010 yılında Galati'de kurulmuştur.

Bakım evleri, yoksul aileler, yaşlılar, işsizler ve sosyal sorunları olan çocuk ve gençlerle bulunduğumuz toplulukta faaliyet göstermektedir. Hedefleri gerçekleştirmek için aileler, yerel yönetimler, ilköğretim okulları, liseler ve üniversiteler ile işbirliği yapmakta ve onlarla birlikte projeler geliştirmektedir.

Genç bir organizasyon olmasına rağmen kilit personeli sivil toplum kuruluşları ve Erasmus + programı hakkında oldukça tecrübelidir, Özellikle proje personeli ve üyeleri Erasmus + programı konusunda çok iyi sonuçlar elde ederek 4 yıldan fazla bir süredir yerel STK'lar arasında farklı pozisyonlarda ve bölümlerde görev almış kişilerden oluşmaktadır.

Faaliyetlerinden Bazıları Şunlardır:

- Gönüllülük ve aktif vatandaşlık ile ilgili olarak yerel topluluk, öğrenci ve öğretmenlerin katılımıyla düzenlenen yerel seminerler ve etkinlikler,
- Gençlerde sosyal ve kültürel katılımı artırarak sağlanan ve bireysel gelişimlerini destekleyen kültürel, sanatsal, sportif kurslar ve dış ortam organizasyonları
- Cinsiyet ayrımcılığına karşı eğitimler, insan hakları eğitimleri
- Sağlığa zararlı alışkanlıklara ve uyuşturucuya karşı okullar ve yerel toplum düzeyinde düzenlenen kampanyalar
- Daha temiz bir çevre için gençler, öğrenciler ve gönüllülerde çevre bilincini artırmaya ve daha temiz bir çevre için düzenlenen ekolojik eğitimler ve etkinlikler
- Girişimcilik becerilerini kullanarak gençlik çalışmalarında toplumsal sorunları çözen yenilikçi bir yolunu keşfetmek amacıyla düzenlenen seminerler
- Yerel Ambulans personelinin desteği ile kuruluşumuzun gönüllüleri için ilk yardım kursları
- Tartışma, konuşma, hitabet, kendini bireyin ifade yeteneğini geliştirici bireysel gelişim kursları
- Sporun gençlerin günlük yaşamına daha fazla sokmayı ve sağlıklı yaşama bilincini geliştirmeyi teşvik eden sportif etkinlikler.

*ATIC üyeleri ve çalışanları Erasmus+ Gençlik Programı uygulamaları kapsamında genel olarak topluma ve özellikle yerel topluma aktif yurttaşlar olarak katılmak konusunda sosyal, kültürel ve bireysel gelişimlerini desteklemek üzere bir çok gençlik değişim programlarına ve eğitim kurslarına katılmışlardır.*



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

*Üyeleri arasında sanatçılar da bulunmaktadır: aktörler, dansçılar, şarkıcılar, fotoğrafçılar, tasarımcılar*

*Uluslararası ortakları mız ile iyi bir işbirliği yürütölmekte ve yeni iletişimlere her zaman açıktır.*

*Fırsatlara daha az erişimi olan gençler ile yeni gelenleri uluslararası projelere dahil etmeye özellikle dikkat etmektedir.*

## **SLOVAKYADAN BİR ÖRNEK**

SIEDAS - Social Innovation and Entrepreneurship Development Association of Slovakia

SIEDAS - Slovakya Sosyal İnovasyon ve Girişimciliği Gelişim Derneği [www.siedas.org](http://www.siedas.org) gençlerin yetenekleri, ilgi ve becerilerini girişimcilik düşturu ile geliştirmeye odaklanmış gönüllü, aktif, kar amacı olmayan bir sivil toplum kuruluşudur.

Gençlerde bir öğrenim kültürü oluşturarak,aktif katılım,sosyal yaşama becerileri ve geleceğe yönelimlerini biçimlendirmeye odaklanmaktadır. Gençlerin iş piyasasına geçişlerini kolaylaştırmak temel öncelik olarak benimsenmiştir. SIEDAS bu hedefte ulaşabilmek için TDM2000 isimli gençlik örgütleri ağınına da üye olmuştur.

SIEDAS son yıllarda Nitra'da 20.000 gencin hedef grubu oluşturduğu bir yaygın öğrenme ağı geliştirmiştir. Burada, gençlerin okul hayatındaki kazanımları iş hayatına en uygun bir şekilde transfer edilmekte, gençlere başlangıç eğitimi düzenlenerek bu yeni süreçteki yolculukları desteklenmektedir. Portal, 19-28 yaş aralığındaki gençlere hitap etmektedir.

SIEDAS - Slovakya'nın Sosyal İnovasyon ve Girişimciliği Geliştirme Derneği [www.siedas.org](http://www.siedas.org), özellikle yeteneklerini bulmak, girişimciliğin becerilerini keşfetmek isteyen gençlere dikkatini veren, sivil toplum, gönüllü, çıkar ve kar amacı gütmeyen bir dernektir. Toplumun Sürdürülebilir temel ilkelerini esas alarak bir öğrenci kültürü yaratmaya, bu öğrencilerin sosyal hayata katılımını,aktif vatandaşlığını ve temel yaşam becerilerini geliştirmeye odaklanmaktadır.

Nitra'da geliştirilen ve 20000 öğrenciyeye ulaşan bu portal bir ileriki düzeydeki öğrencinin gerideki öğrenciyi yetiştirmesi ve ona rehberlik etmesi şeklinde işlemektedir. Öğrenciler, öğrencilere, mezunlar, mezunlara yardım eder ve üniversitedeki yeni öğrencileri yönlendiren gönüllülük motivasyonu kazanırlar. Ayrıca portal işletmeler, üniversiteler ve çeşitli kurum ve kuruluşlarla kurduğu ilişkilerle öğrencilere iş ve kariyer imkânları da sağlar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Ayrıca Nitra'da tüm fakültelerden gelen öğrencilerle doğrudan temasta bulunan SIEDAS Slovak Tarım Üniversitesi tarafından güçlü bir şekilde desteklenmektedir.. SIEDAS, akademik senato, üniversite yönetimi, öğrenci parlamentosu, öğretmenler ve çeşitli üniversite bölümleriyle etkinliklerinde işbirliği yapmaktadır. SIEDAS faaliyetlerini yaymak için Slovakya'da yaygın eğitimin tanınmasına yol açan KomPrax luventa'nın ulusal girişimini desteklemeye başlamıştır.

## HIRVATİSTANDAN BİR ÖRNEK

Udruga gluhih i nagluhah Nova Gradiska-UGNG

Udruga gluhih i nagluhah Nova Gradiska-UGNG, bireysel ve kolektif çıkarların korunmasını, bireylerin yaşam kalitesinin tüm yönleri ile desteklenmesini amaçlayan gönüllülük esasına dayalı bir sosyal , insani ve kültürel eğitim kurumudur.

Derneğin ana amacı, bireylerin sosyal konumlarını iyileştirmek, yaşam kalitesini yükseltmek ve çıkarların korunmasını sağlamak için çocukları ve gençleri bir araya getirmektir. Dernek, toplumsal yaşamın her aşamasında ortaya çıkan iletişim engellerinin üstesinden gelmek için hareket eder,

UGNG gençlerin politik, sosyal ve kültürel aktif katılımı ve gençlik çalışmalarına ilişkin farklı projeler hayata geçirmektedir.

Şu anki projelerimiz Avrupa Komisyonu (Gençlik Programı kapsamında), İngiliz Büyükelçiliği ve Sivil Toplum Geliştirme Ulusal Vakfı tarafından finanse edilmektedir.

UGNG, kuruluşundan bu yana yerel düzeyde birçok gençlik çalışmasına katılmıştır. 2012'den bu yana Gençlik Programı kapsamında bir çok gençlik projesi hayata geçirmiştir. O günden bu yana Dernek üyeleri ve çalışanları YİA kapsamında 30'dan fazla projeye katılmıştır. Ayrıca, Gençlik Programı çerçevesinde, 2 gençlik değişimi ve 8 eğitim kursu için başvuruda bulunmuş ve bu projeleri uygulamıştır.

AB vatandaşlığı ve AB parlamentosu seçimleriyle ilgili iki proje uygulanmıştır. Bugüne kadar birçok eğitim kursu düzenleyen kurumumuz bu alanda güçlü bir deneyime sahiptir.

Ayrıca, uyguladığımız projelerden üçü sosyal entegrasyon ve ayrımcılığa karşı mücadeledir. Sivil toplum kuruluşunun bu konuyla ilgili güçlü katılımının, Avrupa'nın her yerindeki gençlerin







Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

bu sorunun üstesinden gelmesine yardımcı olabileceğine inanıyoruz. Ayrıca, gençlere gerekli bilgi ve becerileri kazandırırken, istihdam edilebilirlik düzeylerini artırabilirler. Bu yüzden bu tür projelerin uygulanmasına devam ediyoruz, çünkü bu sorunun üstesinden gelmenin anahtarı olduğuna inanıyoruz.

Derneğimiz ayrıca yılda iki kez 'Silentium' adlı bir dergi yayınlıyor ve yerel ve bölgesel medyaya güçlü ilişkilerimiz var. Dergiler gerçekleştirdiğimiz projelerin görünürlüğünü artırmakta, bu da sonuçların yayılma sürecini etkilemektedir.

UGNG çalışanları sivil toplum sektöründe ve her türlü projenin uygulanmasında büyük deneyime sahiptir

## LITVANYADAN BİR ÖRNEK

"Aktif Gençlik" Derneği (Asociacija "Aktyvus jaunimas")

"Aktif Gençlik" Derneği (Asociacija "Aktyvus jaunimas"), Kaunas'ta faaliyet gösteren , Litvanya'lı gençleri liderlik,kültürlerarası diyalog ve Avrupa gençliğinin yetkinliğini arttırmak için gönüllü çalışmalar yürüten kar amacı gütmeyen bir kuruluştur.

Gençlerin bir toplumda aktif olarak yer almasını teşvik etmek için yaygın eğitim araçlarını kullanarak faaliyetler ve eğitimler organize etmek için Avrupa'daki benzer profildeki organizasyonlarla (70'ten fazla ortaklık) işbirliği yapmaktadır. Kuruluşumuz Böylece gençlerin , becerilerini ve sosyal farkındalıklarını geliştirmelerine, deneyim ve fikirlerini paylaşmalarına, AB'nin çok uluslu yapısına entegre olmalarına, işbirliğini imkanlarını kolaylaştırmalarına, yeni ortak girişimler oluşturmalarına ve sağlıklı yaşam biçimlerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Faaliyetlerimizde özellikle, daha az fırsatlar ve / veya dezavantajlı geçmişe sahip gençlere (18-30 yaşında) odaklanılmaktadır.

Genellikle amacımız şunlardır:

- (1) yaygın eğitim yoluyla gençlerin çok dilliliğin yanı sıra girişimci, sosyal, liderlik, iletişim becerileri, benlik saygısı ve daha fazla dile ulaşma yeteneğini arttırmak;
- (2) gençlerin sosyal farkındalıklarını artırmalarına, diğerlerine karşı hoşgörülü olmalarına, devam eden sosyal ve çevresel sorunların farkında olmalarına ve bunları çözmeye yardım etmelerine;
- (3) gençlik çalışanlarının ve gençlerin gönüllü girişimlere nasıl katılabilecekleri, birbirleriyle işbirliği yapacakları ve daha kolay istihdam edilecekleri konusunda eğitmek;
- (4) gençler ve gençlik çalışanlarının kültürlerarası diyaloga katılması, karar verme sürecinin bir parçası olması, gönüllülük ruhunun geliştirilmesi, gençlerin işbirliği ve sosyal değerleri kolaylaştırması için ortak kampanyalar, projeler ve etkinlikler düzenlenmesi;



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

- (5) gençler arasında AB vatandaşlığı konusunda farkındalık yaratmak, sosyal sorumluluk konusunda eğitmek ve genç işsizliğinin azaltılması için çalışmak;
  - (6) gençlerin refahını arttırmak için gençlik seminerleri, borsalar, gençlik çalışanları için eğitimler, konuyla ilgili konularda konferanslar ve tartışmalar düzenlemek, sağlıklı, aktif ve ekolojik bakımdan daha iyi bir yaşam tarzını teşvik etmek. Avrupa'da başkaları tarafından organize edilen benzer eylemler hakkında bilgi vermek;
  - (7) insan haklarını, evrensel hoşgörü değerlerini, aktif vatandaşlığı, demokrasiyi, eşit fırsatları savunmak ve teşvik etmek, ayrımcılığı ortadan kaldırmak için daha iyi ve bütünleşmiş bir toplum oluşturmak için çalışmak;
  - (8) gençlik girişimlerini daha da kolaylaştırmak için Erasmus + projelerini organize etmek ve bu konuda eğitimler düzenlemek ve yaygınlaştırma çalışmaları yapmak
- Kuruluşumuz Diğer faaliyetlerin yanı sıra Erasmus + gençlik değişimleri , eğitim kursları ve ev sahipliği konusunda büyük tecrübe ve uzmanlığa sahiptir, gençlerin temel sosyal konularını ele almaktadır. Eylül 2014'ten beri 12 Erasmus + projesi (2017 Şubat ayı itibarıyla) koordinatörlüğümüzde uygulanmıştır.

"Aktif Gençlik" Derneği, diğer Avrupa STK'ları ve uluslararası örgütlerle işbirliği yaparak diğer ülkelerdeki gençlik faaliyetlerine ev sahipliği yapmak ve yardım etmek, kültürel çeşitliliği teşvik etmek ve Avrupa kıtasındaki olumlu sosyal değişikliklere katkıda bulunmak için işbirliği yapmaktadır. Kuruluşumuz kadın ayrımcılığı, sağlıklı yaşam tarzı, sosyal içerme, kırsal gelenekler, hoşgörü, etnik azınlık sorunları ve daha pek çok konuda gençler için Yunanistan, Türkiye, İtalya ve Romanya'ya katılımcı göndererek Erasmus + projelerinin organize edilmesine katkıda bulunmaktadır. Bu tür projelerin yararları ve ortaya çıkarılan konuların ciddiyeti hakkında yerel topluluklara da bilgi verilmektedir.

Derneğimiz, gençlik değişimi ve eğitimlerinin yanı sıra, küçük çocuklar, kültürel etkinlikler, kan bağışi, muhtaç çocuklara kıyafet bağışları, spor müsabakaları, sınavlar, gençler için ilginç tartışmalar ve diğer projeler için de eğitim faaliyetlerinde yer almaktadır. Temel önceliklerimizden biri sağlıklı bir yaşam tarzı ve gençlerin refahıdır; Kuruluşumuz bu amaçla, çocuklar ve gençlerle çalışan sağlık uzmanları için eğitim kursları düzenlemeye yardım etmektedir.

## TÜRKİYEDEN ÖRNEKLER

### *İZMİR STK-BELEDİYE İŞBİRLİĞİ ÖRNEĞİ*

Örneğin, tarımsal kooperatiflerle belediyelerin işbirliğini iyi noktada götürdüğünü görüyoruz. İzmir Büyükşehir Belediyesi (İBB), örneğin, kooperatif belediyecilik dediğimizde ilk aklımıza gelen uygulamaları gerçekleştiriyor. Tire Süt Kooperatifi ile İBB'nin başlattığı işbirliği, satın



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

alma üzerine kurulu önemli bir işbirliği. Çünkü tarımsal kooperatiflerin önemli bir süreci piyasada ürünlerini değerinde satmalarıdır. Dolayısıyla belediyeler ihtiyaçları doğrultusunda bu satın alma mekanizmalarını oluşturabilirler. Bu bir kooperatif belediyeçilik örneğidir.

Ancak ben bu ilişkinin sürdürülebilirliğini de bir şekilde düşünerek daha farklı açıdan değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Yani tarımsal kooperatiflerin belediyelerle bağımlılık ilişkisi kurmaması gerekiyor. Yani İBB, Tire Süt Kooperatifi'nin ürününü satın almanın dışında Tire Süt Kooperatifi'nin ihracat kapasitesini sağlamasına örneğin Yunanistan'a da süt ihracatı yapılabilmesini sağlama ile ilgili de yol gösterici olmalıdır. Sadece satın almamalıdır belediye; öğretmelidir, yol açmalıdır. Çünkü Tire Süt Kooperatifi tek başına ihracat kanalını açamaz belki. Yani uluslararası piyasayla rekabet edemez. Ancak Büyükşehir Belediyesi kendi uluslararası ilişki ağını kullanarak bunu gerçekleştirirse çok rahat bunu yapabilirler. Ama aynı zamanda İBB veliler ortaklığında oluşturulmuş bir eğitim kooperatifinin okulunun sağlanmasında da destek olabilir. Yani bir belediyenin belki görevi değil okul açmak, okul yapmak ama veliler ortaklığında, İzmirliiler ortaklığında kurulmuş bir eğitim kooperatifinin çalışmalar başlatabilmesi için mekân desteği, lojistik destek sağlanabilir. Bunu da bir kooperatif belediyeçilik örneği olarak söyleyebiliriz. **(Sosyal ekonomi web sitesi: Kooperatif Belediyeçilik: Gerçek Gönüllülük Dayanışmayı Getirir (<https://sosyalekonomi.org/kooperatif-belediyeçilik-gercek-gonulluluk-dayanisma-yi-getirir/>))**



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## ÖZEL SEKTÖR GÖNÜLLÜLER DERNEĞİ

Kuruluşundan bu yana Özel Sektör Gönüllüler Derneği (ÖSGD) üyesi olan PwC temsilcileri ÖSGD ile olan ilişkilerini şöyle özetliyorlar: “ÖSGD üyeliğimizin çalışan gönüllü ve topluma katkı vizyonumuzu geliştirmemize kuşkusuz faydası oldu. Proje fikrimiz olduğunda ÖSGD'yi arıyoruz. Onların hem bir çok STK ile ilişkisi hem de farklı şirketlere uygulanabilecek gönüllülük modülleri var. Şirketlerin ihtiyaçları ve özelliklerine uygun çalışan gönüllü programı tasarlayabiliyorlar. ÖSGD proje yapmak istediğimiz alanda çalışan bir kuruluşla yeni bir ortaklık kurmamıza yardımcı oluyor veya bizi hali hazırda devam eden bir projeyi desteklemeye yönlendiriyorlar. Zaman kaybetmeden bizi doğru kuruluşlarla ve projelerle eşleştiriyor. Bunun yanı sıra ÖSGD'nin deneyim paylaşımı toplantılarına katılıyor; bu toplantılara başka firmalarda geliyor, projelerini anlatıyor, bunları dinlerken bizim de aklımızda bir ışık yanıyor.”

ÖSGD'nin amacı şirketlerin kendi kurumsal gönüllü programlarını yaratmalarını sağlamak ve bütün bu şirketlerin bir araya geldiği bir ađ oluşturmak. Demeğe şirketler kurumsal olarak üye oluyor ve çalışanlarının aktif olarak gönüllülük yapmasını sağlıyor.

Dernek, şirketlere özel Kurumsal Gönüllülük Programı tasarlayabiliyor. Sürdürülebilir bir gönüllü programı kurguladıktan sonraki adım, çalışanların gönüllülük yapabilecekleri bir alan yaratmayı gerektiriyor. Bunun için de derneğin 10 yıldır yürüttüğü “Okul Dostu Programı” var. Bu programda her şirket yürüme mesafesinde bir ilköğretim okulu ile eşleniyor. Şirket çalışanları öğle tatillerinde bu okullara giderek, Meraklı Kitaplar Projesi, Çevreci Penguenler, İngilizce Konuşma Kulüpleri, Meslek Tanıtımları gibi çeşitli projelerle çocukların hayatında farkındalık yaratmaya çalışıyorlar.

Gönüllü günleri ve gönüllü takımlarının çalışmaları da üyelere sunulan diğer hizmetler arasında. Sosyal farkındalık eğitimi ile şirketlerdeki çalışanların yetkinliklerinin gönüllülük ile gelişmesi alanında danışmanlık yapan dernek, STK'lar ile gönüllülük esaslı sürdürülebilir projelerin geliştirilmesinde rol alıyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

ÖSGD, üyelerinin Kurumsal Gönüllülük Programı konusundaki gelişimlerini izliyor. Böylelikle kurumların yıllar bazında sürdürülebilir gönüllü çalışmalarına uygun programlar geliştirebiliyor. Yönetim Kurulu Üyeleri strateji ve iş süreçlerini geliştirme konusundaki kendi uzmanlıklarını demediğın her türlü çalışmasında ortaya koyuyorlar.

ÖSGD, her sene gerçekleştirdiği Özel Sektörde Gönüllülük Ödülleri: Gönülden Ödüller ile özel sektördeki gönüllülük çalışmalarını desteklemeyi, toplumumuzda fark yaratan iyi örnekleri ödüllendirmeyi amaçlıyor ve özel sektörde gönüllülüğün yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaya çalışıyor. Ödüller ciddi bir motivasyon kaynağı olmasının yanında şirketlerin bu alanda yaptığı çalışmalara büyük ölçüde görünürlük de sağlıyor. Gönülden ödüller; En Başarılı Gönüllülük Programı, En Başarılı Gönüllülük Projesi, En Yaratıcı Gönüllülük Projesi ve En Başarılı Gönüllü olmak üzere 4 farklı kategoride veriliyor.

Kurumsal Gönüllülük Programının yönetimini kolaylaştırmak amacıyla ÖSGD, üyelerine yönelik yeni bir gönüllülük internet portal geliştiriyor. Üyelerin birlikte daha fazla ortak fikir üretebilmelerine ve geliştirebilmelerine aynı zamanda da bir bilgi kaynağı olarak kurumların gönüllülük alanında gelişim göstermelerine destek olacak portal gönüllülerin de projeleri takip etmesine olanak sağlayacak.

ÖSGD, kuruluşundan itibaren uyguladığı, her üyesinin ortak katılımı ile yürütölen Şemsiye Program olarak nitelendirdiği Okul Dostu Programının yanı sıra 2012'de yeni bir programı daha hizmetlerine dahil etti. Koç Holding'in 2006'dan bu yana yürüttüğü Meslek Lisesi Memleket Meselesi projesi kapsamında geliştirilen "Meslek Lisesi Koçları Programı'nı devraldı. ÖSGD bundan sonra bir yandan öğrencilerin yetkinliklerinin gelişimini, diğer yandan da çalışanların kişisel gelişimleri ve sosyal sorumluluklarını yerine getirebilmeleri için meslek liselerinde koçluk çalışmasının üye şirketlerinde yaygınlaştırılması için çalışacak.

ÖSGD sürdürdüğü çalışmaların yaygınlaşması ve iyi örneklerin paylaşımı için sosyal medyayı yaygın olarak kullanıyor. Ayrıca, Yenibirış Dünyası Dergisi işbirliği ile şirketlerin gönüllülük çalışmalarını her sayıda paylaşıyor.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## BİR SOSYAL GİRİŞİM: MİKADO

Mikado, 2007 yılında kurulmuş olan ve sürdürülebilir kalkınma için modeller geliştiren bir sosyal girişim. Bir sosyal inovasyon geliştirme ve inkübasyon merkezi gibi çalışıyor. Sürdürülebilir bir kalkınma için “sorumlu bir özel sektör”, “sürdürülebilir ve şeffaf bir sivil toplum” ve “sosyal inovasyon” a ihtiyaç olduğu düşüncesiyle çalışmalarını bu üç ana faaliyet alanında yoğunlaştırıyor.

Var olan kaynaklarla toplumun ihtiyaçlarını buluşturan, kurumların uzmanlıklarını işbirlikleri yoluyla mobilize eden uygulamalar geliştiriyor. Özel sektör şirketlerinin sürdürülebilirlik stratejilerini geliştirmelerinden, topluma katkı programlarını oluşturmaya, şirketlerde gönüllülük mekanizmaları kurmaktan, STK'ların kapasitelerini güçlendirmeye, izleme-değerlendirme raporlamasına kadar pek çok alanda uzmanlığı var.

Toplumsal sorunların çözümüne yönelik kendi bünyesinde geliştirip yürüttüğü “Gelecek Daha Net” gibi sosyal girişimcilik projeleri de bulunuyor.

Sorumlu bir özel sektör için sürdürülebilirlik çözümlerine örnek: Haziran 2010'den beri Bilim İlaç'ın sürdürülebilirlik danışmanlığını yürütüyor. Sürdürülebilirlik stratejisini oluşturması ve sürdürülebilirlik yaklaşımının iş süreçlerine entegre edilmesine yönelik danışmanlık desteğini sağlıyor (2010-2011 Kurumsal Sorumluluk Raporu, Sürdürülebilirlik stratejisi, 5 ana stratejik hedef, yüzlerce aksiyon, tüm çalışanlara sürdürülebilirlik eğitimleri.)

Sektörün bilinçlenmesi ve kapasite güçlendirmeye örnek: Mikado, Hollanda Konsolosluğundan aldığı fon ve Sabancı Üniversitesi işbirliği ile geliştirdiği proje kapsamında, iş dünyasında insan haklarına yönelik eğitim içeriği geliştirerek 2 günlük 2 eğitim sundu. Eğitimde paylaşılacak yol haritasını uygulamak isteyen şirketlere 6 ay boyunca rehberlik sağlanıyor ve iyi uygulama örneklerinin gelişimine destek olunuyor. İyi uygulama örnekleri, proje sonunda yapılacak konferans ve yayınlanacak raporla kamuoyu ile paylaşılacaktır.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Topluma katkı programına örnek: Eylül 2007'de Koç Holding ile MLMM Projesi danışmanlığı çalışmasına başladı. Mikado, Meslek Lisesi Koçluğu sisteminin kurulması, gönüllü koçlar ve bursiyer uygulama modül içeriklerini geliştirdi, her sene 400'e yakın gönüllü koça eğitici eğitimleri verdi ve projenin izleme-değerlendirme mekanizmasının kurulmasına öncülük ederek projenin ilk 4 senelik uygulamasının sosyal etki raporunu hazırladı.

Teknoloji yoluyla sosyal inovasyona örnek olan Gelecek Daha Net Projesi ile ise, Türkiye'de %17'lerde olan genç işsizliği sorununu hedef almış ama geliştirdiği online platform ile gençlerle farklı sektörlerden yüzlerce gönüllü mentörü buluşturan bir paylaşım platformu yarattı.

Mikado stratejik danışmanlık desteği sunarken öncelikle kurumu çok iyi tanımaya önem veriyor. Bu sebeple kurumda ihtiyaç analizleri yapıyor, odak grup toplantıları gerçekleştiriyor, kurumun iç dinamiklerini gözlemliyor. Daha sonra oradaki ekiple birlikte kurumun iç kaynaklarını, kurum kültürünü, paydaşlarını dikkate alarak ortak bir strateji geliştiriyor. Bu strateji doğrultusunda projeler, aksiyonlar ve iyileştirmeler gerçekleştiriyor.

Mikado, doğru sivil toplum/kamu kuruluşu ve şirket eşleşmelerinin yapılmasını sağlıyor. Hem özel sektör, hem de sivil toplum alanlarında çalışmalar yürüterek, ikisi arasında ilişkiler kurmuştur.

## BİR VAKIF: YAŞAMA DAİR VAKIF

'Bilgi' ile 'toplum' arasında köprü olma vizyonu ile 2005 yılında kurulan Yaşama Dair Vakıf (YADA), toplumsal yaşamın farklı alanlarına ilişkin bilgi üretmeyi ve bunları uygulamaya dönüştürmeyi amaçlıyor.

Vakfın dört ana çalışma alanı bulunuyor: araştırma, kapasite geliştirme, projelerin tasarım ve uygulaması, izleme-değerlendirme.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

YADA; sivil toplum, kurumsal itibar, kurumsal sosyal sorumluluk, çevre, gençlik ve sosyal medya alanlarında Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, özel şirketler, kamu kuruluşları ve STK'lar ile işbirliği içinde gerçekleştirdikleri araştırma projeleri sonucunda raporlar, kitaplar ve rehberler yayınlıyor. Araştırma tasarımından, saha çalışmaları, veri analizi ve raporlamaya kadar araştırma faaliyetlerin tamamını yürütüyor.

Araştırma projeleri ile ürettiği bilgiyi uygulanabilir ve sürdürülebilir projelere dönüştürmeyi hedefleyen YADA, bu hedef doğrultusunda Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, büyükelçilikler, uluslararası ve ulusal yerel STK'lar, kamu kuruluşları ve üniversitelerle birlikte uygulama projeleri yürütüyor. Edinilen tecrübe ve birikim ile yeni sivil toplum kuruluşlarının kurulmasına öncülük etmeyi ve farklı toplumsal alanlarda yeni yaklaşımlar, model uygulamalar geliştirmeyi amaçlıyor. Bu amaç doğrultusunda bugüne kadar 3 yeni STK'ya öncülük etti, 5'inin kuruluşuna rehberlik yaptı ve bu STK'ların proje geliştirme ve uygulama süreçlerine destek verdi.

YADA özel sektör kuruluşlarına strateji geliştirme ve danışmanlık desteği veriyor, proje tasarımı ve yürütücülüğü yapıyor, projelerin izleme ve etki değerlendirme çalışmalarını gerçekleştiriyor. Bu kapsamda örnek gösterilebilecek çalışmalardan bir tanesi Hayata Artı Gençlik Programı.

Coca-Cola Hayata Artı Vakfı , YADA ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ortaklığıyla yürütölen "Hayata Artı Gençlik Programı" tasarlandığı 2005 yılından bu yana 36 şehirde 58 projeye destek verdi. Program her yıl ortalama 7 projeyi destekledi. YADA bu projelerin izleme ve etki değerlendirme çalışmalarını yürüttü. Hazırladığı raporlarlar proje destekleme stratejileri konusunda Program'a rehberlik yaptı.

YADA, izleme-değerlendirme çalışmaları kapsamında proje uygulama bölgelerine düzenli ziyaretler gerçekleştirdi. Bu ziyaretlerde proje ekiplerinin yanı sıra projelerin hedef grubunu oluşturan toplumsal gruplar, ilgili kamu kuruluşlarının yetkilileri, bölgedeki STK'lar ve proje konusu ile ilgili akademisyenlerle görüşmeler yaptı. Projelerin toplumsal etkilerini, ürettiği sonuçların kamu kuruluşlarının politika ve karar üretme süreçlerine olan katkısını ve sivil toplum katılımı üzerindeki etkisini inceledi.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

YADA, 2010 yılı itibariyle Hayata Artı Gençlik Programı'nın yürütücü kuruluğu oldu. Program tarafından desteklenen projelerin sözleşme yönetimi, projeleri yürüten STK'ların ve gençlerin proje geliştirme ve yürütme kapasitelerinin artışına katkı sağlayan atölye çalışmaları, proje ekiplerinin koordinasyonu ve izleme-değerlendirme çalışmaları, YADA tarafından gerçekleştiriliyor.

## BİR ŞİRKET: BENCHMARK

Misyonu, "Ürün ve hizmetleriyle özel sektör, kamu ve STK'lar için paylaşılan değer yaratmak, toplumsal gelişmeye ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmak" olan Benchmark, TÜVTURK, Nestle, Goodyear ve Vodafone'e kurumsal sosyal sorumluluk alanında danışmanlık hizmeti sunuyor.

Benchmark, KSS ve sürdürülebilirliğin kurumsal yönetim, iş geliştirme, pazarlama, iletişim ve benzeri alanlarla örtüşen noktalarında disiplinler arası bir yaklaşımla yürütüyor. Benchmark'ın sürekli araştırmaya ve kesintisiz iletişime dayanan stratejisi, kurumların ihtiyaçlarını belirliyor ve fark yaratacak hizmet ve ürünlerin ortaya çıkarılmasını sağlıyor.

Ajansın proje geliştirme, uygulama, iletişim-koordinasyon süreçlerinde danışmanlık yaptığı 'Trafikte Sorumluluk Hareketi' projesi Türkiye'de örnek gösterilen topluma katkı projelerinden biri. Benchmark projede işlenen konunun önemi ve aciliyetini şu verilerle ortaya koyuyor: Türkiye'de her yıl yaklaşık 10 bin kişi trafik kazalarından dolayı hayatını kaybediyor. Trafik kazalarından dolayı yıllık ortalama 20 milyar dolar maddi kayıp söz konusu.

Trafikte Sorumluluk Hareketi 2010 yılında Ulaştırma Denizcilik ve Haberçilik Bakanlığı'nın koordinasyonunda başlatıldı. Bakanlığın projeyi sahiplenmesi ve koordinatörlüğü projenin başarısında etkili oldu. Trafik sorunu çok katmanlı bir yapıya sahip olduğu için çoklu-paydaş katılımı esas alındı.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

İlk olarak trafik güvenliği alanında çalışma yapan kurumlar tek tek ziyaret edildi. Bu görüşmelerde projenin amaç ve hedefleri paylaşıldı. Kurum ziyaretleri yapılırken söz konusu kurumların trafikle ilgili çalışmaları varsa bunlar incelendi ve o çalışmalar doğrultusunda taslak bir rol ve görev tanımı yapıldı. Bu taslak çalışma paydaşlara sunulurken, onların görüş ve katkılarıyla projenin içerisinde nasıl yer alabilecekleri, ne tür katkılarda bulunabilecekleri tartışıldı. şu anda projenin 20'ye yakın paydaş kuruluşu bulunuyor. Anahtar konumundaki bu ortakları projeye dahil etmek ve proje etkinliklerine bire bir katılımlarını sağlamak için çalışmalar gerçekleştirdi. Bu amaçla projenin başından bu yana beş ayrı paydaş toplantısı gerçekleştirildi. Paydaşlar, proje stratejilerinin geliştirilmesinde söz sahibi oldukları gibi uygulamaya yönelik sorumlulukları da paylaşıyorlar.

20 kuruluşun birlikte çalışabilmesinin temelinde iyi bir ilişki yönetimi yatıyor ve sağlıklı iletişimin ilkelerini şöyle açıklanıyor: ortaklara değer verip onları süreçlere dahil etmek, ilgili aşamalarda fikirlerini almak, ortakları proje içinde doğru konumlandırmak, iyi planlama yapmak, öncelikleri iyi tespit etmek ve tüm tarafların fayda üreteceği bir platform oluşturmak.

Projeye başlamadan önce, bağımsız bir araştırma şirketi aracılığıyla, Türkiye genelinde yapılan araştırmaya ek olarak farklı araç sürücülerine (motosikletiler, binek araç kullananlar, ticari, ağır vasıta sürücüleri) yönelik 4 odak grup görüşmesi gerçekleştirdi. Projenin stratejisi geliştirilirken ve strateji doğrultusunda gerçekleştirilecek uygulamalar (meğin eğitim içerikleri, etkinlik yöntemlerine, iletişim mesajları, proje filmi) belirlenirken bu araştırmaların bulguları temel alındı. Benchmark için ihtiyaç analizi ve paydaş analizi ile yola çıkmak ve tüm proje tasarımı buradan çıkacak sonuçlara göre geliştirmek projelerin vazgeçilmez bir unsuru.

Trafikte Sorumluluk Hareketi'nin çatısı altında üç alt proje bulunuyor. Biri ncelikli hedef grubu ticari araç sürücüleri ve genel kamuoyu olan Güvenli Taşıt Hareketi. İkinisi Can Dostları Hareketi, hedef grubu ilköğretim okulları öğrencileri, velileri ve okul servis sürücüleri. cncs ise Halk Eğitimi Merkezlerine devam eden öğretmenler ve kursiyerlerle ulaşmayı hedefleyen Sorumlu Vatandaş Hareketi. Bu üç alt proje kurgulanırken her bir hedef grubun özellikleri göz önünde bulunduruldu. Eğitim içerikleri, kullanılan yöntemler, lme değerlendirme ve iletişim araçları hep söz konusu hedef grupların özelliklerine göre yapılandırıldı. Benchmark bu yaklaşımıyla hedef grupları projenin merkezine koyuyor ve herkese standart modüller uygulamak yerine zgn programlar geliştiriyor.

(TÜSEV-web sitesi: <https://degisimicinbagis.org/iyi-ornekler-15>)





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## BİGA SİVİL TOPLUM PLATFORMU (BİGA STP)ÖRNEĞİ

Sivil toplum dayanışmasına örnek bir model olarak gösterilebilecek Biga Sivil Toplum Platformu (Biga STP), 1998 yılı sonlarında Biga Sanayici ve İşadamları Derneği (BİSİAD)'nin önerisiyle kurulmuştur. BİSİAD yetkililerince Biga STP: “Toplumun birbiriyle dertleşebileceği”, sorunların ortak olmasa bile birlikte etkin olarak dillendirileceği; “çarelerin aranabileceği”, ilgili kişi, kurum, devlet makam-ları, merciler gibi yerlere iletilebileceği, paylaşılabilirceği, çözüm talep edilebile-ceği ortak bir payda olarak tanımlanmaktadır. Bu noktada Biga STP'nin, paydası Biga olan bir çatı, bir ev olduğuna vurgu yapılmaktadır.

— Biga Sivil Toplum Platformu (Biga STP)'nin yapılanması, işleyişi ve çalışma düzenine ilişkin bilgiler platformun “Biga Sivil Toplum Platformu Çalışma Siste-mi ile Çalışma Usul ve Esasları” incelenerek elde edilmiştir. Biga STP'nin kurulmasında, üye sayısı açısından oldukça büyük ve Biga için bir o kadar önemli altı kuruluş yer almaktadır. Bu altı kuruluş arasında öncü olan BİSİAD'ın diğerlerine göre en sivil inisiyatif olduğu söylenebilir. Diğer kuruluşlar ise, Biga Ticaret ve Sanayi Odası, Biga Ticaret Borsası, Biga Ziraat Odası, Biga Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Biga Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası'dır.İlk başlarda Biga'nın sorunlarını belirlemek amacıyla fikir grubu şeklinde kurulan Biga STP, daha sonraları Biga'nın önemli ve öncelikli sorunlarının belir-lenmesinde ve çözüme kavuşturulmasında aktif rol oynamıştır. Biga STP bir icra makamı değil görüş makamı şeklinde algılanmaktadır. Genel amaçları topluma fayda sağlamaktır. Biga STP, kendi içerisinde kuruluş amacını şu şekilde belirlemiştir: “Biga'nın sosyal, kültürel, ekonomik özellikteki önemli ve öncelikli sorunlarını; çağdaş, demokratik, katılımcı ve gönüllülük esasına dayalı bir ortamda tartışarak çözüm önerileri geliştirmek ve ilgili kişi, kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak Biga'nın gelişimine katkı sağlamaktır”.Biga STP Çalışma Usul ve Esaslarında STP'nin kapsamı için, “Biga Sivil Toplum Platformu, Biga'da faaliyet gösteren kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını, kamu yararına faaliyet gösteren dernek ve vakıfları kapsar” denilmektedir. Bu usul ve esaslarda Platform'un görevi ise; Biga STP'nin amaçları doğrultusunda önemli ve öncelikli sorunları “çağdaş, demokratik, katılımcı bir anlayış ve yaklaşımla görüşüp özgür ve dinamik bir tartışma ortamında çözüm önerileri geliştirmektir.” Ayrıca çözüm üretmede ilgili kişi kurum ve kuruluşlarla “işbirliği çerçevesinde destek ve yardımcı olmak amacıyla tavsiye niteliğinde kararlar almak” şeklinde belirtilmiştir.

Biga Sivil Toplum Platformu Yapılanması



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Biga STP; İcra Kurulu, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, Dernek ve vakıflar, Özel sektör kuruluşlarından oluşmaktadır. İcra Kurulu içerisinde Şekil 1'de görülen altı çatı kuruluş bulunmaktadır.

İcra Kurulu'nun görev, yetki ve sorumlulukları arasında şunlar sayılabilir. İcra Kurulu üyeleri her ay dönüşümlü olarak Biga STP Dönem Başkanlığı'nı yürütür. Aylık toplantıların gündemini belirler. Biga STP kararlarını imza altına alır. Gerekli görülen durumlarda olağanüstü toplantı kararı alır.

Genel Kurul'un üyeleri aylık olağan toplantılara bir temsilci ile katılırlar. Asil üyelerin yokluğunda belirlenen yedek üyeler, platform toplantılarında üyesi buldukları kuruluşu temsil ederler. STP üyesi kurum ve kuruluşlar gündemde yer almasını istedikleri konuları her ayın 20'sine kadar Biga STP Sekreteryasına bildirirler. Dönem Başkanı'nın uygun görmesi halinde ilk dönem toplantısında konu gündeme alınır. Gündem maddeleri ile ilgili görüşler ve çözüm önerileri sunarlar. Biga STP kararlarına temsil oylarıyla katılırlar. Kuruluşlarınca gerekli görülen dilek ve temennilerde bulunurlar.

Biga STP sekreteryaya hizmetleri ise her ay dönüşümlü olarak icra kurulu başkanlığını üstlenen kuruluş tarafından yürütülür. Fakat sekreteryaya hizmetlerinin her ay dönüşümlü olarak yürütülmesi toplantı tutanaklarının bir elde toplanmasını engellemektedir. Bu da tutanakların dağınıklığına neden olmaktadır. Biga STP Sekreteryası aylık toplantılar öncesi STP toplantılarına davet edilecek tüm kişi, kurum ve kuruluşlara toplantı davetiyelerini ulaştırır. Biga STP toplantı tutanaklarını düzenler, gerekli yerlere ulaştırılmasını sağlar, takip eder; sonuçlar hakkında İcra Kurulu'na bilgi sunar.

Biga STP toplantılarına gündem maddelerine göre katılan ve sorunların belirlenmesine ve çözüme kavuşturulmasına katkı sağlayan kişi, kurum ve kuruluşlar ikincil paydaş çevresini oluştururlar. Bunlar: Çanakkale Milletvekilleri, Biga Kaymakamı, Biga Belediye Başkanlığı, belde belediye başkanları, resmi kurum ve kuruluşların yönetici ve temsilcileri, siyasi partilerin yönetici ve temsilcileri, dernek ve vakıfların yönetici ve temsilcileri, özel sektör kuruluşlarının yönetici ve temsilcileri, birlikler ve kooperatiflerin yönetici ve temsilcileri, basın temsilcileri ve ilgili diğer kişi, kurum ve kuruluşlar şeklinde sıralanabilir. Sayılan kişi, kurum ve kuruluşlar katıldıkları Biga STP toplantılarında görüş ve düşüncelerini açıklar, konu hakkında bilgiler verir ve çözüm önerilerini sunarlar.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Biga STP, görüőülecek konuların önceliğine karar verirken birlikte hareket etmektedir. Ayrıca toplantılardaki gündem maddelerine bir önceki toplantıda karar verilmekte ve toplantılara hazırlıklı gidilmektedir. Daha çok Biga'yı ilgilendiren, eksik olarak görülen ya da halkın yararı gözetilen konuları gündeme alan Biga STP, diğer STK'lardan, yerel yönetimlerden veya kişilerden gelen konuları da gündemine alıp tartışabilmektedir. Konuların önceliğini sadece yerel eksenli güncel sorunlar oluşturmamaktadır. Örneğin ulusal sorunlardan kabul edebileceğimiz 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Biga STP'nin olağan toplantılarından birinde gündem maddesi olarak değerlendirilmiştir. Tablo 3'te katılımcılara göre Biga STP'de tartışılan sorunlar ve gündem maddesi olarak toplantılarda konuşulan başlıklar verilmiőtir.

## SONUÇ

Küresel ölçekte algımanın yaygınlaőtıđı dünyamızda karşılaşılan sorunların üstesinden gelmek gittikçe zorlaşmaktadır. Devletin ve özel sektörün paydaşların-dan biri olan STK'lar etkinliklerini artırmak amacıyla sivil toplum platformları şeklinde bir araya gelmektedirler. Bu birliktelikler daha büyük "sinerjiler / ortak akıl" oluşturabilmektedir. Burada önemli olan aynı amaca hizmet eden pek çok kuruluşun bir araya gelip sosyal amaçları en üst seviyede tutan daha özgürlükçü ve demokratik bir alan oluşturmalarıdır.

Sivil toplum platformlarının desteklenen yanları dışında eleştirilen yönleri de bulunmaktadır. Her ne kadar resmi kişiliği olmadığı için daha özgürlükçü ve demokratik olarak nitelendirilseler de kimi zaman sivillikten uzaklaşabilmekte resmi otoritenin kontrolü altına girebilmektedirler. Özellikle toplumun katılımının yeterli olmadığı durumlarda platformlar yalnızca maddi açıdan gücü elinde bulunduranların hâkimiyet kurduğu bir yapıya dönüşebilmektedir. STP'ler doğası gereği örgütlenme konusunda kırılığan bir yapıya sahiptirler. Toplumsal fayda sağlamak amacıyla yola çıkan sivil inisiyatifler, bazı durumlarda kontrolden çıkarak zararlı sonuçlar doğurabilmektedirler.

Sivil toplum platformlarının eleştirildiği bir diğer konu ise, siyasetten uzak olmaları gerektiğidir. Karar alma mekanizmalarına etki dereceleri ölçeiğinde siyasete dahil edilen platformların da sosyal amaçtan uzaklaőtıđı görülebilmektedir. Toplumun katılımının yüksek oranda sağlandığı, sosyal amaçların gözetildiği şeffaf ve demokratik bir yapı ile ancak istenilen olumlu sonuçlar elde edilebilir. Aslında diğer STK'lar gibi sivil toplum platformları için sorulması gereken soru:



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

STP'lerin ne kadar sivil olduğu sorusudur. Çünkü sınırları çizilen bir yapı ile tamamen özgür bırakılan bir yapı arasında irade farklılıkları bulunmaktadır. Bu noktada belki yapılması gereken sivil toplum platformlarını “yarı sivil” hale getirerek genel çerçeveyi belirlemektir. Böylece sınırları çizilmiş kendi içerisinde özerk fakat dışarıda mevzuatı belirlenmiş bir yapı oluşturulacaktır. Tamamen sivil bir platform oluşturmak ve halkın katılımını yüksek oranda sağlamak oldukça zordur. Diğer yandan alınan kararların icrası noktasında STP'lerin kaynak sağlayan diğer kurum ve kuruluşlara bağımlılığı gündeme gelmektedir. Aksi takdirde STP'ler kar amacı gütmeyen, her ay düzenli olarak toplanan fikir üreten ancak kendi işle-rinde aldıkları kararları uygulamakta zorlanan yapılar olarak kalacaklardır. Biga STP bu açıdan örnek teşkil etmektedir.

Biga Sivil Toplum Platformu, 1998 yılında Biga'da kurulmuş yerel bazlı bir sivil girişimdir. Biga'yı oluşturan farklı alanlarda sosyal ve ekonomik özelliğe sahip kesimleri aynı çatı altında bir araya getirmiştir. Sivil toplum bütün taleplerini özgür ve eşit olarak ifade edebilmektedir. Bu sayede de toplumun farklı kesimleri birbirlerinin sorunlarını ve isteklerini doğrudan birinci ağızdan öğrenebilmektedir. Toplumun farklı kesimleri birbirlerinin sorunlarının çözümü için işbirliği yapmaktadır. Sivil toplumun ihtiyaç duyduğu “birlik ruhu” daha çok güçlenmektedir. Ayrıca ilgili kurum ve kuruluşlar nezdinde etkili karar alma gücü armaktadır. Biga İlçesi'nin sorunları sivil toplumun sürekli takip ve gündeminde olmakla beraber, bu durum sorunların çözümü için yetkililere yardımcı olmaktadır.

Katılımın ve kararların etkinliğinin artması ölçeğinde toplumsal bilinç gelişmekte, demokrasi kültürü yaşam biçimi haline gelmektedir. Buna bağlı olarak sivil toplum taleplerini güçlü biçimde ifade edebilmektedir. Biga STP'yi oluş-turan icra kurulu ve tüm üyeleri yapılan yüz yüze görüşmelerde; bu güne kadar hiçbir siyasi söylem içine girmeden tüm kesimlerin “sesi ve soluğu” olmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Böylece “siyasete girmeden fakat siyasetle iç içe” bir durum sergilenmiştir. Hem platform tarzı fikir gruplarının oluşmasına yasal düzenlemeler çerçevesinde Türkiye'de olanak sağlanmasının; hem de herkesin görüşlerini dile getirebildiği ve fikirlerini savunabildiği sivil inisiyatiflerin varlığının, katılımcı demokrasiye katkı sağlaması beklenir. Biga STP yerel sorunların belirlenmesinden çözümüne kadar tüm süreçlerde aktif olarak rol üstlenme çabasıdadır. Kendini ifade etmede ve başarılı işler yapmada ortalamanın üstünde bir sonuç elde eden Biga STP'nin halk tarafından sahiplenilmesi ve halkın katılımını konusunda biraz geri kaldığı görülmüştür. Öte yandan maddi kaynağı elinde



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

bulunduran katılımcıların alınan kararlarda daha belirleyici oldukları ve çözüm üretmede Platformun, en büyük ekonomik gücü elinde bulunduran kamu otoritesinden talepte bulunduğu gözlemlenmiştir. Biga STP kendisine icra kurumu olmayı misyon edinmemiş olmakla birlikte, önce sorun tespiti yapan sonra çözüm önerilerini ortaya koyan, işi şare sonucunda “ortak aklın” belireceğine inanan bir girişim olmuştur. Biga STP gücünü ağırlıklı olarak kurucularının ve diğer paydaşlarının da çoğunlukla seçilerek iş başına gelen üyelerden oluşmasından almaktadır. Belirli sosyal kesimlerin talep ve çözüm gücünü elinde bulunduran yönetici konumundaki

katılımcıların her türlü fikir ve itirazları da o ölçüde paydaşlar tarafından dikkate alınmaktadır. Karar alınması durumunda uzlaşa kültürü sağlanarak, sorunların çözümüne odaklanılmıştır. Biga STP'nin toplantı tutanaklarına yansıyan çözüm talepleri başta belediye olmak üzere diğer resmi kurum ve kuruluşlar tarafından büyük oranda karşılık bulmuştur. Biga STP'nin başarısını temel belirleyicileri elbette ki İcra Kurulu'nda olan üyelerin sahiplenme çabalarıyla doğru orantılıdır.

Bu çalışmada betimleyici istatistikten yararlanılmış, 1998'den bu yana varlığını sürdüren Biga STP'nin; Biga'nın geleceğini etkileyici karar süreçlerindeki fonksiyonu ve belirleyiciliği ölçülmeye çalışılmıştır. Biga STP'nin Türkiye'de dağınık ve etkisiz durumdaki Sivil Toplum Kuruluşlarının, etkisizliklerini nasıl gidereceklerine ve toplumda demokratik katılımın gelişmesine ne tür katkı sağlayabileceklerine dair “iyi örnek” oluşturduğu söylenebilir. Bundan sonra yapılacak araştırmalarda gönüllü katılım vb. katılımcıların diğer demografik özelliklerinin STP'lerin başarılarına etkileri keşfedici analiz yöntemleriyle ölçülebilir. Çalışmada en büyük kısıt dağınık ikincil verilere ulaşamama ve Biga STP'nin performansını ölçecek somut göstergelerden yoksunluk oluşturmuştu.(Ali Şahin ÖRNEK & Siyret AYAS, Sivil Girişimler Kapsamında Sivil Toplum Platformları Ve Biga Sivil Toplum Platformu Örneği : Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt: 13, Sayı: 26, ss. 270-277)

## UYUMDER (uyuşturucu ile mücadele derneği )

Isparta da bulunan UYUMDER (uyuşturucu ile mücadele derneği ) Yerel yönetim ve diğer kamu kuruluşları ile örnek bir işbirliği gerçekleştirmektedir .Yerel yönetim tarafından tahsis edilen geniş bir arazi üzerine idari yöneticilerin teşviki ile bir hayırsevere kurulan



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

rehabilitasyon merkezinin günlük gıda ve ihtiyaçları merkez ve yerel yönetim tarafından karşılanmaktadır .Ayrıca merkezde oluşturulan bağımlı gençlerin çalıştığı ahşap ve metal atölyelerinden üretilen bank ve kamelya türü ürünler yerel yönetimin kendi park ,bahçe gibi Őehir düzenleme hizmetinde kullanılmak üzere kurumdan satın alınarak derneğin ve yönettiği kurumun sürdürülebilir kaynak ihtiyaçı sorunsuz bir Şekilde giderilmektedir.Türkiye nin her yerinden gelen insanlara kapılarını açağan rehabilitasyon merkezi bir çok genci rehabilite ederek uyulurucudan kurtarmış ve hayata sağlıklı bir Şekilde dönüşünü sağlamış ve sağlamaya devam etmektedir.

## **Aktif Katılım, Demokratik Gelişim, Etkili İletilşim Ve Doğru Ynetilşim(ADEP)Projesi, Almanya Çalışma Ziyareti Katılımcı Raporu**

### **ALMANYADA STK'LAR**

Tarih: **18-26 EKİM 2019**

Gerçekteştirilen faaliyetle ilgili elde edilen sonuçlar:

#### **19 Ekim Cumartesi**

**Saat 15'te** Botanischer Garten da görevli Adnan Bey ile botanik bahçesinde görüştük. Adnan Bey orada görevli bir arkadaş. Bizi tüm içtenliğiyle karşıladı.43 hektar büyüklüğündeki 22.000 bitki türü ile geliştirilmiş dünyanın en büyük botanik bahçesini gezdirirken bitkilerle ilgili bilgiler verdi. 1897 yılında inşaatı başlayan ve 1905 yılında faaliyete başlayan bahçenin Berlin'e gelen turistler ve orada yaşayanlar tarafından çok ilgi gördüğünü anlattı.

Almanya'nın yeşile, doğaya, insanların huzur içinde yaşamasına verdiği önem çok fazla Şehrin merkezinde sayılabilir botanik bahçesi ve müzesi ve hemen hemen her semtte hiç yüksek olmayan binaların arasında olmazsa olmaz sayılan büyük parklar insana huzur veriyor. Nereye baksan yemyeşil. Oksijen oranı çok fazla, ayrıca genelde bisiklet ve stickerlar kullanılmasına rağmen hava kirliliğine karşı yeni yapılacak olan bir kanunla dizel arabalar kalkacak elektrikle çalışan havayı kirlilemeyen arabalar piyasada olacakmış ve bunun için çocuklar ailelerini ikna ediyorlarmış. Lüks arabalarına kıyamayan insanlar bile çocuklarının geleceği için bu fikri kabul ediyorlar ve aktif katılım demokratik gelişimle ilgili çok önemli kararın herkesin oluruyla alınacak olması demokrasinin ülkede gerçekten uygulanması ile ilgili.





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## 20 Ekim Pazar

Programımız tarihi ve turistik yerlerin gezilmesi ve akşam ışık festivaline katılmaktı. Işık festivali için halk öğleden sonra toplanmaya başladı. Binlerce insan çocuk, yaşlı, engelli hiçbir aşırılığa kaçmadan saygı ve sevgiyle tam bir festival havası yaşıyordu. Kimi keman çalıyor kimi dans ediyor kimisi de resim yapıyordu. Saat 19.00'da da ışık gösterisi başladı. Şehrin önemli bina ve kapılarında Berlin tarihini anlatan ışık yansımaları görölmeye değeri.

## 21 Ekim Pazartesi

**Saat 11'deki** randevumuz Yunus Emre Enstitüsü'ndeydi. Mali işlerden sorumlu Caner Bey bizi karşıladı.

Bize Enstitüyü gezdirdi. Sınıflar ve atölyeler son derece huzurlu eğitim için düzenlenmişti sanki. Ankara Yunus Emre Vakfı'na bağlı olarak kanunla kurulan Yunus Emre Enstitüsü Türkçenin yaygın bir şekilde kullanılması için bilimsel çalışmalarını teşvik etmek, yurt dışında yaşayan Türk ailelerin çocuklarına yönelik Türkçe kurslar açmak, Türkiye'nin diğer ülkelerle dostluğunu geliştirmek ve kültürel alışverişini artırmak ayrıca Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunmak amacıyla kurmuş bir enstitü.

Enstitü müdürü Feyzullah Bey Berlin'deki faaliyet ve çalışmalarını anlattı. Alman öğrencilerim de varlığından bahsetti. Türkçe öğrenmek ve Türk kültürünü tanımak isteyen herkese kapılarının açık olduğundan bahsetti. Zaten Enstitüye girdiğinizde ve oradaki görevlilerle görüştüğünüzde Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş Veli huzurunu yakalıyorsunuz. Yöneticiler son derece olumlu, mütevazı, hoşgörölü ve demokrat bir yaklaşım içindeler. Proje başlıklarımız orda mevcut.

Büyükelçiliğe bağlı olan Enstitünün amaçlarının tamamıyla Türk dilini, kültürünü, sanatını yaşadıkları ülkede yaşatmaya çalışmak. Yaptıkları çalışmalar övgüye değer. Ebru, tezhip, hat sanatı eğitimleri bağlama ve müzik eğitimleri veriyorlar. Feyzullah Bey Almanların sivil topluma bakışı için. Onların deyimiyle tamamıyla katılımcı olmak, diyor. Okulun için, sokağın için, şehrin için çocuklar gençler kadınlar engelliler hayvanlar için projeler üretilmesi ve din dil ırk gözetmeksizin doğru projelere Alman hükümetinin, belediyelerin ve ticari kuruluşların destek verildiğini anlatıyor, hatta bir cami derneğinin caminin etrafının temiz tutulması ve temizlenmesi projesiyle cami derneğine destek verildiğini büyük bir övgüyle anlattı. Çevrenin temiz tutulması



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

ve ellerinde çöp poşetleri ile farkındalık yarattıkları ve örnek oldukları bir gerçek. Enstitüde kültür ve sanattan sorumlu Fatma Hanım çocuğunun okulundan bir örnek verdi. Okulda çocuklara sorulan bir soru; çok önemli bir sınavınız var ve evden heyecanla çıkıyorsunuz, merdivenlerde bir kişinin düştüğünü ve yardıma ihtiyacı olduğunu görüyorsunuz. Yardım mı edersiniz yoksa sınav için okula mı gidersiniz? Sonuç zaten Alman kanunlarında düşen bir kişiye yardım etmemek çok büyük para cezası imiş. İnsan ne kadar değerli bu ülkede onu hissettim. Çocuklara küçücükken bu insani değerlerin verilmesi ve her bireyin yaşadığı yere sahip çıkarak üretmesi, ürettikçe kendini değerli hissetmesi gerçekten özenilecek bir durum.

Türkçeyi, kültürel değerlerimizi, geleneksel el sanatlarımızı din, dil, ırk farkı gözetmeden yabancı ülkelerde yaymaya ve tanıtmaya çalışmak, bu uğurda emek verilmek çok güzel. Mutlu ayrıldım Enstitüden.

Daha sonra, Europäische Parlamento Binasına gittik. Orada İngilizce konuşuldu. Bilgiler arkadaşlarda

Büyük Türk cemaati ileydi daha sonraki randevu.

70 derneğin bulunduğu bir çatı kuruluş. Başkan Türklerin yaşadıkları bürokratik zorluklarda onlara destek olduklarını, buldukları ofiste her türlü danışmanlık hizmeti verdiklerini ve yaşadıkları zorlukları anlattı. Doğru projelerde belediyelerin STK'lara destek verdiğini herkesin üretmek ve uygulamak üzere STK'lar da bulunduğunu anlattı.



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## 22 Ekim Salı.

Randevumuz 11 de Hatice hanımlaydı. Sparkasse banka müdiresi ve bir kadın derneği başkanı Hatice hanımla Türk kadını olarak gurur duydum. Görüşmeye 4 arkadaşımız katıldı. Biz dört kişi orada oda küçük olduğundan salonda bekledik. Bilgiler arkadaşlarda.

Daha sonra KULTURLABOR TRIAL Yardım amaçlı bir Alman Derneğini ziyaret ettik. Salı ve Perşembe günleri saat 16 ile 19 arası çalışıyorlarmış. 15.30 da ordaydık ve tam 16 da kapıları açtılar. Bir taraftan giyecek yiyecek ev eşyası gibi kullanmadıkları fakat çok elden çıkmamış eşyaları giysileri getiriyorlar ve askılara asarak yerleştiriyorlar bir taraftan da ihtiyacı olanlar ihtiyaçlarına göre alıyorlar. Zaman ilerledikçe o kadar çok insan bir şeyler getirdi ki büyük bir şaşkınlıkla onları izledim. Şaşırdım çünkü kimse itişip kakışmıyor. Saygıyla bir düzen içerisinde hareket ediyorlardı orada gönüllü çalışanlar gönünü koymuştu. Özveriyle arı gibi çalışıyorlardı. Açıldıktan yarım saat kadar sonra bisikletle genç bir bayan geldi. Üstü başı oraya gelen ihtiyaç sahipleri gibiydi. Dernek yöneticisi olduğunu ve onunla görüşmemiz gerektiğini söylediklerinde şaşkındım. Ve ne kadar duyarlı bir hanım olduğunu düşündüm. Belki de oradaki insanların kendini kötü hissetmemesi için tarzı buydu. Belki de yaptığı bu gönüllülüğe kendisini adadığı için hiçbir şey umurunda değildi. Konuşmalarını izledim heyecanla, gözleri ışıl ışıl arkadaşların sorularını yanıtlıyordu. Yaptığı işin manevi huzurunu hissettiği her halinden belliydi. Dernek yapılanması ile ilgili bilgiler arkadaşlarda. Çünkü İngilizce konuştular. Ben proje başlığımızı orada gözlemlerdim. Tam da aktif katılım etkili iletişim ve doğru yönetim Kulturlabor TRIAL.YARDIM Derneğindeydi.

## 23 Ekim Çarşamba

**Saat 10'da** basından Mustafa Ekşi beyle görüşmek için odasıındaydık. Mustafa Ekşi, Medya Berlin diye bir basın kuruluşu olduğunu, günlük haber yaptığını, basının öneminden, yaşadığı zorluklardan bahsetti

Daha sonra BTB Taksiciler Birliği Başkanı Fikret Arık bey'le görüştük. Yedi kişilik yönetim kurulu ve 500 kişilik üyesiyle taksilerde çalışan şoförlerin haklarını savunmak yaşanan zorlukları siyasi birimlere taşımak

Sorunları çözmek üzere çalışan bir dernek BTB Berlin Taksiciler Birliği. İşveren ve şoför üyelerden oluşan derneğin üye aidatı aylık 1 Euro. Örnek alınabilir bir uygulama. Üyelerin



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

hesabından çekmek üzere dernek başkanına verilen yetki ile tahsil ediyorlarmış aيداتları. Dernek üyeleri Alman, Türk, Arap ve İranlı üyelerden oluşuyor. Dernek başkanı büyük zorlukları aşarak bir federasyon kurduklarını bundan sonra işlerinin daha kolay olacağını heyecanla anlattı.

**Saat 16.30'da** TDU'ya gittik. TDU, Ticaret ve Sanayi Odası gibi iş adamları ve iş kadınlarından oluşan bir dernek. Yönetim kurulları on bir kişiden meydana gelen derneğin 300 üyesi bulunuyor. Berlin'de turizm, yemek sektörü, hasta bakımı gibi ciddi iş kolları ellerinde olan iş adamlarının cirolarıyla ilgili verdikleri rakamlar çok büyüktü. Dernek üyeleri yıllık cirosu 400 milyar Euro. Dernek olarak sanat, engelli ve kadın derneklerine zaman zaman sponsor olduklarını, onları desteklediklerini anlattılar. Berlin Belediyesinin de ayırım gözetmeksizin doğru projelere her zaman destek verdiklerini ifade ettiler.

## 24 Ekim Perşembe

**Saat 11'de** randevumuz Can- Vital Pflegedinst, yani hasta bakım servisi sahibi Ayten hanımlaydı. Servis, bakıma muhtaç insanların yasalar kapsamında hasta kasalarından sunduğu ortamı sağlayan bir sağlık hizmetleri kuruluşu. Bakım sigortası ve oturma izni bulunan her vatandaş bu kurumdan faydalanabiliyor. Can-Vital bakım servisi hemşire personelleriyle hizmeti hastanın ayağına götürüyor ve evinde bakım imkânını sağlıyor. Bakım hizmetlerinin yanı sıra tıbbi hizmetleri de sunuyor. Gündüz Bakımevinde de yaşlı ve hasta insanların birlikte vakit geçirmeleri, çeşitli etkinliklerin içinde yer almaları sağlanarak yaşlı ve hasta kişilerin mutlu bir ortamda zaman geçirmeleri imkânı yaratılıyor. Kurum aynı zamanda; bakıma muhtaç kişilerin evlerine doktor ziyaretleri, evde hasta ile vakit geçirme, hasta ile gezmeye gitme, sinemaya gitme gibi hizmetleri de sunmaktadır. Can- Vital'de sekiz hemşire, beş uzman hemşire ile çalışmalar sağlanıyor. Almanya'da 600'ün üzerinde hasta bakım servisi hasta ve yaşlıların hayata bağlanması, mutlu olması için hizmet veriyor. Can- Vital'in hastalarını çoğunluğunu Almanlar teşkil ediyor. 100'e yakın bakım hastası olduğunu belirten Ayten hanım 45 civarında da yaşlının bakım evinde hizmet aldığını söyledi.

**Saat 15'te** tam- Interkulturelles Familienzentrum'da görüşme gerçekleştirdik. Bu kuruluş, Kiliseye bağlı bir derneğin kreşleri olarak faaliyet gösteriyor. Burada görev yapan Songül hanımla görüştük. Burada, Yönetim Kurulunun aldığı kararlar doğrultusunda çalışmalar yürütülüyor. Kararlar alınırken gerektiğinde çalışanlarından 'Olur' alınan demokratik bir yapıya önem



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

veriliyor. Çalışanlar genellikle Almanlardan ve Türklerden oluşuyor. Halihazırda Türk, Alman, Romen, Bulgar ve Japon öğrenciler kreşin imkanlarından faydalanıyor. Çalışan ve kabul gören öğrencilerde din, dil, ırk farkı gözetmeksizin herkese açık bir kurum. Ayrıca veliler de çocuklarıyla birlikte bazı etkinliklere katılıyorlar. Mesela bizim birebir gözlemediğimiz; çocuk ve veli birlikte yemek yapıyorlar. Bizi toplantı odası ayarlanana kadar kafeye davet ettiler. Oradaki masada sekiz adet tüm sebzeler, doğrama tahtaları ve malzemeler çocukları ve velileri bekliyordu. Birlikte doğramaya başladıklarında toplantı odasına geçtik. Özel kurumlarda kat kat olan etkinlik ücretlerinin bu kurumda onda biri kadar olması her kesime hitap ediyor. Bu dernekte Almanya STK'larının olmazsa olmazı proje kapsamında bu işlevleri yapıyor. Projeleri senato yani bizim deyimimizle belediye destekli. Çalışanlar maaşlarını bu şekilde alıyor. Gönüllülük esası pek uygulanmıyor. Buradaki veliler diğer velilerle iletişim kuruyor ve birbirlerini destekliyorlar. Kilise dernekleri Almanya genelinde oldukça fazla sayıda bulunuyor. Her derneğin yönetim kurulu kendi içinde oluşuyor.

**Saat 18'de** İnretaktiv demeğinde dernek başkanı Sevgi hanımla görüşmeye başladık. Sevgi hanım Almanya'da tanıdığım en çalışkan, duyarlı, örnek alınabilecek bir kadın. 2003- 2007 yılları arasında özel yaşamında yaşadığı olumsuzluklar nedeniyle psikolojisinin çok bozuk olduğu bir dönemde vücudundaki hiçbir uzvu çalışmayan, sadece gözleriyle kendisiyle iletişim kuran bir engelli genç sayesinde, hayata dönmüş. Bundan sonra engellilere karşı yapması gereken çok fazla şey olduğunu düşünerek onlara yardım etmeye karar vermiş. Engellilerin sorunlarıyla ilgilenirken engelli ailelerinin de çok zorluklar içerisinde olduklarını görek onlara da yardım etmiş. Etrafında çok büyük bir insan kitlesi oluşmaya başlamış. 11.11.2011 tarihinde iki Alman arkadaşı, iki engelli annesi ve iki Türk arkadaşından meydana gelen yedi kişilik bir yönetim kuruluyla Dernek faaliyetlerine başlamışlar. Daha sonra dernek olarak bir mekânlarının olmaması, bütçelerinin olmaması onlara zorluklar yaşatmış. Bürokrasiden bir kişinin yol göstermesiyle projeler yazmaya başlamışlar. Temmuz 2014'te belediyeden aldıkları desteklerle ofislerini tutmuşlar ve çalışmalarına daha hız vermişler. Engelli aileleriyle eğitimler, etkinlikler ve çalışmalar yapmışlar. Ailelere ve engellilere uzman kişilerle psikolojik destek sağlamışlar. Ulaştıkları engelli birey sayısı her geçen gün artmış ve büyük projeler gerçekleştirmeye başlamışlar. 2014 yılında Familienentlastender Dienst İnteraktiv Berlin'i proje kapsamında kurmuşlar. Artık çalışanlarına maaşlarını ödeyebilecek konuma gelmişler. Ayrıca, engelli mülteci ailelerine de iki elemanla her konuda hizmet veren bir proje de gerçekleştirmişler. Şu andaki çalışmalarında örnek alabileceğimiz bir projeyi birlikte çalıştığı



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Alman arkadaşı gerçekleştirmiş. Yapacakları etkinlikleri gün gün, saat saat altı aylık periyotlar halinde projelerini yazmaya başlamışlar. Gönüllülere verdikleri eğitimlerde sertifika almaya hak kazanamayan hiçbir gönüllü, sonraki çalışmalarda görev alamıyor. Engelli annelerine grup oluşturdukları gibi engelli babalara da gruplar oluşturarak annelerin yükünü de hafifletmeyi amaçlamışlar. Gerçekten çalışmalarıyla örnek alınacak bir dernek.

## 25 Ekim Cuma

**Saat 11'de** TD-IHK (Türk- Alman Ticaret ve Sanayi Odası) Genel Sekreteri Okan Özoğlu Beyle görüşmemiz başladı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Alman Sanayi ve Ticaret Odaları Birliği arasında 1993 ve 1994 yıllarında imzalanan protokoller neticesinde Almanya ve Türkiye'de ortak odalar kurulması kararı alınmıştır. Bunun sonucunda 2003 yılında Köln'de Türk Alman Ticaret ve Sanayi Odası kurulmuştur. Türkiye ve Almanya ekonomik iş birliği alanında iki ülke arasındaki ilişkilerin TD-IHK daimi aktörü olmuştur. 2011 yılı sonuna kadar Köln'de yürüyen temsilcilik 2012 yılında Berlin'e taşınmıştır. Ülkenin hemen her eyaletinde bulunan 1400 üyesiyle faaliyetine devam etmektedir. TD-IHK üyeliğinin avantajları çok fazladır. Üyelerine danışmanlık, ticari iş birliği ilanları, iletişim bilgileri sağlama, yazı hizmetleri ve toplantı salonu kiralama konularında hizmet vermektedir. Kuruluş, üye buluşma toplantıları sektörel etkinlikler workshop ve seminerler, heyet gezileri, eğitim ve sosyal alanda etkinlikler düzenlemektedir. Yönetim kurulu Alman ve Türk üyelerden oluşmaktadır. TD-IHK başkanı Alman, yardımcısı da Türk'tür. Üyelik aidat ücreti 100 Euro'dur. Üyeleriyle ve iş adamlarıyla yaptıkları görüşmeleri anlatan ve Türk iş adamlarına Almanya'da her alanda imkân sağlamaya çalıştıklarını anlatan genel sekretere verdikleri bilgiler için teşekkür ederek oradan ayrıldık.

**Saat 15'te** Berliner Mieterverein Derneğine gittik. Berlin genelinde kiracılara hizmet veren bir derneğin çalışmalarını yakından gözlemedik. Dernekte çalışan ikinci yetkiliyle görüştüğ. 2.600.000 nüfusa sahip Berlin'in yüzde on beşinin ev sahibi, yüzde seksen beşinin kiracı olduğunu anlatan yetkili, kiracıların çok fazla sorunları olduğunu ve bu sorunlara her alanda çözüm bulmaya çalıştıklarını anlattı. Dernek üst kurulunda gönüllü üç kişi bulunmaktaymış ve 170.000 üyeleri varmış. Ayda 9 Euro üyelerden aidat alıyorlarmış. Üyeler üç yıl üye olarak kalmak zorundaymış. Yetkili, proje yapmadıklarını, üye aidatlarıyla finanslarını sağladıklarını, siyasi olarak hiç kimseye yakın olmamak tarafsız görünmek amacıyla proje desteği istemediklerini belirtti. Çalışma yerleri büyük bir binaydı. 42 çalışanları olduğunu ve 80 avukatla çalıştıklarını belirtti. Her gün sabah ve öğleden sonra dört avukatın danışmanlık hizmeti



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

verdiğini ve bu avukatların dernek dışında kendi özel iş yerlerinin olduğundan da bahsetti. Bir kanun hazırlarken siyasilere demeğin fikirlerine önem verdiğini ve kendilerinden de gürüş aldıklarını belirtti. Kira sözleşmesi yapmak kaydıyla, tüm kiracıların sorunlarını çözmek için sarf ettikleri çabadan bahsetti. Üyelerinin çokluğu nedeniyle üyeleriyle yoğun bir temas halinde olduklarını ve çoğunlukla e-mail yoluyla iletişim kurduklarından bahsetti.

**Sonuç olarak;** Berlin'de yaptığımız gürüşmeler sonucunda sivil toplum kuruluşlarının her kesimde gerçekten son derece başarılı çalışmalar yaptıklarını ve 'aktif katılım, Demokratik Gelişim, Etkili iletişim, Doğru Yönetişim' başlıklı proje çalışmamıza tamamiyle uygun uygulamalar içinde olduklarını gözlemledim.

Bizim ülkemizde de keşke her sivil toplum örgütü proje yapmaya ve uygulamaya özendirilse, ayrıcalık gösterilmeksizin insana, doğaya ve topluma faydalı projeler desteklense pasif durumdaki STK'lar kendiliğinden ayıklanacak ve insanlar yaptıkları işleri hazzını yaşayacaklar ve daha çok üretecekler. Zaten gelişmiş, aktif, demokratik birlik ve beraberlik içinde olan STK'lar toplumun değişmesine gelişmesine katkıda bulunur. Bu gelişim ve dönüşümün örneklerini Berlin'deki STK'lar üzerinden çok net bir şekilde gözlemledik. Ülkemizde de benzeri dönüşüm ve gelişim için STK'lar ile yerel yönetimlerin iş birliğine gitmesi, var olan iş birliklerinin artırılması yönüne gidilmesi büyük önem taşımaktadır.

Beklentimiz ülkemizde de Sivil Toplum Kuruluşlarının siyasi erkin güdümünde değil de siyasi erkin doğru kararlar almasına etki eden oluşumlar olması.

**Kaynak;** Engin KAYNAR, **Aktif Katılım, Demokratik Gelişim, Etkili İletişim Ve Doğru Yönetişim(ADEP)Projesi, Almanya Çalışma Ziyareti Katılımcı Raporu**



Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

#### HAZIRLAYANLAR:

KOMİSYONLAR	ÜYE ADI/SOYADI	E-POSTA
<b>Aktif Katılım Komisyonu(AKK)</b>	Mahmut HOPUR	<a href="mailto:mahmuthopur@gmail.com">mahmuthopur@gmail.com</a>
	AlaaddinYORULMAZ	<a href="mailto:alaaddinyorulmaz@hotmail.com">alaaddinyorulmaz@hotmail.com</a>
	H.Mustafa FİDAN	<a href="mailto:mustafaozqur3@gmail.com">mustafaozqur3@gmail.com</a>
<b>Demokratik gelişim komisyonu(DGK)</b>	Kıbar ÖZDEMİR	<a href="mailto:kibarozdemir@mynet.com">kibarozdemir@mynet.com</a>
	Oya KARAKIZ	<a href="mailto:oyakarakiz@hotmail.com">oyakarakiz@hotmail.com</a>
	Sinan AVŞAR	<a href="mailto:av.sinanavsar@gmail.com">av.sinanavsar@gmail.com</a>
<b>Etkili İletişim Komisyonu (ETİK)</b>	M. Nuri ÖZDEMİR	<a href="mailto:mimnuriozdemir@hotmail.com">mimnuriozdemir@hotmail.com</a>
	Mustafa OĞULMUŞ	<a href="mailto:mustafaogulmus6678@gmail.com">mustafaogulmus6678@gmail.com</a>
	Meryem KÖŞK	<a href="mailto:mehmetkosk@gmail.com">mehmetkosk@gmail.com</a>
<b>Doğru Yönetişim Komisyonu (DYK)</b>	Mustafa GÖKHAN	<a href="mailto:mustafagokhan46@hotmail.com">mustafagokhan46@hotmail.com</a>
	Arif GEMCİ	<a href="mailto:arif.gemci@hotmail.com">arif.gemci@hotmail.com</a>
	N. Tuğçe BAŞKAN	<a href="mailto:tugcebaskannn@hotmail.com">tugcebaskannn@hotmail.com</a>





Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.  
This project is co-funded by the European Union and the Republic of Turkey.

## Kaynaklar:

İşte Almanya-Göreve hazır sivil toplum: <https://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/tr/kategoriler/toplum/goreve-hazir-sivil-toplum>

Sosyal ekonomi web sitesi:Kooperatif Belediyecilik: Gerçek Gönüllülük Dayanışmayı Getirir (<https://sosyalekonomi.org/kooperatif-belediyecilik-gercek-gonulluluk-dayanismayi-getirir/>)

Atölye: Sosyal Kooperatifçilik: Yasal Mevzuat Açısından Avrupa Birliği Örnekleri Ve Türkiye'deki Gelişmeler.

ÖNDER, Necat 2012- "Bir Lonardo Da Vinci Projesi-Bireysel İnceleme Raporu -İtalya Notları"

Sosyal ekonomi web sitesi:Kooperatif Belediyecilik: Gerçek Gönüllülük Dayanışmayı Getirir(<https://sosyalekonomi.org/kooperatif-belediyecilik-gercek-gonulluluk-dayanismayi-getirir/>)

TÜSEV-web sitesi: <https://degisimicinbagis.org/iyi-ornekler-15/>

Ali Şahin ÖRNEK & Siyret AYAS, Sivil Girişimler Kapsamında Sivil Toplum Platformları Ve Biga Sivil Toplum Platformu Örneği : Yönetim Bilimleri Dergisi Cilt: 13, Sayı: 26, ss. 270-277

USAID 2011, 63

Nahtigal 2010, 13

USAID 2010, 88

Hadzi-Miceva 2009, 20

Hadzi-Miceva 2009, 20

<http://www.uzuvrh.hr/page.aspx?pageID=73>

<http://www.uzuvrh.hr/vijestEN.aspx?pageID=1&newsID=1883>).

Hadzi-Miceva 2009, 31

Hadzi-Miceva 2008, 61, 6

Kaynak; Engin KAYNAR, **Aktif Katılım, Demokratik Gelişim, Etkili İletişim Ve Doğru Yönetişim(ADEP)Projesi, Almanya Çalışma Ziyareti Katılımcı Raporu**

